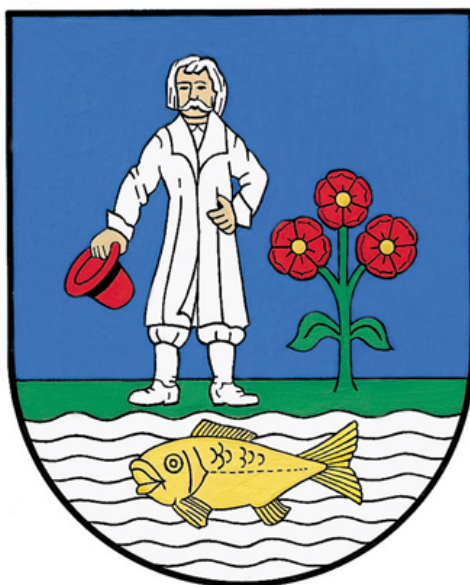

**Strategia Polityki Zdrowotnej
Miasta Siemianowice Śląskie
na lata 2026-2030**

Siemianowice Śląskie, 2026

Okres realizacji Strategii: 2026-2030

ZLECENIODAWCA:

MIASTO SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE

Urząd Miasta Siemianowice Śląskie

ul. Jana Pawła II 10, 41-100 Siemianowice Śląskie

tel.: (32) 760 52 00

mail: ratusz@um.siemianowice.pl

bip.msiemianowicesl.finn.pl

ZLECENIOBIORCA:

CHILICO – KAROLINA SOBCZYK

ul. Struzika 17d/7, 41-806 Zabrze

tel.: 793 315 888

mail: kontakt@chilico.pl, www.chilico.pl

AUTORZY STRATEGII:

dr n. o zdrowiu Karolina Sobczyk

dr hab. n. med. Mateusz Grajek

Julia Szatabska

Dokument opracowano pod kierunkiem zespołu koordynującego opracowanie Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 z ramienia Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie.

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	4
1. Wprowadzenie	5
2. Podstawy prawne opracowania dokumentu	10
3. Metodyka badań i opracowania strategii	14
4. Diagnoza sytuacji zdrowotnej	23
4.1. Struktura demograficzna i ruch naturalny ludności	23
4.2. Problemy zdrowotne mieszkańców Siemianowic Śląskich	26
4.3. Problem niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich	49
4.4. Absencja chorobowa	54
4.5. Umieralność.....	55
5. Ocena zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i oczekiwań w zakresie zdrowia publicznego mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie	61
6. Ocena zasobów mających zastosowanie w działaniach z zakresu ochrony zdrowia i zdrowia publicznego	79
6.1. Zasoby systemu ochrony zdrowia	79
6.2. Zasoby Miasta Siemianowice Śląskie oraz jednostek podległych i współpracujących	101
7. Analiza SWOT	114
8. Założenia strategiczne	118
8.1. Priorytety, cele operacyjne oraz kierunki działań	118
8.2. Finansowanie realizacji zaplanowanych działań	132
8.3. Monitoring Strategii	132
Spis tabel	133
Spis rycin.....	136
Piśmiennictwo	137

Wykaz skrótów

AOS	– ambulatoryjna opieka zdrowotna
BDL	– Bank Danych Lokalnych
CAWI	– ankietainternetowa (ang. <i>Computer Assisted Web Interviews</i>)
ChUK	– choroby układu krążenia
COP	– cel operacyjny
GSL	– Informator NFZ „Gdzie się leczyć?”
MPPiRPA/PN	– Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
INFZ	– Informator NFZ o Zawartych Umowach
JST	– jednostka samorządu terytorialnego
KMP	– Komenda Miejska Policji w Siemianowicach Śląskich
MKRPA	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MOSiR	– Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
MOPS	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MPOZP	– Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Miasta Siemianowice Śląskie do roku 2030
MZON	– Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności
NFZ	– Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	– organizacje pozarządowe
NPChUK	– Narodowy Program Chorób Układu Krążenia
NPOZP	– Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030
NPZ	– Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026
NSO	– Narodowa Strategia Onkologiczna
NZOZ	– Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
OIK	– ośrodek interwencji kryzysowej
OW NFZ	– Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia
PPDON	– Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2023-2026
PO	– placówki oświatowe
POZ	– podstawowa opieka zdrowotna
PPP	– poradnia psychologiczno-pedagogiczna
PPZ	– program polityki zdrowotnej
PWDL	– podmioty wykonujące działalność leczniczą
RPWDL	– Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą
SCK	– Siemianowickie Centrum Kultury
SPZOZ	– Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
SRM	– Strategia Rozwoju Miasta Siemianowice Śląskie do roku 2030
SRPS	– Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2025-2028
UM	– Urząd Miasta Siemianowice Śląskie
WHO	– Światowa Organizacja Zdrowia (ang. <i>World Health Organization</i>)

1. Wprowadzenie

Strategia Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 została opracowana w celu określenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców, co pozwoliło na zdefiniowanie priorytetów dla regionalnej polityki zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie, których realizację uznano za niezbędną dla poprawy kondycji zdrowotnej i bezpieczeństwa zdrowotnego ludności miasta. Opracowanie Strategii poprzedziła szczegółowa analiza aktualnej sytuacji epidemiologicznej i demograficznej, a także identyfikacja zasobów w zakresie lokalnego potencjału ochrony zdrowia.

Według definicji Międzynarodowego Stowarzyszenia Epidemiologów zdrowie publiczne jest to „zorganizowany wysiłek społeczeństwa na rzecz ochrony, promowania i przywracania zdrowia”¹, realizowany zgodnie z zasadami solidaryzmu społecznego i współodpowiedzialności oraz bardzo silnie powiązany z odpowiedzialnością państwa za bezpieczeństwo zdrowotne obywateli. W polskim ustawodawstwie możemy znaleźć odniesienie do tego zapisu, pod postacią zadań i obowiązków władzy publicznej w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń zdrowotnych (art. 68 Konstytucji Rzeczypospolitej)².

Definicja zdrowia publicznego wg Winslowa określa zdrowie publiczne jako „naukę i sztukę zapobiegania chorobom, przedłużania życia i promocji zdrowia fizycznego poprzez wysiłek społeczności, higienę środowiska, kontrolę zakażeń, nauczanie zasad higieny indywidualnej, organizację służb medycznych i pielęgnarskich, ukierunkowaną na zapobieganie chorobom i wczesną diagnozę, rozwój mechanizmów społecznych zapewniających każdemu indywidualnie i społeczności, warunki życia pozwalające na utrzymanie zdrowia”³. W świetle powyższej definicji jednym z celów jest również zapewnienie całej populacji świadczeń zdrowotnych, zgodnie z ich potrzebami zdrowotnymi. To w odniesieniu do świadczeń zdrowotnych inicjowane są i organizowane wysiłki instytucji

¹ Miquel Porta: A Dictionary of Epidemiology. Oxford: Oxford University Press, 2008. ISBN 978-0-19-53149-6.

² Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej [Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.].

³ C. E. A. Winslow, The untilled fields of public health. Science N.S. 1920, 51, 22 - 33 [za:] C.E.A. Winslow. The evolution and significance of the modern public health campaign. New Haven, Yale University Press, 1923.

rządowych, samorządowych i pozarządowych, w celu osiągnięcia zdrowia na odpowiednim, pożądanym poziomie⁴.

Pojęcie zdrowia publicznego podlegało prawom ewolucji, która pozwoliła z czasem na wyłonienie tzw. nowego zdrowia publicznego. Zdaniem Millera i Wysockiego pojęcie to oznacza: „naukę i kompleksowe postępowanie zmierzające do zachowania i umacniania zdrowia ludności w wymiarze makrospołecznym i lokalnym”⁵. Wiąże się to z aktywnym zaangażowaniem ludzi, a także podmiotów z różnych sektorów społecznych i gospodarczych, administracji państwowej, a w szczególności samorządów terytorialnych w celu poprawy stanu zdrowia ludności. Inaczej mówiąc zdrowie publiczne łączy teorię z praktyką działań systemowych i populacyjnych⁶.

Promocja zdrowia wyłoniła się jako ruch społeczny w latach 70-tych XX wieku, będąc pokłosiem badań epidemiologicznych, które wskazywały na indywidualne zachowania ludzi jako główny czynnik determinujący zdrowie jednostek i w konsekwencji całych społeczeństw. Wskutek badań takich, jak np. FraminghamHeartStudy⁷ czy Raport Lalonde’a⁸, stopniowo zmieniano tradycyjny paradygmat biomedyczny zdrowia na podejście holistyczne, uwzględniające biopsychospołeczny kontekst determinantów zdrowia. Nowe Zdrowie Publiczne, którego początek datowany jest na lata 80-tych XX wieku, stanowi pokłosie tych badań i obecnie obejmuje różnego rodzaju programy i działania promocji zdrowia, skoncentrowane wokół takich dziedzin jak: edukacja zdrowotna, polityka zdrowotna i profilaktyka chorób i obejmując swoim zasięgiem oddziaływania, ukierunkowane na poprawę i umocnienie zdrowia społeczeństwa⁹.

Rozwój promocji zdrowia wynikał przede wszystkim z faktu, iż w strukturze zachorowalności oraz umieralności zaczynają dominować nowe zagrożenia zdrowotne, które

⁴ J. Frank, J.L. Bobadilla, J. Sapielveda, J. Rosenthal, E. Ruelas, A conceptual model for Public Health Research; PAHO Bulletin 1988, 22, s. 60-71.

⁵ M. Wysocki. M. Miller, Paradygmat Lalonde'a, Światowa Organizacja Zdrowia i Nowe Zdrowie Publiczne, Przegląd Epidemiologiczny, 2003; 57. (3): 506 – 511, [za:] Janusz Opolski (red.), Zdrowie Publiczne, Wybrane zagadnienia tom. I, Szkoła Zdrowia Publicznego CMKP w Warszawie, Warszawa 2011, s. 20.

⁶ J. Opolski, Zdrowie publiczne – geneza, przedmiot i zakres. Wprowadzenie do zagadnienia [w:] Janusz Opolski (red.), Zdrowie Publiczne, Wybrane zagadnienia tom. I, Szkoła Zdrowia Publicznego CMKP w Warszawie, Warszawa 2011, s. 16.

⁷ M. Higgins, W. Kannel, R. Garrison et al.: Hazards of obesity: the Framingham experience. Acta Med. Scand. 1988; 723: 23-36.

⁸ M. Lalonde A New perspective on the health of Canadians, A working document Government of Canada, Ottawa, 1974.

⁹ Ibidem.

powiązane są w sposób ścisły z rozwojem technologicznym oraz rozwojem cywilizacyjnym. Ponadto stwierdzono, że dotychczasowe metody czy środki wykorzystywane do szeroko pojętej ochrony zdrowia okazywały się niewystarczające dla uzyskania poprawy stanu zdrowia społeczeństw na całym świecie, zakładanej przez międzynarodowe grupy eksperckie. Biorąc pod uwagę charakterystykę tych nowych zagrożeń zdrowotnych oraz niejednokrotnie ich przewlekły charakter, coraz większe znaczenie zaczęto przypisywać działaniom edukacji zdrowotnej i profilaktyki chorób¹⁰.

Wynikiem prac ekspertów w trakcie Pierwszej Międzynarodowej Konferencji Promocji Zdrowia, która odbyła się w 1986 roku w Ottawie, było określenie pięciu priorytetowych kierunków działań, których podjęcie było niezbędne dla stworzenia efektywnej strategii promocji zdrowia¹¹. Pierwszym priorytetem jest budowanie polityki zdrowia publicznego. Rozwój polityki zdrowia publicznego zależy od prywatnych i publicznych sektorów, leżących głównie poza konwencjonalnymi interesami agencji zdrowia. Znajdują się one w ustawodawstwie dotyczącym ochrony środowiska, polityce podatkowej, zaopatrzeniowej, warunkach pracy, prawie i jego egzekwowaniu oraz w dziedzinie bezpieczeństwa. Kolejny element to tworzenie środowisk wspierających, czyli kreowanie obszaru, w którym ludzie mogą rozwijać potencjał zdrowotny. Karta wskazująca istotność socjalnych, ekonomicznych i środowiskowych czynników w budowaniu ludzkiego doświadczenia zdrowotnego. Trzeci priorytet działań stanowi rozwój umiejętności indywidualnych, ponieważ zachowanie i styl życia odgrywają kluczową rolę w promowaniu zdrowia. Następne wyzwanie stojące przed promocją zdrowia to wzmacnianie działań społecznych. Zwiększanie aktywności społecznej odnosi się do tych czynności, które potęgują zdolność społeczeństw do osiągania zmian w ich fizycznym środowisku w celu budowania doświadczeń zdrowotnych. Wśród działań na rzecz wzmacniania środowisk wspierających zdrowie szczególną uwagę należy zwrócić na stwarzanie lokalnemu społeczeństwu warunków do działań na rzecz zdrowia, a zwłaszcza na popieranie prozdrowotnych postaw oraz poszerzanie wiedzy i umiejętności w promowaniu własnego i wspólnego zdrowia, a także na wzrost jakości życia obywateli, pamiętając, że angażowanie społeczeństwa do działań prozdrowotnych i stałe zwiększanie jego uczestnictwa stanowi jeden

¹⁰ Woźniak-Holecka J. Cele i zadania promocji zdrowia [w:] Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna z elementami pedagogiki (red. Woźniak-Holecka J., Brackowski R.), SUM, Katowice 2014, s. 9.

¹¹ Ottawa Charter for Health Promotion. First International Conference on Health Promotion. Ottawa, 21 November 1986–WHO/HPR/HEP/95.1.

z podstawowych elementów promocji zdrowia. Ostatnim punktem jest zadanie reorientacji organizacji opieki zdrowotnej w kierunku kształtowania systemu opartego na społeczeństwie, przyjaznego dla pacjentów i dobrze kontrolowanego, a równocześnie skupionego głównie na zdrowiu. Założenia Karty Ottawskiej pozostają aktualne do dziś.

Za podstawowe narzędzie promocji zdrowia uważa się edukację zdrowotną, czyli proces oparty na naukowych zasadach, stwarzający sposobność planowego uczenia się i zmierzający do umożliwienia jednostkom podejmowania świadomych decyzji dotyczących zdrowia i postępowanie zgodnie z nimi. Edukacja, odpowiadając na wyzwania związane z promocją zdrowia, powinna w celu zwiększenia skuteczności podejmowanych działań stosować innowacyjne rozwiązania i technologie edukacyjne, jak również wielosektorowe i wielodyscyplinarne podejście, formułować strategie związane z różnymi poziomami społecznego oddziaływania (od rządowego poprzez wszystkie poziomy polityki samorządowej aż po poziom indywidualny)¹². Szczególnie istotny jest tu poziom indywidualny, obejmujący aktywność, chęć udziału i zaangażowanie jednostek, co w następstwie zdarzeń wpływa na poziom zdrowotności globalnej.

Profilaktyka wraz z edukacją zdrowotną i polityką zdrowotną stanowi istotę promocji zdrowia i dostarcza narzędzi do zapobiegania chorobom cywilizacyjnym. Prewencja chorób jest możliwa na każdym etapie naturalnej historii choroby i polega na¹³:

- minimalizowaniu wpływu czynników ryzyka chorób (profilaktyka I-rzędowa),
- wczesnym wykrywaniu choroby przy użyciu testów przesiewowych (profilaktyka II-rzędowa),
- zapobieganiu nawrotom lub następstwom choroby – powikłaniom i inwalidztwu (profilaktyka III-rzędowa), poprzez oferowanie szerokiego spektrum narzędzi i użytecznych metod.

Z kolei podział względem stopnia ryzyka zakłada profilaktykę¹⁴:

- selektywną (skierowaną do grupy zwiększonego ryzyka),
- wskazującą (kierowaną do grupy, u której rozwinęły się już symptomy zaburzeń),

¹² J. Woźniak-Holecka, T. Holecki, Promocja zdrowia w kompetencjach samorządu województwa, w: Ryszard Walkowiak, Roman Lewandowski (red.) Zarządzanie w ochronie zdrowia. Finanse i zasoby ludzkie, Wydawnictwo Olsztyńskiej Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania im. Prof. Kotarbińskiego, Olsztyn 2011.

¹³ Caplan R. The importance of social theory for healthpromotion: from description to reflexivity. Health PromotInt 1993, 8(2): 147-157.

¹⁴ Szymańska J. Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki, wyd. Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2012.

- uniwersalną (skierowaną do całej populacji).

Opisana wyżej klasyfikacja jest przydatna w trakcie planowania programów zdrowotnych i innych działań uwzględniających charakterystykę grupy docelowej. Realizacja poszczególnych rodzajów prewencji chorób nie jest oczywiście możliwa bez instytucjonalnych, zaplanowanych i koordynowanych przez odpowiednie instytucje działań.

Na poziomie samorządów profilaktyka chorób może być realizowana w ramach programów polityki zdrowotnej (PPZ). Opracowywanie, wdrażanie, realizacja i finansowanie świadczeń medycznych w ramach ww. programów wynika z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁵. Program zdrowotny jest definiowany jako „zespół zaplanowanych i zamierzonych działań z zakresu opieki zdrowotnej, ocenianych jako skuteczne, bezpieczne i uzasadnione, umożliwiających w przyjętych ramach czasowych osiągnięcie założonych celów, polegających na wykrywaniu i realizowaniu określonych potrzeb zdrowotnych oraz poprawy stanu zdrowia określonej grupy świadczeniobiorców”. PPZ dotyczą przede wszystkim aktualnych zjawisk epidemiologicznych lub innych istotnych problemów zdrowotnych lokalnych społeczności.

Z konstytucyjnej odpowiedzialności państwa za zdrowie swoich obywateli wynika także obowiązek planowania i realizowania polityki zdrowotnej. Najważniejszą strategią służącą poprawie stanu zdrowia populacji Polski, z punktu widzenia promocji zdrowia, jest Narodowy Program Zdrowia¹⁶, do którego realizacji angażowanych jest wiele różnych podmiotów, od poziomu centralnego do lokalnego. Drugim istotnym programem jest Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego¹⁷, wychodzący naprzeciw narastającym problemom psychicznym, z jakimi w ostatnich latach boryka się coraz więcej osób w Polsce. Strategie te, wzajemnie się uzupełniając, mogą w perspektywie wieloletniej przyczynić się do trwałej poprawy stanu zdrowia populacji Polski.

¹⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 1461].

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 [Dz.U. 2021 poz. 642].

¹⁷ Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030, legislacja.rcl.gov.pl.

Celem głównym Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom równych szans na zdrowe życie poprzez realizację efektywnych działań w obszarze zdrowia publicznego i ochrony zdrowia. Realizacja celu głównego możliwa będzie dzięki działaniom zaplanowanym w ramach następujących priorytetów:

- 1) Profilaktyka chorób układu krążenia,
- 2) Profilaktyka chorób nowotworowych,
- 3) Profilaktyka zaburzeń metabolicznych,
- 4) Promocja zdrowia psychicznego i profilaktyka uzależnień,
- 5) Promocja zdrowia środowiskowego i profilaktyka chorób zakaźnych,
- 6) Wyzwania demograficzne,
- 7) Budowanie potencjału zdrowotnego mieszkańców.

Opracowana Strategia Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 ma charakter wielosektorowy, obejmujący realizację przedsięwzięć z obszaru placówek ochrony zdrowia, organizacji edukacyjnych, społecznych i innych. Zaplanowane priorytety dla polityki zdrowotnej miasta obejmują liczne zadania zdrowia publicznego, przede wszystkim z zakresu opisywanej powyżej promocji zdrowia i jej głównych narzędzi (edukacji zdrowotnej, profilaktyki i polityki zdrowotnej). Niniejsza strategia przyczynić się może do pozytywnych zmian, mających na celu poprawę stanu zdrowia mieszkańców Miasta Siemianowice Śląskie.

2. Podstawy prawne opracowania dokumentu

Strategię Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 opracowano na podstawie:

- 1) art. 68 ust. 2-3 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej [Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.], zgodnie z którym „2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa” oraz „3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku”;

- 2) art. 4 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym [tekst jedn.: Dz.U. 2024 poz. 107 z późn. zm.], zgodnie z którymi „1. Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie: 2) promocji i ochrony zdrowia; 5) wspierania osób niepełnosprawnych”;
- 3) art. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 1461], zgodnie z którym „Zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej obejmują w szczególności: 1) tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia; 2) analizę i ocenę potrzeb zdrowotnych oraz czynników powodujących ich zmiany; 3) promocję zdrowia i profilaktykę, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu; 4) finansowanie w trybie i na zasadach określonych ustawą świadczeń opieki zdrowotnej”;
- 4) art. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 1461], zgodnie z którym „Do zadań własnych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez powiat należy w szczególności: 1) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców powiatu – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami; 3) inicjowanie, wspomaganie i monitorowanie działań lokalnej wspólnoty samorządowej w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej prowadzonych na terenie powiatu; 4) pobudzanie działań na rzecz indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności za zdrowie i na rzecz ochrony zdrowia; 5) podejmowanie innych działań wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych”;
- 5) art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym [Tekst jedn. Dz.U. 2024 poz. 1670 z późn. zm.], zgodnie z którym „Zadania z zakresu zdrowia publicznego realizują, współdziałając ze sobą, organy administracji rządowej, państwowe jednostki organizacyjne, w tym agencje wykonawcze, a także jednostki samorządu terytorialnego, realizujące zadania własne polegające na promocji lub ochronie zdrowia”;
- 6) art. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym [Tekst jedn. Dz.U. 2024 poz. 1670 z późn. zm.], zgodnie z którym „Zadania z zakresu zdrowia publicznego

obejmują: 1) monitorowanie i ocenę stanu zdrowia społeczeństwa, zagrożeń zdrowia oraz jakości życia związanej ze zdrowiem społeczeństwa; 2) edukację zdrowotną dostosowaną do potrzeb różnych grup społeczeństwa, w szczególności dzieci, młodzieży i osób starszych; 3) promocję zdrowia; 4) profilaktykę chorób; 5) działania w celu rozpoznawania, eliminowania lub ograniczania zagrożeń i szkód dla zdrowia fizycznego i psychicznego w środowisku zamieszkania, nauki, pracy i rekreacji; 6) analizę adekwatności i efektywności udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej w odniesieniu do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa; 9) ograniczanie nierówności w zdrowiu wynikających z uwarunkowań społeczno-ekonomicznych”.

- 7) pkt. II załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 [Dz.U. 2021 poz. 642], zgodnie z którym jednostki samorządu terytorialnego są realizatorem wybranych zadań służących realizacji celów operacyjnych NPZ.

Diagnoza stanu zdrowia oraz ocena stanu zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i oczekiwań w zakresie zdrowia publicznego, będąca integralną częścią Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030, stanowi rozpoznanie potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców miasta, o którym mowa w art. 8 ust. 1) i 5) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁸. Ponadto dokument ten wpisuje się w cel strategiczny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026¹⁹ pn. „Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu”.

Strategia stanowić będzie punkt wyjścia do opracowywania programów polityki zdrowotnej, o których mowa w art. 48-48d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych²⁰. Diagnozę stanu zdrowia mieszkańców wykonano zgodnie z rekomendacją Najwyższej Izby Kontroli, w ocenie której „Punktem wyjścia do opracowywania i skutecznego wdrażania programów polityki zdrowotnej powinny być lokalne/regionalne strategie zdrowotne, uwzględniające m.in. dane

¹⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych... op. cit.

¹⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 [Dz.U. 2021 poz. 642]

²⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych... op. cit.

z zakresu demografii, epidemiologii oraz informacje o zasobach systemu ochrony zdrowia wraz z analizą uwarunkowań społecznych”²¹.

Komplementarność Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 z działaniami na poziomie krajowym

Działania zaplanowane do realizacji w Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 wpisują się w następujące krajowe dokumenty strategiczne:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026;
2. Narodowy Program Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032;
3. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030;
4. Strategia Zdrowa Przyszłość Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.;
5. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
6. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030;
7. Krajowy plan transformacji na lata 2022-2026;
8. Strategia Rozwoju Usług Społecznych - polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku);
9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
11. Mapy Potrzeb Zdrowotnych na okres 2022-2026: rekomendowane kierunki działań na terenie województwa śląskiego,
12. Mapy Potrzeb Zdrowotnych na okres 2027-2031: rekomendowane kierunki działań na terenie województwa śląskiego.

Komplementarność Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 z działaniami na poziomie regionalnym

Działania zaplanowane do realizacji w Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 wpisują się w następujące regionalne dokumenty strategiczne:

1. Regionalna Polityka Zdrowia Województwa Śląskiego 2030;
2. Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030;
3. Wojewódzki plan transformacji dla województwa śląskiego na lata

²¹ Informacja o wynikach kontroli „Realizacja programów polityki zdrowotnej przez jednostki samorządu terytorialnego”, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 19.08.2016, s. 8, 41 [10/2016/P/15/063/KZD].

4. 2022-2026;
5. Program przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2022-2030;
6. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030;
7. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Komplementarność Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 z działaniami na poziomie lokalnym

Działania zaplanowane do realizacji w Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 wpisują się w następujące lokalne dokumenty strategiczne:

1. Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Miasta Siemianowice Śląskie do roku 2030;
2. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028;
3. Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2025-2028;
4. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2023-2026;
5. Strategia Rozwoju Siemianowic Śląskich do 2030 roku.

3. Metodyka badań i opracowania strategii

Okres realizacji i materiał badawczy

Prace nad opracowaniem Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 prowadzono w okresie 28.05.2025 r. - 30.10.2025 r.

W ramach prac dokonano przeglądu i analizy obowiązujących aktów prawnych dotyczących zadań samorządów powiatowych w obszarze polityki zdrowotnej w Polsce oraz pozyskano materiał badawczy, który stanowiły:

- 1) Dane statystyczne i epidemiologiczne pochodzące z następujących ogólnodostępnych baz danych:
 - Bank Danych Lokalnych (BDL; bdl.stat.gov.pl),
 - Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (RPWDL; rpwdl.csioz.gov.pl),
 - Informator NFZ o Zawartych Umowach (INFZ; aplikacje.nfz.gov.pl/umowy),

- Informator NFZ „Gdzie się leczyć”? (GSL; gsl.nfz.gov.pl),
 - Mapy Potrzeb Zdrowotnych na lata 2022-2026 (MPZ; basiw.mz.gov.pl),
 - Krajowy Rejestr Nowotworów (onkologia.org.pl),
 - Baza danych o zdrowiu Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (www.katowice.uw.gov.pl/wydzial/wydzial-zdrowia),
 - Baza danych o zdrowiu Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich (dane.siemianowice.pl);
- 2) Dane statystyczne publikowane w postaci raportów przez Główny Urząd Statystyczny (GUS; stat.gov.pl);
 - 3) Dane statystyczne pozyskane na wniosek o udostępnienie informacji publicznej ze Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia - liczba rozpoznań chorób i problemów zdrowotnych wg klasyfikacji ICD-10 z wyłączeniem grupy O00-O99 (Ciąża, poród i okres połogu), P00-P96 (Wybrane stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym), R00-R99 (Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań), V01-Y98 (Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu) oraz Z00-Z99 (Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia);
 - 4) Dane statystyczne pozyskane na wniosek o udostępnienie informacji publicznej z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
 - 5) Dane statystyczne pozyskane na wniosek o udostępnienie informacji publicznej z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemianowicach Śląskich oraz Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich;
 - 6) Dane pochodzące z dwóch autorskich kwestionariuszy ankiet skierowanych do mieszkańców Miasta Siemianowice Śląskie.

Metody badawcze

Metodykę badania oparto na analizie porównawczo-opisowej. Część teoretyczna poprzedzona została pogłębionymi studiami literatury przedmiotu, studiami prawa krajowego, analizą dokumentów strategicznych oraz informacji udostępnianych przez wyspecjalizowane instytucje publiczne.

W części empirycznej przeprowadzono badania kwestionariuszowe nakierowane na ocenę stanu zdrowia, rozpoznanie potrzeb zdrowotnych oraz oczekiwań w zakresie

zdrowia publicznego mieszkańców Miasta Siemianowice Śląskie – osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Badania przeprowadzono metodą ankiety internetowej CAWI (*Computer Assisted Web Interviews*) oraz metodą tradycyjną (ankiety udostępniono mieszkańcom w formie papierowej za pośrednictwem Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich). Kwestionariusze elektroniczne zostały przygotowane w Formularzach Google, a odpowiedzi gromadzone były automatycznie w Arkuszach Google. Do dystrybucji ankiet w wersji elektronicznej wykorzystano kontakt z potencjalnymi odbiorcami w formie:

- mailingu – linki do kwestionariuszy, wraz z prośbą o dalsze udostępnianie wiadomości, zostały wysłane drogą elektroniczną do wszystkich przedszkoli oraz szkół na terenie miasta, podmiotów wykonujących działalność leczniczą, organizacji pozarządowych, a także wybranych instytucji sektora finansów publicznych (urzędy i ich jednostki organizacyjne);
- publikacji w mediach społecznościowych – post z linkiem do kwestionariusza ankiety opublikowano na profilu Facebook należącym do Wykonawcy, gdzie korzystano z usług promowania posta wśród osób z grupy docelowej (dorośli mieszkańcy Miasta Siemianowice Śląskie).

Strategię Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 opracowano przy użyciu programów Microsoft Word oraz Microsoft Excel pakietu Microsoft Office.

Opracowanie celów operacyjnych dla regionalnej polityki zdrowotnej

Cele operacyjne dla regionalnej polityki zdrowotnej dla Miasta Siemianowice Śląskie opracowano na podstawie wniosków płynących z analizy pozyskanych danych, a także z uwzględnieniem celów Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026²², Narodowego Programu Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032²³, Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030²⁴, Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030²⁵, rekomendacji Wojewódzkiego Planu Transformacji dla województwa śląskiego na lata

²² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu... op. cit.

²³ Uchwała nr 247 Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. Narodowy Program Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032 [M.P. 2022 poz. 1265].

²⁴ Uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030 [M.P. 2020 poz. 189].

²⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 [Dz.U. 2023 poz. 2480].

2022-2026²⁶, Map Potrzeb Zdrowotnych na okres 2022-2026 (rekomendowane kierunki działań dla województwa śląskiego)²⁷ oraz Map Potrzeb Zdrowotnych na okres 2027-2031 (rekomendowane kierunki działań dla województwa śląskiego)²⁸.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Cele operacyjne obejmują²⁹:

- 1) profilaktykę nadwagi i otyłości,
- 2) profilaktykę uzależnień,
- 3) promocję zdrowia psychicznego,
- 4) zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne,
- 5) wyzwania demograficzne.

Samorządy znajdują się w grupie realizatorów zadań służących osiągnięciu wszystkich pięciu celów operacyjnych NPZ. Na lata 2021-2026 zaplanowano 79 zadań, w tym 33 ze wskazaniem JST jako ich realizatorów. W ramach poszczególnych priorytetów dla regionalnej polityki zdrowotnej w mieście Siemianowice Śląskie zaplanowano realizację wszystkich 33 zadań.

Narodowy Program Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032 (NPChUK) koncentruje działania na inwestycjach w system opieki kardiologicznej, kadry, naukę i innowacje, pacjenta, a także edukację, profilaktykę i styl życia. Jego celami nadrzędnymi są³⁰:

- 1) Obniżenie zachorowalności i umieralności z powodu ChUK,
- 2) Zmniejszenie różnic regionalnych w zachorowalności i umieralności z powodu ChUK związanej z dostępnością do świadczeń zdrowotnych,
- 3) Zredukowanie poziomu klasycznych czynników ryzyka ChUK w populacji z uwzględnieniem społeczno-ekonomicznych nierówności w zdrowiu,

²⁶ Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji planu transformacji dla województwa śląskiego na lata 2022-2026 [DZ. URZ. WOJ. SLA 2024.9212].

²⁷ Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie mapy potrzeb zdrowotnych [DZ. URZ. Min. Zdr. 2021.69].

²⁸ Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie mapy potrzeb zdrowotnych [DZ. URZ. Min. Zdr. 2025.42].

²⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu... op. cit.

³⁰ Uchwała nr 247 Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia programu... op. cit.

- 4) Poprawa organizacji badań naukowych w kardiologii i dziedzinach pokrewnych oraz zwiększenie potencjału badań naukowych i projektów innowacyjnych w zakresach dot. ChUK.

Celem głównym NSO jest wzrost odsetka osób przeżywających 5 lat od zakończenia terapii onkologicznej. Na szanse pacjentów na wyjście z choroby nowotworowej wpływa wiele negatywnych zjawisk obserwowanych w polskim systemie opieki onkologicznej, takich jak rozproszenie świadczeń i ośrodków onkologicznych, czy też fragmentacja opieki. Rozwiązania organizacyjne proponowane w ramach 23 działań NSO są odpowiedzią na ww. problemy. W dokumencie wskazano pięć kluczowych obszarów interwencji - są to inwestycje w edukację (prewencję pierwotną), pacjenta (prewencję wtórną), naukę i innowacje, kadry i system opieki onkologicznej³¹.

Mimo że samorządów nie ma na listach realizatorów NPChUK oraz NSO, mogą one z powodzeniem realizować działania wpisujące się w cele główne obu dokumentów. Choroby układu krążenia oraz nowotworowe stanowią główne przyczyny zgonu nie tylko w makroskali, ale także na poziomie gminnym, czy powiatowym. Są to również jednostki chorobowe wskazywane często przez wspólnoty samorządowe wśród głównych problemów zdrowotnych regionu. JST mogą podejmować efektywne interwencje służące redukowaniu czynników ryzyka ChUK oraz nowotworów wśród lokalnej społeczności, a także obniżaniu zachorowalności i umieralności z powodu tych schorzeń, w związku z czym zdecydowano o ujęciu tych problemów zdrowotnych wśród priorytetów regionalnej polityki zdrowotnej w mieście Siemianowice Śląskie.

Z kolei cele główne Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023–2030 obejmują³²:

- 1) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb,
- 2) prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Jednostki samorządu terytorialnego na poziomie powiatowym są obligatoryjnymi realizatorami 12 zadań mających na celu realizację następujących 4 celów szczegółowych:

³¹ Uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu... op. cit.

³² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu... op. cit.

- 1) Cel szczegółowy 1a - upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej,
- 2) Cel szczegółowy 1d - upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- 3) Cel szczegółowy 1e - aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) Cel szczegółowy 1f - skoordynowanie dostępnych form opieki i wsparcia.

Wśród głównych obszarów działań w województwie, zgodnie z planem transformacji dla województwa śląskiego³³, znajdują się: czynniki ryzyka i profilaktyka, podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, leczenie szpitalne, opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, rehabilitacja medyczna, opieka długoterminowa, opieka paliatywna i hospicyjna, Państwowe Ratownictwo Medyczne, kadry, sprzęt medyczny oraz inne obszary (rozwój telemedycyny). Biorąc pod uwagę możliwości infrastrukturalne, kadrowe i finansowe Miasta Siemianowice Śląskie, szczególną uwagę zwrócono na obszar dotyczący czynników ryzyka i profilaktyki, obejmujący następujące rekomendacje:

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia,
- Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających uzależnieniom od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych czynników powodujących uzależnienia,
- Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących narastających problemów zdrowia psychicznego,
- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej,
- Rekomendacja 3.6: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe, w tym na badania cytologiczne, mammografię oraz szerokie działania mające na celu profilaktykę nowotworową.

³³Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji planu... op. cit.

Zarówno Mapa Potrzeb Zdrowotnych na okres 2022-2026³⁴, jak i Mapa Potrzeb Zdrowotnych na okres 2027-2031³⁵, obejmuje szereg wyzwań systemu opieki zdrowotnej i rekomendowanych kierunków działań na terenie województwa śląskiego w 13 zakresach, takich jak: demografia, epidemiologia i prognoza epidemiologiczna, czynniki ryzyka i profilaktyka, podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, leczenie szpitalne, opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, rehabilitacja medyczna, opieka długoterminowa, opieka paliatywna i hospicyjna, Państwowe Ratownictwo Medyczne, kadry oraz sprzęt medyczny. Biorąc pod uwagę możliwości infrastrukturalne, kadrowe i finansowe Miasta Siemianowice Śląskie, szczególną uwagę zwrócono na rekomendacje z zakresu demografii, epidemiologii i prognozy epidemiologicznej, czynników ryzyka i profilaktyki, a także podstawowej opieki zdrowotnej.

W przypadku Mapy Potrzeb Zdrowotnych na okres 2022-2026³⁶ są to następujące rekomendacje:

1) Obszar czynniki ryzyka i profilaktyka:

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka,
- Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Realizacja programów z zakresu profilaktyki palenia tytoniu,
- Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka wynikającego ze spożywania alkoholu. Poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu. Większe natężenie działań powinno być skierowane do mężczyzn,
- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego

³⁴Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie mapy... op. cit.

³⁵Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie mapy... op. cit.

³⁶Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie mapy... op. cit.

odżywiania i aktywności fizycznej oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej,

- Rekomendacja 3.5: Edukacja zdrowotna w zakresie wpływu czynników środowiskowych, w tym wpływu zanieczyszczenia powietrza, pozytywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców województwa. Działania w tym zakresie powinny być podejmowane wielosektorowo,
- Rekomendacja 3.6: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe, w tym na badania cytologiczne i mammografię oraz działań z zakresu profilaktyki nowotworowej;

2) Obszar podstawowa opieka zdrowotna:

- Rekomendacja 4.2: Wzmocnienie roli POZ w profilaktyce chorób i promocji zdrowia.

Z kolei w przypadku Mapy Potrzeb Zdrowotnych na okres 2027-2031³⁷ są to następujące rekomendacje:

1) Obszar demografia:

- Rekomendacja 1.2: Planowanie świadczeń zdrowotnych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców m.in. wynikających z ich wieku. Podejmowanie działań z zakresu zdrowia publicznego i promocji zdrowia z uwzględnieniem specyficznych potrzeb zdrowotnych mężczyzn,
- Rekomendacja 1.3: Promocja zdrowia reprodukcyjnego i edukacja zdrowotna dla młodych dorosłych w gminach i powiatach całego województwa śląskiego,
- Rekomendacja 1.4: Zwiększanie dostępności do programów profilaktycznych dedykowanych kobietom z zakresu chorób cywilizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem subregionów o wysokim wskaźniku feminizacji;

2) Obszar epidemiologia i prognoza epidemiologiczna:

- Rekomendacja 2.1: Prowadzenie działań mających na celu niwelowanie ryzyka związanego z przedwczesną śmiercią z powodu chorób układu krążenia, np. kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności

³⁷Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie mapy... op. cit.

na badania (w szczególności układu krążenia), m.in. do brania udziału w programie Moje Zdrowie,

- Rekomendacja 2.2: Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe (np. na oznaczenie stężenia PSA w kierunku raka gruczołu krokowego u mężczyzn) oraz prowadzenie kampanii na temat szkodliwości palenia. Promowanie profilaktyki nowotworowej (np. prowadzenie kampanii wspierających badania piersi kobiet w kierunku nowotworów złośliwych sutka),
- Rekomendacja 2.3: Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania serca. Prowadzenie kampanii na temat szkodliwości palenia;

3) Obszar czynniki ryzyka i profilaktyka:

- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej),
- Rekomendacja 3.3-3.4: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności kobiet na badania oraz podejmowanie działań z zakresu profilaktyki nowotworowej, w tym m.in. zwiększających zgłaszalności kobiet na badania mammograficzne;

4) Obszar podstawowa opieka zdrowotna:

- Rekomendacja 4.3: Zachęcanie pacjentów do udziału w programach profilaktyki zdrowotnej oraz zachęcanie do regularnych wizyt w placówkach POZ,
- Rekomendacja 4.4: Dążenie do zwiększania odsetka osób korzystających ze świadczeń POZ wśród osób zapisanych. Angażowanie pacjentów do wzięcia udziału w programie Moje Zdrowie - Bilans Zdrowia Osoby Dorosłej,
- Rekomendacja 4.6: Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia liczby świadczeń udzielanych z zakresu opieki koordynowanej. Zwiększanie liczby świadczeniodawców z podpisaną umową na zakres opieki koordynowanej.

4. Diagnoza sytuacji zdrowotnej

4.1. Struktura demograficzna i ruch naturalny ludności

Miasto Siemianowice Śląskie zamieszkuje 62 817 osób (stan na 31 grudnia 2024 roku wg danych GUS), w tym 29 666 mężczyzn (47,2% ogółu) i 33 151 kobiet (52,8%). Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3,3% (w roku 2020 było to 64 935 osób). Analiza struktury ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2020-2024 wskazuje na wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (+1,7%) na rzecz spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym (-1,5%) oraz przedprodukcyjnym (-0,2%). W roku 2024 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł w Siemianowicach Śląskich 16,3% (10 229 osób), w wieku produkcyjnym – 57,1% (35 852 osoby), natomiast w wieku poprodukcyjnym – 26,6% (16 736 osób). Miasto cechowało się w 2024 roku niższym, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności (16,3% vs. 17% w województwie i 18% w Polsce ogółem), a także wyższym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym (26,6% vs. 25,3% oraz 23,8%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli I.

Tab. I. Ludność w Siemianowicach Śląskich według ekonomicznych grup wieku na tle województwa śląskiego i kraju w roku 2024

Obszar	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny		Ogółem	
	liczba	%*	liczba	%*	liczba	%*	liczba	%
Siemianowice Śląskie	10 229	16,3	35 852	57,1	16 736	26,6	62 817	100,0
Województwo śląskie	731 352	17,0	2 472 652	57,6	1 087 437	25,3	4 291 441	100,0
Polska	6 744 961	18,0	21 834 117	58,2	8 910 009	23,8	37 489 087	100,0

* suma może nie wynosić 100% ze względu na zaokrąglenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, bdl.stat.gov.pl

Ocenę sytuacji demograficznej warto pogłębić o analizę wartości wskaźników obciążenia demograficznego. Pierwszy z nich określa, ile osób w wieku nieprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. W Siemianowicach Śląskich w 2024 roku wskaźnik ten wynosił 75,2, co było wartością wyższą od średniej dla kraju i województwa śląskiego. Drugi ze wskaźników, ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, również wskazuje na znacznie mniej korzystną sytuację miasta na tle

województwa śląskiego i kraju. Wskaźnik dla Siemianowic Śląskich w roku 2024 wynosił ok. 164 osób, podczas gdy w województwie ukształtował się na poziomie ok. 149 osób (w Polsce ok. 132 osób). Ostatni ze wskaźników określa ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. W Siemianowicach Śląskich (46,7) odnotowano w analizowanym okresie wartość wyższą od średniej krajowej (40,8) i wojewódzkiej (44,0). Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi jest w Siemianowicach Śląskich znacznie wyższy, w porównaniu do województwa śląskiego (36,2 vs. 34,1) oraz kraju ogółem (31,8). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli II.

Tab. II. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego i kraju w roku 2024

Obszar	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi*
Siemianowice Śląskie	75,2	163,6	46,7	36,2
Woj. śląskie	73,6	148,7	44,0	34,1
Polska	71,7	132,1	40,8	31,8

* Liczba osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) przypadająca na 100 osób w wieku 15-64 lata.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, bdl.stat.gov.pl

W roku 2024 w Siemianowicach Śląskich odnotowano 366 urodzeń żywych oraz 851 zgonów, w związku z czym przyrost naturalny wyniósł -485. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w roku 2024 w Siemianowicach Śląskich wyniósł -7,68 i był niższy od wartości z roku 2020 (-6,62). Podobnie było w przypadku wskaźnika urodzeń żywych, który w roku 2020 wynosił 8,26/1 000 ludności, natomiast w roku 2024 – 5,79/1 000 ludności. W analizowanym okresie odnotowano także spadek wskaźnika zgonów (14,88/1 000 ludności w roku 2020 vs. 13,47/1 000 ludności w roku 2024). Przyrost naturalny w Siemianowicach Śląskich na 1 000 ludności w analizowanym okresie był znacznie niższy, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju ogółem. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli III.

Tab. III. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1 000 ludności w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego i kraju w roku 2024

Obszar	Urodzenia żywe na 1000 ludności	Zgony na 1000 ludności	Przyrost naturalny na 1000 ludności
Siemianowice Śląskie	5,94	14,10	-7,68
Województwo śląskie	5,90	11,95	-6,05
Polska	6,70	10,88	-4,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, bdl.stat.gov.pl

Według ostatnich danych GUS w roku 2024 w Polsce przeciętna długość życia mężczyzn w momencie urodzenia wynosiła 74,9 lat, a kobiet była o 7,4 roku dłuższa i wynosiła 82,3 lat. W województwie śląskim było to odpowiednio dla mężczyzn 74,7 oraz dla kobiet 81,4. W podregionie katowickim, do którego należy administracyjnie miasto Siemianowice Śląskie, przeciętna długość życia mężczyzn w momencie urodzenia w roku 2024 wynosiła 73,7 lat i była to wartość niższa w porównaniu do województwa oraz kraju. Podobnie było w przypadku przeciętnej długości życia kobiet w momencie urodzenia (80,3 lat). Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku przeciętnego dalszego trwania życia w wieku 60 lat – w analizowanym okresie wartości te w przypadku podregionu katowickiego są niższe, w porównaniu do kraju i województwa śląskiego (tabela IV).

Tab. IV. Przeciętne dalsze trwanie życia (w latach) w momencie narodzin oraz w wieku 60 lat w podregionie katowickim, województwie śląskim i Polsce w roku 2024

Obszar	Przeciętne dalsze trwanie życia w momencie narodzin		Przeciętne dalsze trwanie życia w wieku 60 lat	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Podregion katowicki	80,3	73,7	23,3	19,0
Województwo śląskie	81,4	74,7	23,9	19,6
Polska	82,3	74,9	24,5	19,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, bdl.stat.gov.pl

Wnioski

- 1) Liczba mieszkańców Siemianowic Śląskich systematycznie maleje, co świadczy o utrzymującej się depopulacji miasta.
- 2) Struktura wieku ludności wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- 3) Maleje udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie mieszkańców, co ogranicza potencjał rozwojowy miasta w przyszłości.
- 4) Rosnąca liczba osób starszych zwiększa zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i rehabilitacyjne.
- 5) Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym powoduje coraz większe obciążenie ekonomiczne ludności aktywnej zawodowo.
- 6) W populacji miasta przeważają kobiety, co jest charakterystyczne dla społeczności o zaawansowanym procesie starzenia.
- 7) Przyrost naturalny w Siemianowicach Śląskich pozostaje od wielu lat ujemny, a różnica między liczbą urodzeń i zgonów systematycznie się pogłębia. Wskaźnik ten jest znacznie niższy niż wskaźnik dla kraju ogółem.

- 8) Niska dieta i spadek liczby urodzeń stanowią jedno z głównych wyzwań demograficznych miasta.
- 9) Oczekiwana długość życia mieszkańców, zarówno mężczyzn, jak i kobiet, jest niższa niż średnia wojewódzka i krajowa.
- 10) Niekorzystne trendy demograficzne w dłuższej perspektywie mogą ograniczać rozwój gospodarczy miasta i zwiększać presję na system opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

4.2. Problemy zdrowotne mieszkańców Siemianowic Śląskich

W roku 2024 w placówkach świadczących usługi zdrowotne finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia mieszkańcom miasta Siemianowice Śląskie postawiono ponad 228,7 tys. rozpoznanych chorób i problemów zdrowotnych³⁸. Ponad 137,5 tys. rozpoznanych dotyczyło kobiet (60,1% ogółu), natomiast ponad 91,2 tys. – mężczyzn (39,9%). W analizowanym okresie zdecydowanie największa liczba rozpoznanych dotyczyła mieszkańców w wieku 60 lat i więcej (44,3% ogółu), najmniejsza – osób w wieku 18-29 lat (6,7%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli V.

Tab. V. Liczba rozpoznanych będących przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na płeć oraz grupy wiekowe

Płeć	K		M		Razem	
Grupa wiekowa	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu
<18	17 818	13,0	18 316	20,1	36 134	15,8
18-29	8 852	6,4	6 432	7,1	15 284	6,7
30-39	11 586	8,4	8 087	8,9	19 673	8,6
40-49	17 345	12,6	10 715	11,7	28 060	12,3
50-59	17 480	12,7	10 894	11,9	28 374	12,4
60+	64 444	46,9	36 780	40,3	101 224	44,3
Razem	137 525	100,0	91 224	100,0	228 749	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Problemy zdrowotne dzieci i młodzieży w mieście Siemianowice Śląskie

W roku 2024 w placówkach świadczących usługi zdrowotne finansowane ze środków NFZ mieszkańcom miasta Siemianowice Śląskie w wieku poniżej 18 r.ż. postawiono ponad 36,1 tys. rozpoznanych, w tym ponad 18,3 tys. w przypadku chłopców (50,7%) oraz ponad

³⁸ Według klasyfikacji ICD-10 z wyłączeniem grupy O00-O99, P00-P99, R00-R99, V01-Y98 oraz Z00-Z99, zgodnie z informacją w metodyce badań i opracowania Strategii (rozdział 3).

17,8 tys. w przypadku dziewcząt (49,3%). Rozpoznanie te należały najczęściej do grupy chorób układu oddechowego (ok. 45% ogółu), trawiennego (14,5%) oraz chorób oka i przydatków oka (10,8%). Wśród najbardziej rozpowszechnionych problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży zamieszkujących miasto Siemianowice Śląskie, korzystających z usług publicznej opieki zdrowotnej w roku 2024, wskazać należy przede wszystkim jednostki chorobowe z grupy chorób układu oddechowego, w tym ostre zapalenie nosa i gardła (10,7% ogółu rozpoznai; 37,6% populacji w tej grupie wiekowej), ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym (8,8%; 30,9%), ostre zapalenie gardła (4,4%; 15,6%), oskrzeli (3,5%; 12,5%) oraz krtani i tchawicy (3,4%; 12,1%). Wśród najczęstszych rozpoznai pojawiła się także próchnica zębów (6% wszystkich rozpoznai; 21% populacji w tej grupie wiekowej), z powodu której w roku 2024 z publicznych usług stomatologicznych korzystała większa liczba dziewcząt. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli VI oraz VII.

Tab. VI. Liczba rozpoznai będących przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie poniżej 18 r. ż. w roku 2024 w podziale na płeć oraz grupy chorób i problemów zdrowotnych

ICD-10	Grupa chorób i problemów zdrowotnych	K	M	Razem	% ogółu
A00–B99	Wybrane choroby zakaźne i pasożytnicze	931	924	1 855	5,1
C00–D48	Nowotwory	246	228	474	1,3
D50–D89	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	92	91	183	0,5
E00–E90	Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych	209	160	369	1,0
F00–F99	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	545	618	1 163	3,2
G00–G99	Choroby układu nerwowego	133	140	273	0,8
H00–H59	Choroby oka i przydatków oka	1 999	1 916	3 915	10,8
I00–I99	Choroby układu krążenia	50	79	129	0,4
J00–J99	Choroby układu oddechowego	7 850	8 379	16 229	44,9
K00–K93	Choroby układu pokarmowego	2 621	2 566	5 187	14,4
L00–L99	Choroby skóry i tkanki podskórnej	1 084	972	2 056	5,7
M00–M99	Choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej	476	469	945	2,6
N00–N99	Choroby układu moczowo-płciowego	391	331	722	2,0
Q00–Q99	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	252	282	534	1,5
S00–T98	Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	939	1 161	2 100	5,8
--	Razem	17 818	18 316	36 134	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Tab. VII. Najczęstsze rozpoznania będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w wieku poniżej 18 r.ż. w roku 2024 w podziale na płeć

ICD -10	Nazwa rozpoznania	K	M	Razem	% populacji
J00	Ostre zapalenie nosa i gardła (przeziębienie)	1 928	1 923	3 851	37,6
J06	Ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym	1 571	1 592	3 163	30,9
K02	Próchnica zębów	1 112	1 041	2 153	21,0
J02	Ostre zapalenie gardła	813	786	1 599	15,6
J20	Ostre zapalenie oskrzeli	596	678	1 274	12,5
J04	Ostre zapalenie krtani i tchawicy	559	683	1 242	12,1
J30	Naczynioruchowe i uczuleniowe zapalenie (błony śluzowej) nosa	455	597	1 052	10,3
H52	Zaburzenia refrakcji i akomodacji	546	481	1 027	10,0
J03	Ostre zapalenie migdałków	412	397	809	7,9
H65	Nieropne zapalenie ucha środkowego	380	419	799	7,8
J01	Ostre zapalenie zatok przynosowych	377	352	729	7,1
K52	Inne niezakaźne zapalenie żołądkowo-jelitowe i jelita grubego	299	331	630	6,2
J18	Zapalenie płuc wywołane nieokreślonym drobnoustrojem	275	309	584	5,7
B08	Inne zakażenia wirusowe charakteryzujące się uszkodzeniem skóry i błon śluzowych, niesklasyfikowane gdzie indziej	257	308	565	5,5
K07	Nieprawidłowości zębowo-twarzowe [łącznie z wadami zgryzu]	278	242	520	5,1
H10	Zapalenie spojówek	246	249	495	4,8
J45	Dychawica oskrzelowa	188	292	480	4,7
K04	Choroby miazgi i tkanek okołowierchołkowych	211	201	412	4,0
L20	Atopowe zapalenie skóry	184	193	377	3,7
H66	Ropne i nieokreślone zapalenie ucha środkowego	177	173	350	3,4
--	Pozostałe rozpoznania	6 954	7 069	14 023	--
--	Razem	17 818	18 316	36 134	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Problemy zdrowotne dorosłych mieszkańców Siemianowic Śląskich

W roku 2024 w placówkach świadczących usługi zdrowotne finansowane ze środków NFZ dorosłym mieszkańcom miasta Siemianowice Śląskie postawiono ponad 192,6 tys. rozpoznań, w tym ponad 119,7 tys. w przypadku kobiet (62,1% ogółu) oraz ponad 72,9 tys. w przypadku mężczyzn (37,9%). Rozpoznania te należały najczęściej do grupy chorób układu krążenia (14,6% ogółu), układu oddechowego (14,5%), układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej (12,4%), układu pokarmowego (10,6%), a także chorób oka i przydatków oka (9,4%). Łącznie choroby i problemy zdrowotne z ww. grup stanowiły ponad

60% wszystkich rozpoznań. Wśród najbardziej rozpowszechnionych problemów zdrowotnych osób dorosłych w Siemianowicach Śląskich, korzystających z usług publicznej opieki zdrowotnej w roku 2024, wskazać należy przede wszystkim samoistne nadciśnienie (6% ogółu rozpoznań; 21,9% populacji osób dorosłych), a także jednostki chorobowe z grupy chorób układu oddechowego, w tym ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym (4,4%; 16%), ostre zapalenie nosa i gardła (1,9%; 6,9%) lub gardła (1,3%; 4,9%). Wśród najczęstszych rozpoznań pojawiają się także choroby układu ruchu, takie jak zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (2,9% ogółu rozpoznań; 10,7% populacji osób dorosłych), zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (2,2%; 8,1%), bóle grzbietu (1,4%; 5,2%) oraz choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych (0,9%; 3,2%). Dużej części populacji dorosłych w Siemianowicach Śląskich dotyczy także problem próchnicy zębów (8,9% ogółu mieszkańców), cukrzycy typu 2 (7,3%) oraz przewlekłej choroby niedokrwiennej serca (5,8%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli VIII oraz IX.

Tab. VIII. Liczba rozpoznań będących przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na płeć oraz grupy chorób i problemów zdrowotnych

ICD-10	Grupa chorób i problemów zdrowotnych	K	M	Razem	% ogółu
A00–B99	Wybrane choroby zakaźne i pasożytnicze	1 290	825	2 115	1,1
C00–D48	Nowotwory	5 129	3 190	8 319	4,3
D50–D89	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	1 048	458	1 506	0,8
E00–E90	Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych	10 453	4 332	14 785	7,7
F00–F99	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	3 777	2 049	5 826	3,0
G00–G99	Choroby układu nerwowego	5 780	3 424	9 204	4,8
H00–H59	Choroby oka i przydatków oka	8 471	4 340	12 811	6,6
H60–H95	Choroby ucha i wyrostka sutkowatego	3 066	2 276	5 342	2,8
I00–I99	Choroby układu krążenia	15 893	12 199	28 092	14,6
J00–J99	Choroby układu oddechowego	16 918	11 048	27 966	14,5
K00–K93	Choroby układu pokarmowego	11 920	8 427	20 347	10,6
L00–L99	Choroby skóry i tkanki podskórnej	4 820	3 171	7 991	4,1
M00–M99	Choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej	15 714	8 208	23 922	12,4
N00–N99	Choroby układu moczowo-płciowego	11 246	4 718	15 964	8,3
Q00–Q99	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	123	67	190	0,1
S00–T98	Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych	4 059	4 176	8 235	4,3
--	Razem	119 707	72 908	192 615	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Tab. IX. Najczęstsze rozpoznania będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na płeć

ICD -10	Nazwa rozpoznania	K	M	Razem	% populacji
J10	Samoistne (pierwotne) nadciśnienie	6 414	5 109	11 523	21,9
J06	Ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym	5 041	3 391	8 432	16,0
M47	Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa	3 815	1 805	5 620	10,7
K02	Próchnica zębów	2 760	1 928	4 688	8,9
G54	Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych	2 618	1 640	4 258	8,1
E11	Cukrzyca insulinoniezależna	2 050	1 778	3 828	7,3
J00	Ostre zapalenie nosa i gardła (przeziębienie)	2 115	1 531	3 646	6,9
I25	Przewlekła choroba niedokrwienności serca	1 480	1 568	3 048	5,8
H52	Zaburzenia refrakcji i akomodacji	1 800	923	2 723	5,2
E03	Inne postacie niedoczynności tarczycy	2 379	340	2 719	5,2
M54	Bóle grzbietu	1 588	1 128	2 716	5,2
J02	Ostre zapalenie gardła	1 602	980	2 582	4,9
N40	Rozrost gruczołu krokowego	0	2 517	2 517	4,8
E04	Wole nietoksyczne, inne	1 971	357	2 328	4,4
E78	Zaburzenia przemian lipidów i inne lipidemie	1 269	927	2 196	4,2
I70	Miażdżyca	1 284	871	2 155	4,1
H40	Jaskra	1 543	604	2 147	4,1
M17	Choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych [Gonartroza]	1 112	556	1 668	3,2
K03	Inne choroby tkanek twardych zębów	956	696	1 652	3,1
H25	Zaćma starcza	1 038	573	1 611	3,1
--	Pozostałe rozpoznania	76 872	43 686	120 558	--
--	Razem	119 707	72 908	192 615	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Choroby układu krążenia

Choroby układu krążenia stanowią od około 50 lat najczęstszą przyczynę zgonów w Polsce i na świecie, choć dzięki szeregu akcji o charakterze profilaktycznym, jak również poprawie dostępu do ich diagnostyki i leczenia, odsetek ten stopniowo maleje. Udział tych chorób w ogólnej liczbie zgonów obniżył się w naszym kraju z poziomu 52% w roku 1992 do 36,9% w 2023 r. Choroby układu krążenia częściej dotyczą kobiet, zarówno jeżeli chodzi o wskaźniki zachorowalności, jak i umieralności z powodu tych schorzeń. Współczynnik umieralności z tego powodu wyniósł 469,9 zgonów kobiet na 100 tys. kobiet oraz 439,3 zgonów mężczyzn na 100 tys. mężczyzn. W Siemianowicach Śląskich odsetek zgonów

z powodu ChUK w roku 2023 (34,9%) osiągnął wartość niższą od ogólnopolskiej (36,9%) oraz wojewódzkiej (36,3%)^{39,40}.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło ponad 28 tys. rozpoznań w zakresie chorób układu krążenia (14,6% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy samoistne (pierwotne) nadciśnienie tętnicze (41% ogółu rozpoznań w tej grupie), przewlekłą chorobę niedokrwienną serca (10,9%), zaburzenia rytmu serca (9%) oraz miażdżycę (7,7%). Z problemem większości najczęstszych chorób układu krążenia, z wyjątkiem przewlekłej choroby niedokrwiennej serca i niewydolności serca, częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety. Największy odsetek rozpoznań dotyczył dorosłych mieszkańców miasta w wieku powyżej 50 r.ż. (ponad 86% ogółu). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli X.

Tab. X. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu krążenia będące przyczyną wizyt w publicznej opiece zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD-10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
I10	Samoistne nadciśnienie	134	379	1250	1932	7828	6414	5109	11523	41,0
I25	Przewlekła choroba niedokrwienna serca	1	11	70	202	2764	1480	1568	3048	10,9
I70	Miażdżycza	0	3	25	71	2056	1284	871	2155	7,7
I49	Inne zaburzenia rytmu serca	77	117	198	204	993	1036	553	1589	5,7
I11	Choroba nadciśnieniowa z zajęciem serca	2	13	49	109	1016	713	476	1189	4,2
I50	Niewydolność serca	5	9	44	54	969	484	597	1081	3,8
I87	Inne zaburzenia żył	17	61	127	155	685	775	270	1045	3,7
I48	Migotanie i trzepotanie przedsionków	0	5	17	52	845	468	451	919	3,3
I69	Następstwa chorób naczyń mózgowych	5	15	39	70	683	465	347	812	2,9
I83	Żylaki kończyn dolnych	15	62	118	132	481	605	203	808	2,9
--	Pozostałe rozpoznania	161	260	455	508	2539	2169	1754	3923	14,0
--	Razem	417	935	2392	3489	20859	15893	12199	28092	100,0
--	% ogółu	1,5	3,3	8,5	12,4	74,3	56,6	43,4	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

³⁹ Z. Strzelecki, J. Szymborski, Zachorowalność i umieralność na choroby układu krążenia a sytuacja demograficzna Polski, Warszawa 2015, bip.stat.gov.pl.

⁴⁰ Bank danych lokalnych, bdl.stat.gov.pl [dostęp z dnia 12.09.2025].

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną⁴¹ z powodu chorób układu krążenia odnotowano w województwie lubelskim (3 491,4/100 tys. mieszkańców), świętokrzyskim (3 386,2) oraz opolskim (3 140,6). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 5 miejsce z wartością na poziomie 2 980/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób układu krążenia wyniosła 3 013,2/100 tys. mieszkańców i była wyższa od średniej wojewódzkiej; był to 12 najwyższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, a także wynik wyższy od średniej dla kraju (2 819,5/100 tys.)⁴².

Nowotwory złośliwe

Choroby nowotworowe stanowią drugą przyczynę zgonów w Polsce, tuż po chorobach układu krążenia, a liczba zachorowań i zgonów z ich powodu systematycznie rośnie. Odsetek zgonów z powodu chorób nowotworowych w Siemianowicach Śląskich, na poziomie 26,2%, jest niższy niż odsetek dla Polski (26,7%) i województwa śląskiego (27,6%)⁴³.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyły 2952 rozpoznania w zakresie nowotworów złośliwych (1,5% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy nowotwór złośliwy sutka (17,6% ogółu rozpoznań w tej grupie) oraz nowotwór złośliwy gruczołu krokowego (13,9%). Ogółem więcej rozpoznań w tej grupie, z uwagi na duże rozpowszechnienie nowotworu złośliwego sutka, dotyczyło kobiet (56,2%). Mieszkańców po 50 r.ż. dotyczyło ponad 90% rozpoznań w tej grupie chorobowej (ponad 80% osób w wieku 60 lat i więcej oraz ponad 10% z grupy wiekowej 50-59 lat). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XI.

⁴¹ Wskaźniki chorobowości szpitalnej podawane w całym dokumencie uwzględniają chorobowość według miejsca zamieszkania pacjenta.

⁴² Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne, basiw.mz.gov.pl.

⁴³ Bank danych lokalnych, bdl.stat.gov.pl [dostęp z dnia 12.09.2025).

Tab. XI. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób nowotworowych będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD-10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
C50	Nowotwór złośliwy sutka	0	12	48	72	387	513	6	519	17,6
C61	Nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	0	1	6	13	389	0	409	409	13,9
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	2	2	13	16	218	148	103	251	8,5
C18	Nowotwór złośliwy jelita grubego	1	0	7	13	152	94	79	173	5,9
C34	Nowotwór złośliwy oskrzela i płuca	0	0	1	4	161	84	82	166	5,6
C67	Nowotwór złośliwy pęcherza moczowego	0	1	5	9	134	49	100	149	5,0
C64	Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	0	3	4	9	90	46	60	106	3,6
C73	Nowotwór złośliwy tarczycy	5	13	21	17	44	81	19	100	3,4
C20	Nowotwór złośliwy odbytnicy	0	1	9	11	77	43	55	98	3,3
C54	Nowotwór złośliwy trzonu macicy	0	0	2	8	86	96	0	96	3,3
--	Pozostałe rozpoznania	22	34	70	125	634	506	379	885	30,0
--	Razem	30	67	186	297	2372	1660	1292	2952	100,0
--	% ogółu	1,0	2,3	6,3	10,1	80,4	56,2	43,8	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu chorób nowotworowych odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (2 558,9/100 tys. mieszkańców), świętokrzyskim (2 513,5) oraz zachodniopomorskim (2 405,9). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 5 miejsce z wartością na poziomie 2 281,7/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób nowotworowych była wyższa - 2 526,77/100 tys. mieszkańców, był to 8 najwyższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, a także wynik wyższy od średniej dla kraju (2 106,4/100 tys.)⁴⁴.

Według najnowszych danych publikowanych przez Krajowy Rejestr Nowotworów w 2023 roku w Siemianowicach Śląskich zarejestrowano łącznie 428 zachorowań

⁴⁴ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

na nowotwory złośliwe, w tym 212 zachorowań u mężczyzn (49,5%) i 216 u kobiet (50,5%). W tym samym okresie zarejestrowano także 215 zgonów z powodu nowotworów złośliwych, w tym 108 zgonów u mężczyzn (50,2%) i 107 u kobiet (49,8%).

Najczęściej zgłaszanymi nowotworami złośliwymi wśród mężczyzn w 2023 roku były nowotwory gruczołu krokowego (C61; 29,7% ogółu), oskrzela i płuca (C34; 13,2%), jelita grubego (C18; 8,5%) oraz nowotwory skóry inne niż czerniak (C44; 7,5%). Stanowią one prawie 60% wszystkich zarejestrowanych nowotworów złośliwych u mężczyzn w Siemianowicach Śląskich w roku 2023. W analizowanym roku całkowita liczba zachorowań u mężczyzn w populacji miasta wzrosła o 79 przypadków tj. o 59,4% w porównaniu do roku 1999, podczas gdy standaryzowany wg wieku współczynnik zachorowalności dla nowotworów złośliwych wśród mężczyzn ogółem wzrósł o 20,3% (z 279,6/100 tys. w 1999 roku do 336,3/100 tys. w 2023 roku). W Siemianowicach Śląskich w roku 2023 odnotowano wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany zachorowalności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn. Wyższe były także wartości współczynnika zachorowalności w przypadku większości najczęstszych lokalizacji nowotworowych, poza nowotworem trzustki i pęcherza moczowego (tabela XII).

Tab. XII. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023

Kod ICD-10	Umiejscowienie	Liczba	% ogółu	Współczynnik standaryzowany (ASW)		
				Siemianowice Śląskie	Woj. Śląskie	Polska
C00-D09	Nowotwory ogółem	212	100,0	336,34	248,48	275,25
C16	Żołądek	5	2,4	8,58	9,30	8,26
C18	Jelito grube	18	8,5	31,09	21,00	17,44
C20	Odbytnica	9	4,2	16,17	11,90	9,82
C25	Trzustka	4	1,9	5,04	5,44	5,98
C34	Oskrzele i płuco	28	13,2	38,78	30,21	32,57
C43	Skóra (czerniak złośliwy)	8	3,8	13,48	4,70	6,75
C44	Skóra (inne nowotwory)	16	7,5	18,93	15,78	23,65
C61	Gruczoł krokowy	63	29,7	89,26	54,81	61,90
C64	Nerka	10	4,7	15,92	9,16	11,19
C67	Pęcherz moczowy	7	3,3	10,00	12,64	14,00
C71	Mózg	5	2,4	11,26	3,89	4,94
--	Pozostałe	39	18,4	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowy Rejestr Nowotworów, onkologia.org.pl

Najczęściej zgłaszanymi nowotworami złośliwymi wśród kobiet w 2023 roku były nowotwory piersi (C50; 24,1% ogółu), oskrzela i płuca (C34; 9,3%), nowotwory skóry inne niż czerniak (C44; 9,3%) oraz nowotwory jelita grubego (C18; 7,4%). Stanowią one połowę wszystkich zarejestrowanych nowotworów złośliwych u kobiet w Siemianowicach Śląskich w roku 2023. W analizowanym roku całkowita liczba zachorowań u kobiet w populacji miasta wzrosła o 91 przypadków tj. o 72,8% w porównaniu do roku 1999, natomiast standaryzowany wg wieku współczynnik zachorowalności dla nowotworów złośliwych wśród kobiet ogółem wzrósł o 42,9% (z 194,9/100 tys. w 1999 roku do 278,5/100 tys. w 2023 roku). W Siemianowicach Śląskich w roku 2023 odnotowano wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany zachorowalności na nowotwory ogółem w populacji kobiet. Wyższe były także wartości współczynnika zachorowalności w przypadku większości najczęstszych lokalizacji nowotworowych, poza nowotworem szyjki macicy (tabela XIII).

Tab. XIII. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023

Kod ICD-10	Umiejscowienie	Liczba	% ogółu	Współczynnik standaryzowany (ASW)		
				Siemianowice Śląskie	Woj. Śląskie	Polska
C00-D09	Nowotwory ogółem	216	100,0	278,49	229,28	244,63
D05	Pierś (in situ)	6	2,8	8,52	5,49	5,00
C16	Żołądek	7	3,2	10,00	4,40	4,26
C18	Jelito grube	16	7,4	15,97	14,31	11,79
C20	Odbytnica	8	3,7	9,79	6,15	4,81
C34	Oskrzele i płuco	20	9,3	19,86	16,56	18,10
C43	Skóra (czerniak złośliwy)	6	2,8	9,84	4,97	6,53
C44	Skóra (inne nowotwory)	20	9,3	18,09	12,63	18,36
C50	Pierś	52	24,1	74,88	55,11	60,22
C53	Szyjka macicy	4	1,9	6,74	8,53	7,27
C54	Trzon macicy	12	5,6	14,96	14,77	16,11
C56	Jajnik	11	5,1	16,17	15,36	10,15
C64	Nerka	10	4,6	12,37	5,14	5,51
C67	Pęcherz moczowy	5	2,3	6,27	2,94	3,55
C73	Tarczycza	11	5,1	20,66	15,21	17,14
--	Pozostałe	28	13,0	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowy Rejestr Nowotworów, onkologia.org.pl

Najczęstszymi przyczynami zgonów nowotworowych wśród mężczyzn w Siemianowicach Śląskich w 2023 roku były nowotwory oskrzela i płuca (C34; 27,8% ogółu),

gruczołu krokowego (C61; 12%), jelita grubego (C18; 9,3%) oraz pęcherza moczowego (C67; 8,3%). Stanowią one ponad 57% wszystkich zarejestrowanych zgonów nowotworowych u mężczyzn w Siemianowicach Śląskich w roku 2023. W analizowanym roku całkowita liczba zgonów z przyczyn nowotworowych u mężczyzn w populacji miasta była taka sama jak w roku 1999, podczas gdy standaryzowany wg wieku współczynnik umieralności dla nowotworów złośliwych wśród mężczyzn ogółem uległ obniżeniu o 37,4% (z 233,6/100 tys. w 1999 roku do 168,4/100 tys. w 2022 roku). W Siemianowicach Śląskich w roku 2023 odnotowano wyższy, w porównaniu do kraju współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn. Jego wartość była jednak niższa, w porównaniu do województwa śląskiego. Wyższe, w porównaniu do kraju i województwa, były wartości współczynnika umieralności w przypadku wszystkich najczęstszych lokalizacji nowotworowych (tabela XIV).

Tab.XIV. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023

Kod ICD-10	Umiejscowienie	Liczba	% ogółu	Współczynnik standaryzowany (ASW)		
				Siemianowice Śląskie	Woj. Śląskie	Polska
C00-D09	Nowotwory ogółem	108	100,0	146,25	148,49	140,74
C16	Żołądek	7	6,5	11,13	9,54	7,80
C18	Jelito grube	10	9,3	12,54	12,35	10,65
C34	Oskrzele i płuco	30	27,8	38,91	33,87	35,32
C61	Gruczoł krokowy	13	12,0	15,56	13,95	13,46
C67	Pęcherz moczowy	9	8,3	11,66	7,26	7,23
C80	Nieokreślone	6	5,6	8,58	7,32	4,66
--	Pozostałe	33	30,6	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowy Rejestr Nowotworów, onkologia.org.pl

Najczęstszymi przyczynami zgonów nowotworowych wśród kobiet w 2023 roku były nowotwory oskrzela i płuca (C34; 17,8% ogółu), piersi (C50; 14%), jajnika (C56; 10,2%) oraz jelita grubego (C18; 7,5%). Stanowią one prawie 50% wszystkich zarejestrowanych zgonów nowotworowych u kobiet w Siemianowicach Śląskich w roku 2023. W analizowanym roku całkowita liczba zgonów z przyczyn nowotworowych u kobiet w populacji miasta wzrosła o 34 przypadki tj. o 46,6% w porównaniu do roku 1999, podczas gdy standaryzowany wg wieku współczynnik umieralności dla nowotworów złośliwych wśród kobiet ogółem uległ obniżeniu o 2,7% (z 107,3/100 tys. w 1999 roku do 104,4/100 tys. w 2023 roku). W Siemianowicach Śląskich w roku 2023 odnotowano znacznie wyższy, w porównaniu

do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji kobiet. Wyższe były także wartości współczynnika umieralności w przypadku większości najczęstszych lokalizacji nowotworowych, poza nowotworem trzustki (tabela XV).

Tab. XV. Umieralność najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023

Kod ICD-10	Umiejscowienie	Liczba	% ogółu	Współczynnik standaryzowany (ASW)		
				Siemianowice Śląskie	Woj. Śląskie	Polska
C00-D09	Nowotwory ogółem	107	100,0	104,38	96,93	88,73
C18	Jelito grube	8	7,5	7,28	7,45	6,45
C25	Trzustka	4	3,7	4,71	5,45	4,82
C34	Oskrzele i płuco	19	17,8	17,46	16,99	16,55
C50	Pierś	15	14,0	14,28	15,07	13,91
C56	Jajnik	11	10,3	10,09	6,53	5,63
C64	Nerka	4	3,7	3,10	1,71	1,49
C80	Nieokreślone	8	7,5	7,62	4,52	3,08
--	Pozostałe	38	35,5	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowy Rejestr Nowotworów, onkologia.org.pl

Choroby układu oddechowego

Choroby układu oddechowego zajmowały w roku 2023 czwarte miejsce w strukturze zgonów, powodując 7,4% zgonów w populacji krajowej. Wartość odsetka zgonów z ich powodu była niższa w Siemianowicach Śląskich (5,7%) i w województwie śląskim (6%)⁴⁵. Zwiększająca się liczba przypadków chorób układu oddechowego związana jest przede wszystkim z postępującym zanieczyszczeniem powietrza i środowiska naturalnego. Często wiąże się również występowanie tego typu zaburzeń z niskim statusem socjoekonomicznym ludności. Najpowszechniej występującym zaburzeniem z grupy chorób zakaźnych układu oddechowego jest grypa, często lekceważona lub mylona z przeziębieniem. Tymczasem grypa to choroba o wysokim stopniu ryzyka śmierci lub powikłań, każdego roku umiera z jej powodu około 500 tys. ludzi na całym świecie⁴⁶. Na dramatyczną sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób układu oddechowego, w ostatnich latach dodatkowo nałożyła się pandemia COVID-19. Choroba wywoływana nowym wirusem okazała się wysoce zakaźna, co w powiązaniu z możliwością spowodowania

⁴⁵ Bank danych lokalnych [bdl.stat.gov.pl; dostęp z dnia 12.09.2025).

⁴⁶ Profilaktyka i leczenie grypy, Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, Zalecane przez konsultJ45anta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej 2006.

ciężkiej niewydolności układu oddechowego i jej masowego charakteru, spowodowało kryzys we wszystkich systemach ochrony zdrowia na świecie⁴⁷.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło prawie 28 tys. rozpoznań w zakresie chorób układu oddechowego (14,5% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy ostre zakażenia górnych dróg oddechowych, w tym: o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym, nosa i gardła, gardła, zatok przynosowych, oskrzeli oraz migdałków (łącznie ponad 65% ogółu rozpoznań w tej grupie). W grupie chorób przewlekłych najczęściej wśród rozpoznań pojawia się dychawica oskrzelowa (5,3%). Z problemem wszystkich ww. rozpoznań, częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety (60,5% ogółu). Największy odsetek rozpoznań dotyczył dorosłych mieszkańców miasta w wieku powyżej 60 r.ż. (33,6%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XVI.

Tab. XVI. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu oddechowego będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD -10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
J06	Ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym	1241	1556	1779	1329	2527	5041	3391	8432	30,2
J00	Ostre zapalenie nosa i gardła (przeziębienie)	805	808	742	527	764	2115	1531	3646	13,0
J02	Ostre zapalenie gardła	585	586	533	373	505	1602	980	2582	9,2
J01	Ostre zapalenie zatok przynosowych	341	423	306	233	224	1010	517	1527	5,5
J45	Dychawica oskrzelowa	137	159	241	234	718	1003	486	1489	5,3
J31	Przewlekłe zapalenie błony śluzowej jamy nosowej i gardła	106	134	183	197	612	828	404	1232	4,4
J32	Przewlekłe zapalenie zatok przynosowych	149	213	246	189	366	730	433	1163	4,2
J20	Ostre zapalenie oskrzeli	81	171	188	195	494	689	440	1129	4,0

⁴⁷ European Observatory of Health Systems and Policies, eurohealthobservatory.who.int.

J44	Inna przewlekła zaporowa choroba płuc	2	17	41	105	897	581	481	1062	3,8
J03	Ostre zapalenie migdałków	280	285	157	94	93	561	348	909	3,3
--	Pozostałe rozpoznania	583	615	768	640	2189	2758	2037	4795	17,1
--	Razem	4310	4967	5184	4116	9389	16918	11048	27966	100,0
--	% ogółu	15,4	17,8	18,5	14,7	33,6	60,5	39,5	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu chorób układu oddechowego odnotowano w województwie świętokrzyskim (1 877/100 tys. mieszkańców), kujawsko-pomorskim (1 836,8) oraz łódzkim (1 748,7). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 11 miejsce z wartością na poziomie 1 527,6/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób układu oddechowego była niższa - 1 326,5/100 tys. mieszkańców, był to 9 najniższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, a także wynik niższy od średniej dla kraju (1 593/100 tys.)⁴⁸.

Choroby układu nerwowego

Choroby układu nerwowego to bardzo rozległa i niejednorodna grupa zaburzeń, obejmująca nieprawidłowości centralnego i obwodowego układu nerwowego. Mogą mieć one charakter pierwotny, ale równie często są następstwem innych zaburzeń, mających początkowo miejsce poza tym układem. Wśród chorób ośrodkowego układu nerwowego wymienić można padaczkę, udary, urazy, neuroinfekcje, guzy, ale również zespoły otępienne, czy wady rozwojowe. Najczęstszymi zaburzeniami obwodowej części układu będą z kolei: zapalenia nerwów, polineuropatie lub zespoły korzeniowe. Niektóre zaburzenia obejmują swym zasięgiem oba rodzaje układów: ośrodkowy i obwodowy, tak jak ma to miejsce w przypadku stwardnienia rozsianego⁴⁹.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło ponad 9,2 tys. rozpoznań w zakresie chorób układu nerwowego (4,8% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy: zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (46,3% ogółu rozpoznań w tej grupie), migrenę oraz inne zespoły bólu

⁴⁸ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

⁴⁹ W. Kozubski, P. Liberski, Choroby układu nerwowego, PZWL, 2004.

głowy (11,1%) oraz mononeuropatie kończyny górnej (7,8%). Z problemem większości najczęstszych chorób układu nerwowego, z wyjątkiem padaczki i zaburzeń snu, częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety. Największy odsetek rozpoznań w tej grupie chorób dotyczył dorosłych mieszkańców miasta w wieku 60 lat i więcej (ponad 48%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XVII.

Tab. XVII. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu nerwowego będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
G54	Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych	221	478	804	789	1966	2618	1640	4258	46,3
G44	Inne zespoły bólu głowy	104	121	165	105	235	546	184	730	7,9
G56	Mononeuropatie kończyny górnej	14	57	103	156	389	502	217	719	7,8
G40	Padaczka	54	67	97	73	114	184	221	405	4,4
G47	Zaburzenia snu	12	27	58	70	168	152	183	335	3,6
G55	Ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów sklasyfikowanych gdzie indziej	2	14	57	76	178	203	124	327	3,6
G43	Migrena	55	78	97	47	19	261	35	296	3,2
G45	Przemijające mózgowe napady niedokrwienia i zespoły pokrewne	3	13	17	22	161	144	72	216	2,3
G62	Inne polineuropatie	3	8	16	26	107	90	70	160	1,7
G93	Inne zaburzenia mózgu	20	15	20	29	64	87	61	148	1,6
--	Pozostałe rozpoznania	70	107	170	181	1082	993	617	1610	17,5
--	Razem	558	985	1604	1574	4483	5780	3424	9204	100,0
--	% ogółu	6,1	10,7	17,4	17,1	48,7	62,8	37,2	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu chorób układu nerwowego odnotowano w województwie podkarpackim (1 134,2/100 tys. mieszkańców), lubelskim (1 109,1) oraz świętokrzyskim (1 043,1). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 8 miejsce z wartością na poziomie 921,9/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób układu nerwowego wyniosła 753,9/100 tys. mieszkańców i była niższa od średniej

wojewódzkiej; był to 9 najniższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, a także wynik niższy od średniej dla kraju (918,09)⁵⁰.

Choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej

Dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego są problemem dotyczącym najczęściej osób pracujących i stanowią pierwszą przyczynę absencji chorobowej⁵¹. Występowanie problemów narządu ruchu jest silnie związane z wiekiem. Z kolei choroba zwyrodnieniowa stawów oraz osteoporoza, będąca główną przyczyną złamańiskoenergetycznych, są powszechnym zjawiskiem wśród osób w wieku senioralnym. W grupie osób dorosłych główną przyczyną zespołów bólowych kręgosłupa oraz chorób układu mięśniowo-szkieletowego są jego zmiany przeciążeniowe, najczęściej przemijające, ale u około 10% osób przyjmujące charakter przewlekły. Wieloletnie występowanie zespołów bólowych oraz chorób układu mięśniowo-szkieletowego wpływa na postępujące ograniczenie lub utratę sprawności fizycznej, następstwem tego procesu może być niepełnosprawność⁵².

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło prawie 24 tys. rozpoznań w zakresie chorób układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej (12,4% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (23,5% ogółu rozpoznań), bóle grzbietu (11,4%) oraz chorobę zwyrodnieniową stawów kolanowych (7%). Z problemem wszystkich ww. rozpoznań częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety (ponad 65% ogółu). Największy odsetek rozpoznań w tej grupie chorób dotyczył dorosłych mieszkańców miasta w wieku 60 lat i więcej (55%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XVIII.

⁵⁰ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

⁵¹ ZUS, Absencja chorobowa w 2024 roku Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa 2025.

⁵² M. Cybulski, E. Krajewska-Kułak, K. Kowalczyk, Pielęgnacyjno-rehabilitacyjne problemy starzejącego się społeczeństwa, Wyd. Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Białystok 2016.

Tab. XVIII. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD-10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
M47	Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa	62	213	589	1045	3711	3815	1805	5620	23,5
M54	Bóle grzbietu	277	421	593	549	876	1588	1128	2716	11,4
M17	Choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych	9	23	122	251	1263	1112	556	1668	7,0
M51	Inne choroby krążka międzykręgowego	54	125	289	373	691	941	591	1532	6,4
M15	Zwyrodnienia wielostawowe	3	21	94	216	956	998	292	1290	5,4
M50	Choroby kręgów szyjnych	26	100	224	308	628	949	337	1286	5,4
M16	Choroba zwyrodnieniowa stawów biodrowych	4	21	70	153	797	678	367	1045	4,4
M25	Inne choroby stawu niesklasyfikowane gdzie indziej	83	135	198	223	304	581	362	943	3,9
M75	Uszkodzenia barku	36	51	121	176	509	497	396	893	3,7
M70	Choroby tkanek miękkich związane z ich użytkowaniem, przeciążeniem i uciskiem	122	124	185	189	216	480	356	836	3,5
--	Pozostałe rozpoznania	310	468	950	1147	3218	4075	2018	6093	25,5
--	Razem	986	1702	3435	4630	13169	15714	8208	23922	100,0
	% ogółu	4,1	7,1	14,4	19,4	55,0	65,7	34,3	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu chorób układu ruchu odnotowano w województwie zachodniopomorskim (1 901,7/100 tys. mieszkańców), podkarpackim (1 837,4) oraz lubelskim (1 737,1). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 6 miejsce z wartością na poziomie 1 649,8/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób układu ruchu wyniosła 1 995,2/100 tys. mieszkańców i była znacznie wyższa od średniej wojewódzkiej; był to 2 najwyższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, a także wynik znacznie wyższy od średniej dla kraju (1 619,8/100 tys.)⁵³.

⁵³ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

Zaburzenia wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych

Zaburzenia wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych dotyczą gruczołów dokrewnych i mogą przebiegać z ich nadczynnością, niedoczynnością lub zmienioną wrażliwością na działanie hormonów. Najczęściej występujące choroby z tego zakresu dotyczą nieprawidłowości w funkcjonowaniu tarczycy (tyreotoksykoza, wole, choroba Hashimoto) i trzustki (cukrzyca typu 1 i 2). Niebezpieczeństwo wynikające z tych chorób wiąże się przede wszystkim z możliwością wystąpienia licznych powikłań, często o charakterze wielonarządowym⁵⁴.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło ponad 14,7 tys. rozpoznań w zakresie zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych (7,7% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy cukrzycę typu 2 (25,9% rozpoznań w tej grupie), inne niż związane z niedoborem jodu postacie niedoczynności tarczycy (18,4%), wole nietoksyczne (15,7%) oraz zaburzenia przemian lipidów i inne lipidemie (14,9%). Z problemem wszystkich najczęstszych rozpoznań w omawianej grupie, poza cukrzycą insulinozależną, częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety. Największy odsetek rozpoznań dotyczył dorosłych mieszkańców miasta w wieku 60 lat i więcej (ponad 62%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XIX.

Tab. XIX. Najczęstsze rozpoznania w grupie zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD-10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
E11	Cukrzyca insulinozależna	18	54	203	452	3101	2050	1778	3828	25,9
E03	Inne postacie niedoczynności tarczycy	188	272	387	390	1482	2379	340	2719	18,4
E04	Wole nietoksyczne, inne	45	90	224	349	1620	1971	357	2328	15,7
E78	Zaburzenia przemian lipidów i inne lipidemie	28	88	331	498	1251	1269	927	2196	14,9
E07	Choroby tarczycy, inne	69	82	111	123	366	645	106	751	5,1
E66	Otyłość	43	74	100	91	151	307	152	459	3,1
E89	Zaburzenia wydzielania	0	8	36	64	231	305	34	339	2,3

⁵⁴ F. Kokot, Choroby wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2004.

	wewnętrznego i metaboliczne po zabiegach, gdzie indziej niesklasyfikowane									
E06	Zapalenia tarczycy	34	42	80	55	119	303	27	330	2,2
E10	Cukrzyca insulinozależna	30	32	43	36	144	126	159	285	1,9
E05	Tyreotoksykoza [nadczynność tarczycy]	9	12	37	29	157	190	54	244	1,7
--	Pozostałe rozpoznania	157	173	182	164	630	908	398	1306	8,8
--	Razem	621	927	1734	2251	9252	10453	4332	14785	100,0
--	% ogółu	4,2	6,3	11,7	15,2	62,6	70,7	29,3	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych odnotowano w województwie lubelskim (794/100 tys. mieszkańców), kujawsko-pomorskim (767,1) oraz łódzkim (752,3). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 12 miejsce z wartością na poziomie 645,7/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu omawianych problemów zdrowotnych wyniosła 791,8/100 tys. mieszkańców i była wyższa od średniej wojewódzkiej; był to 4 najwyższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, a także wynik znacznie wyższy od średniej dla kraju (698,9/100 tys.)⁵⁵.

Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania

Problematyka zdrowia psychicznego jest współcześnie traktowana jako jeden z fundamentów dobrostanu człowieka. Wskutek zachodzących globalnie przemian społecznych, ekonomicznych i środowiskowych jest ona przedmiotem narastającej uwagi, zarówno ze względu na rosnącą świadomość znaczenia zdrowia psychicznego dla ogólnego dobrostanu człowieka, jak i z powodu narastającej skali występowania tego rodzaju problemów zdrowotnych – samoistnie oraz w powiązaniu z innymi chorobami, jak nowotwory, choroby układu krążenia, cukrzyca, czy inne choroby przewlekłe. W ostatnich latach liczba zaburzeń psychicznych, które pogarszają jakość życia osób nimi dotkniętych oraz ich rodzin i najbliższych, gwałtownie wzrasta⁵⁶.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło ponad 5,8 tys. rozpoznań w zakresie

⁵⁵ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

⁵⁶ WHO Mental Health Action Plan, apps.who.int [dostęp: 12.09.2025r.]

zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania (3% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy inne niż w postaci fobii zaburzenia lękowe (16,5% rozpoznań w tej grupie), reakcję na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne (12,2%), a także zaburzenia nastroju, takie jak epizody depresyjne (10,1%) oraz zaburzenia depresyjne nawracające (6,9%). Z problemem wszystkich rozpoznań wyszczególnionych w poniższej tabeli, z wyjątkiem zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych użyciem alkoholu, częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety. Największy odsetek rozpoznań dotyczył dorosłych mieszkańców miasta w wieku 60 lat i więcej (ponad 36%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XX.

Tab. XX. Najczęstsze rozpoznania w grupie zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD-10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
F41	Inne zaburzenia lękowe	157	172	224	181	227	706	255	961	16,5
F43	Reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne	108	176	212	101	112	528	181	709	12,2
F32	Epizod depresyjny	75	103	119	105	185	412	175	587	10,1
F06	Inne zaburzenia psychiczne spowodowane uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu i chorobą somatyczną	11	14	30	48	337	262	178	440	7,6
F48	Inne zaburzenia nerwicowe	51	79	94	75	141	310	130	440	7,6
F33	Zaburzenia depresyjne nawracające	24	52	84	77	167	290	114	404	6,9
F10	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu	32	75	109	70	63	93	256	349	6,0
F03	Otępienie bliżej nieokreślone	0	1	4	4	329	247	91	338	5,8
F20	Schizofrenia	18	38	55	26	71	103	105	208	3,6
F51	Nieorganiczne zaburzenia snu	5	19	24	23	82	99	54	153	2,6
--	Pozostałe rozpoznania	305	218	199	110	405	727	510	1237	21,2
--	Razem	786	947	1154	820	2119	3777	2049	5826	100,0
--	% ogółu	13,5	16,3	19,8	14,1	36,4	64,8	35,2	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania odnotowano w województwie podkarpackim (258,7/100 tys. mieszkańców), małopolskim (258,5) oraz kujawsko-pomorskim (215,1). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 14 miejsce z wartością na poziomie 148/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu omawianych problemów zdrowotnych wyniosła 159,3/100 tys. mieszkańców i była wyższa od średniej wojewódzkiej; był to 9 najwyższy wynik wśród powiatów województwa śląskiego, ale także wynik niższy od średniej dla kraju (186,6/100 tys.)⁵⁷.

Choroby układu pokarmowego

Choroby układu pokarmowego stanowią bardzo obszerną i niejednorodną grupę zaburzeń, mogących występować w każdym odcinku przewodu pokarmowego. Znaczna część z nich to choroby jamy ustnej. Z kolei choroby górnego odcinka przewodu pokarmowego (tj. przełyku, żołądka i dwunastnicy) to najczęściej choroby przewlekłe, związane z nadprodukcją kwasu solnego w żołądku. Wśród rozpoznań w tej grupie dominują: choroba refluksowa przełyku, przewlekłe zapalenie żołądka i dwunastnicy, a także choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy. Za najczęściej występującą chorobę dolnego odcinka przewodu pokarmowego uznaje się zespół jelita drażliwego⁵⁸.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło ponad 20,3 tys. rozpoznań w zakresie chorób układu pokarmowego (10,6% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy próchnicę i inne choroby jamy ustnej (łącznie 46% rozpoznań w tej grupie) oraz zapalenie żołądka i dwunastnicy (6,8%). Z problemem wszystkich ww. rozpoznań częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety. Ponad 40% ogółu rozpoznań dotyczyło mieszkańców miasta w wieku 60 lat i więcej. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXI.

⁵⁷ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

⁵⁸ Poniewierka E., Żywnienie w chorobach przewodu pokarmowego i zaburzeniach metabolicznych, wyd. Cornetis Sp. z o.o., Wrocław 2010.

Tab. XXI. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu pokarmowego będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD-10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
K02	Próchnica zębów	806	841	931	666	1444	2760	1928	4688	23,0
K03	Inne choroby tkanek twardych zębów	344	351	366	233	358	956	696	1652	8,1
K04	Choroby miazgi i tkanek okołowierzchołkowych	185	234	234	231	550	768	666	1434	7,0
K29	Zapalenie żołądka i dwunastnicy	83	143	244	236	669	895	480	1375	6,8
K63	Inne choroby jelit	125	159	257	185	615	781	560	1341	6,6
K52	Inne niezakaźne zapalenie żołądkowo-jelitowe i jelita grubego	251	264	226	143	270	685	469	1154	5,7
K21	Zarzucanie (refluks) żołądkowo-przełykowe	71	116	189	172	538	700	386	1086	5,3
K05	Zapalenie dziąseł i choroby przyzębia	105	119	178	144	396	581	361	942	4,6
K76	Inne choroby wątroby	18	79	121	144	285	332	315	647	3,2
K08	Inne zaburzenia zębów i struktur podtrzymujących (podłoża)	42	53	66	90	389	378	262	640	3,1
--	Pozostałe rozpoznania	484	657	779	755	2713	3084	2304	5388	26,5
--	Razem	2514	3016	3591	2999	8227	11920	8427	20347	100,0
--	% ogółu	12,4	14,8	17,6	14,7	40,4	58,6	41,4	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu chorób układu pokarmowego odnotowano w województwie świętokrzyskim (2 129,3/100 tys. mieszkańców), łódzkim (2 044,9) oraz podlaskim (1 913,7). Województwo śląskie zajęło w tym rankingu 8 miejsce z wartością na poziomie 1 831,2/100 tys. mieszkańców. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu omawianych problemów zdrowotnych była niższa od średniej wojewódzkiej – 1 834,4/100 tys. mieszkańców, był to wynik zbliżony do średniej wojewódzkiej, ale wyższy od średniej dla kraju (1 799,4/100 tys.)⁵⁹.

⁵⁹ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

Choroby oka i przydatków oka

Choroby oka i przydatków oka stanowią bardzo istotny problem zdrowotny. Konsekwencją dysfunkcji wzroku jest niepełnosprawność chorego, której następstwa dotyczą różnych sfer jego funkcjonowania. Znacznemu pogorszeniu ulega między innymi jakość życia. Choroby te mogą również prowadzić do wykluczenia społecznego i zawodowego. Z uwagi na złożoną budowę ludzkiego oka jego choroby lub dysfunkcje mają zróżnicowaną etiologię. Najczęściej problemy ze wzrokiem przyjmują postać zaburzenia lub ograniczenia pola widzenia⁶⁰.

W roku 2024 dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie korzystających z publicznego rynku usług zdrowotnych dotyczyło ponad 12,8 tys. rozpoznań w zakresie chorób oka i przydatków oka (6,6% ogółu rozpoznań). Wśród najczęściej pojawiających się problemów zdrowotnych w tym obszarze wskazać należy zaburzenia refrakcji i akomodacji (21,3% rozpoznań w tej grupie), jaskrę (16,8%), zaćmę starczą (12,6%) oraz inne zaburzenia siatkówki (12,5%). Z problemem wszystkich ww. rozpoznań częściej w publicznym systemie opieki zdrowotnej pojawiały się kobiety. Ponad 67% ogółu rozpoznań dotyczyło mieszkańców miasta w wieku 60 lat i więcej. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXII.

Tab. XXII. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób oka i przydatków oka będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć

ICD -10	Nazwa rozpoznania	Wiek					Płeć		Razem	% ogółu
		18-29	30-39	40-49	50-59	≥60	K	M		
H52	Zaburzenia refrakcji i akomodacji	250	161	450	461	1401	1800	923	2723	21,3
H40	Jaskra	49	61	153	234	1650	1543	604	2147	16,8
H25	Zaćma starcza	1	2	11	62	1535	1038	573	1611	12,6
H35	Inne zaburzenia siatkówki	15	29	77	125	1360	1036	570	1606	12,5
H53	Upośledzenie widzenia	148	107	223	208	589	826	449	1275	10,0
H26	Inne postacie zaćmy	1	2	11	39	787	554	286	840	6,6
H10	Zapalenie spojówek	85	100	138	110	307	472	268	740	5,8
H02	Inne zaburzenia powiek	10	11	36	43	158	186	72	258	2,0
H43	Zaburzenia ciała szklстого	2	11	21	37	173	179	65	244	1,9

⁶⁰ Choroby oczu – problem zdrowotny, społeczny oraz wyzwanie cywilizacyjne w obliczu starzenia się populacji, Raport Instytutu Ochrony Zdrowia, Warszawa 2016.

H18	Inne zaburzenia rogówki	17	34	44	23	84	100	102	202	1,6
--	Pozostałe rozpoznania	95	112	172	174	612	737	428	1165	9,1
--	Razem	673	630	1336	1516	8656	8471	4340	12811	100,0
--	% ogółu	5,3	4,9	10,4	11,8	67,6	66,1	33,9	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Śląskiego OW NFZ

Zgodnie z danymi map potrzeb zdrowotnych w roku 2023 najwyższą chorobowość szpitalną z powodu chorób oka i przydatków oka odnotowano w województwie śląskim (1 955,5/100 tys. mieszkańców), świętokrzyskim (1 892,2) oraz zachodniopomorskim (1 809,4). W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu omawianych problemów zdrowotnych wyniosła 2 096,2/100 tys. mieszkańców i była wyższa od średniej wojewódzkiej, a także znacznie wyższa od średniej dla kraju (1 612,9/100 tys.)⁶¹.

4.3. Problem niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich

Zgodnie z danymi ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego w roku 2021 w Polsce mieszkało ok. 5,45 mln osób z niepełnosprawnościami (14,4% ogółu ludności kraju vs. 12,2% w roku 2011), w tym ok. 3,47 mln z niepełnosprawnością prawną (9,2% vs. 8,1% w roku 2011). W województwie śląskim było to odpowiednio ok. 612,08 tys. (14% ogółu ludności w województwie vs. 11,9% w roku 2011) oraz 376,5 tys. (8,6% vs. 7,5% w roku 2011). W Siemianowicach Śląskich – ponad 11 tys. (17,1% ogółu ludności w mieście vs. 14% w roku 2011) oraz 7,34 tys. (11,4% vs. 9% w roku 2011). Odsetek osób z niepełnosprawnością ogółem w województwie w okresie 2011-2021 wzrósł o 2,1 pp., z niepełnosprawnością orzeczoną prawnie – o 1,1 pp. W przypadku Siemianowic Śląskich w analogicznym okresie był to odpowiednio: wzrost o 3,1 pp. oraz wzrost o 2,4 pp. Wśród ogółu osób z niepełnosprawnościami w Polsce w roku 2021 ok. 2,04 mln było w wieku produkcyjnym (9,1% mieszkańców kraju w wieku produkcyjnym vs. 9,2% w roku 2011). W województwie śląskim było to ok. 224,6 tys. (8,8% mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym vs. 9% w roku 2011). W Siemianowicach Śląskich - ok. 4,26 tys. (11,4% mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym vs. 11,8% w roku 2011). Pozytywną obserwację stanowi fakt, że udział osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym w liczbie osób w wieku produkcyjnym ogółem w okresie 2011-2021 zmalał w mieście o 0,4 pp., podczas gdy w województwie śląskim zmalał w tym samym okresie o 0,2 pp. Pozytywnym jest także, że

⁶¹ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne... op. cit.

osoby z niepełnosprawnościami coraz częściej regulują kwestię swoich ograniczeń zdrowotnych w formie prawnej – w roku 2011 było to 64,6% ogółu osób z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich, a w roku 2021 – już 66,5%⁶². Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXIII.

Tab. XXIII. Osoby z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego w roku 2011 oraz 2021 w świetle wyników Narodowych Spisów Powszechnych

Wyszczególnienie		Województwo śląskie		Siemianowice Śląskie	
		2011	2021	2011	2021
Liczba ludności ogółem	liczba	4 626 357	4 375 947	69 992	64 365
Liczba ludności w wieku produkcyjnym	liczba	2 998 142	2 564 231	45 343	37 384
Osoby z niepełnosprawnościami razem	liczba	552 138	612 081	9 794	11 029
	% ludności ogółem	11,9	14,0	14,0	17,1
w tym: osoby z niepełnosprawnościami orzeczonymi prawnie	liczba	344 743	376 497	6 324	7 338
	% ogółu z niepełnosprawnościami	62,4	61,5	64,6	66,5
	% ludności ogółem	7,5	8,6	9,0	11,4
w tym: osoby z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym	liczba	270 861	224 601	5 347	4 258
	% ogółu z niepełnosprawnościami	49,1	36,7	54,6	38,6
	% ludności w wieku produkcyjnym	9,0	8,8	11,8	11,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NSP 2011 i NSP 2021, bdl.stat.gov.pl

Wśród ogółu osób z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich w roku 2021 przeważały kobiety (57,1% ogółu osób z niepełnosprawnościami; 18,6% ogółu kobiet w mieście), głównie z uwagi na znaczną różnicę w liczebności kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Analiza zjawiska niepełnosprawności pod kątem poszczególnych ekonomicznych grup wieku wyraźnie wskazuje, że udział mężczyzn z niepełnosprawnościami w ogóle populacji mężczyzn w przypadku wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego jest wyższy, niż ma to miejsce w przypadku kobiet. Największą różnicę w tym zakresie obserwuje się w przypadku populacji w wieku przedprodukcyjnym (1,9 pp.). Zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami to mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym (56,6% ogółu osób z niepełnosprawnościami; 38,3% populacji w wieku poprodukcyjnym w mieście). Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 38,6% osób z niepełnosprawnościami (11,4% populacji w tej ekonomicznej grupie wieku), natomiast osoby w wieku przedprodukcyjnym – 4,8%

⁶² Bank Danych Lokalnych, NSP 2021, Ludność, bdl.stat.gov.pl.

ogółu osób z niepełnosprawnościami (5% populacji w wieku przedprodukcyjnym). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXIV.

Tab. XXIV. Osoby z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich wg ekonomicznych grup wieku i płci w roku 2021 w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego

Wiek	Dane	Liczba			% populacji		
		ogółem	M	K	ogółem	M	K
Ogółem	liczba	11 029	4732	6297	17,1	15,5	18,6
	% ogółu	100	100	100	--	--	--
w tym w wieku przedprodukcyjnym	liczba	533	319	214	5,0	5,9	4,0
	% ogółu	4,8	6,7	3,4	--	--	--
w tym w wieku produkcyjnym	liczba	4 258	2394	1864	11,4	12,1	10,6
	% ogółu	38,6	50,6	29,6	--	--	--
w tym w wieku poprodukcyjnym	liczba	6 238	2019	4219	38,3	37,9	38,5
	% ogółu	56,6	42,7	67,0	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NSP 2021, bdl.stat.gov.pl

Wśród osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności dominowali mieszkańcy ze stopniem niepełnosprawności umiarkowanym (49,5% ogółu) lub znacznym (25,9%). W grupie osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w wieku 0-15 lat znalazło się 262 chłopców (7,9% populacji płci męskiej posiadającej orzeczenie) oraz 171 dziewcząt (4,3% populacji płci żeńskiej z orzeczoną prawnie niepełnosprawnością). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXV.

Tab. XXV. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich w roku 2021 według stopnia niepełnosprawności w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego

Stopień/rodzaj niepełnosprawności	Dane	Płeć		
		razem	M	K
Ogółem	liczba	7 338	3 323	4 015
	%	100	100	100
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	liczba	1 902	782	1 120
	%	25,9	23,5	27,9
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	liczba	3 632	1 621	2 011
	%	49,5	48,8	50,1
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	liczba	1 371	658	713
	%	18,7	19,8	17,8
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	liczba	433	262	171
	%	5,9	7,9	4,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NSP 2021, bdl.stat.gov.pl

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich wydał w 2024 roku 1 428 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności mieszkańcom miasta w wieku powyżej 16 r. ż. Liczba ta była bardzo zbliżona do tej z roku 2022 (1 426 orzeczeń).

Wśród ogółu wydanych w roku 2024 orzeczeń prawie 775 wydano kobietom (54,3%). Osoby otrzymujące orzeczenie o niepełnosprawności w zdecydowanej większości należały do grupy wiekowej 60 lat i więcej (ok. 58% ogółu; 826 osób) lub 41-60 lat (28,6%; 408 osób). Biorąc pod uwagę kryterium wykształcenia, w grupie tej najpowszechniej występowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (35,7% ogółu) oraz średnim (32,1%). Ponad 73% omawianej populacji należało do grupy osób niepracujących.

Spośród wszystkich wydanych w roku 2024 orzeczeń zdecydowana większość dotyczyła stopnia niepełnosprawności umiarkowanego (46,3% ogółu) lub znacznego (44,7%). Wśród ogółu przyczyn niepełnosprawności mieszkańców miasta powyżej 16 r. ż. w orzeczeniach wydawanych w 2024 roku dominowały: niepełnosprawność ruchowa (24,3% ogółu), choroby neurologiczne (23,9%) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (15,3%). Najwyższy wzrost liczby wydawanych orzeczeń w latach 2022-2024 zaobserwowano głównie w przypadku chorób układu pokarmowego (+37,1%), chorób psychicznych (+14,3%), chorób układu moczowo-płciowego (+13,3%) oraz chorób układu oddechowego i krążenia (+7,4%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXVI.

Tab. XXVI. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności wydane przez MZON w Siemianowicach Śląskich mieszkańcom miasta w wieku powyżej 16 r. ż. w latach 2022-2024

Symbol przyczyny niepełnosprawności		2022	2023	2024	% ogółu (2024)	Trend 3-letni
01-U	Niepełnosprawność intelektualna (umysłowa)	19	11	13	0,9	-31,60%
02-P	Choroby psychiczne	119	146	136	9,5	+14,30%
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	28	27	26	1,8	-7,10%
04-O	Choroby narządu wzroku	26	25	28	2,0	+7,70%
05-R	Niepełnosprawność ruchowa	416	447	347	24,3	-16,60%
06-E	Epilepsja	13	14	14	1,0	+7,70%
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	204	205	219	15,3	+7,40%
08-T	Choroby układu pokarmowego	62	62	85	6,0	+37,10%
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	98	122	111	7,8	+13,30%
10-N	Choroby neurologiczne	323	316	342	23,9	+5,90%
11-I	Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	108	119	93	6,5	-13,90%
12-C	Całościowe zaburzenia rozwojowe	10	15	14	1,0	+40,00%
--	Razem	1 426	1 509	1 428	100,00	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MZON w Siemianowicach Śląskich

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich wydał w 2024 roku 163 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności mieszkańcom miasta w wieku poniżej 16 r. ż. Liczba ta była niższa, w porównaniu do lat ubiegłych (187 w roku 2022, 188 w roku 2023). Wśród ogółu wydanych w roku 2024 orzeczeń prawie 101 wydano chłopcom (62% ogółu). Osoby otrzymujące orzeczenie o niepełnosprawności w zdecydowanej większości należały do grupy wiekowej 8-16 r. ż. (ok. 56% ogółu; 91 osób) lub 4-7 lat (ok. 29%; 47 osób). Wśród ogółu przyczyn niepełnosprawności mieszkańców miasta poniżej 16 r. ż. w orzeczeniach wydawanych w 2024 roku dominowały całościowe zaburzenia rozwojowe (38,7% ogółu wydanych orzeczeń) oraz choroby neurologiczne (ponad 15%). Najrzadziej występowały choroby układu moczowo-płciowego (0,6%), układu pokarmowego (1,6%) oraz niepełnosprawność intelektualna (1,6%). Liczba wydawanych orzeczeń w latach 2022-2024 z powodu większości przyczyn pozostaje na względnie stałym poziomie (tabela XXVII).

Tab. XXVII. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności wydane przez MZON w Siemianowicach Śląskich mieszkańcom miasta w wieku poniżej 16 r. ż. w latach 2022-2024

Symbol przyczyny niepełnosprawności		2022	2023	2024	% ogółu (2024)	Trend 3-letni
01-U	Niepełnosprawność intelektualna (umysłowa)	3	4	3	1,8	--
02-P	Choroby psychiczne	7	3	4	2,5	-42,90%
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	7	11	10	6,1	+42,90%
04-O	Choroby narządu wzroku	7	10	9	5,5	+28,60%
05-R	Niepełnosprawność ruchowa	17	16	9	5,5	-47,10%
06-E	Epilepsja	2	2	4	2,5	+100,00 %
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	17	13	10	6,1	-41,20%
08-T	Choroby układu pokarmowego	1	3	3	1,8	+200,00 %
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	0	1	1	0,6	--
10-N	Choroby neurologiczne	37	26	25	15,3	-32,40%
11-I	Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	21	25	22	13,5	+4,80%
12-C	Całościowe zaburzenia rozwojowe	68	74	63	38,7	-7,40%
--	Razem	187	188	163	100,0	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MZON w Siemianowicach Śląskich

4.4. Absencja chorobowa

Problemy zdrowotne znajdują także swoje odzwierciedlenie na rynku pracy. Grupami chorobowymi generującymi najwyższe wydatki w strukturze wydatków ogółem na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w 2024 r. w Polsce były zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (17,7% ogółu wydatków), choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (15,4%), urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (14,2%), choroby związane z okresem ciąży, porodu i połogu (10,5%), choroby układu oddechowego (9,1%), układu krążenia (7,1%) oraz układu nerwowego (6,7%). Wszystkie wyżej wymienione grupy chorobowe były przyczyną ponad 80% wydatków poniesionych w związku z niezdolnością do pracy⁶³.

W roku 2024 pracujący mieszkańcy Siemianowic Śląskich byli niezdolni do pracy łącznie przez ponad 445 tys. dni w związku z wydаныmi im zaświadczeniami lekarskimi o niezdolności do pracy z tytułu choroby własnej osób ubezpieczonych w ZUS. Było to o 5,2% więcej dni w porównaniu do roku 2022. W roku 2024 wydano ponad 45,3 tys. zaświadczeń 13 919 mieszkańcom miasta. Najwięcej dni absencji spowodowanych było opieką położniczą z powodu stanów związanych głównie z ciążą (8,9% ogółu), ostrymi zakażeniami górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym (7,4%), zaburzeniami korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (4,7%), reakcją na ciężki stres i zaburzeniami adaptacyjnymi (3,4%) oraz bólami grzbietu (3,1%). Najwyższy wzrost liczby dni absencji chorobowej w latach 2022-2024 zaobserwowano głównie w przypadku rozpoznań z grupy zaburzeń psychicznych, takich jak zaburzenia depresyjne nawracające (ponad 2-krotny wzrost), epizody depresyjne (+55,5%), reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne (+51,5%) oraz inne niż fobie zaburzenia lękowe (+39,8%). Istotny wzrost liczby dni absencji chorobowej mieszkańców Siemianowic Śląskich zaobserwowano także w przypadku chorób układu ruchu (bóle grzbietu, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa) oraz różnego rodzaju urazów kończyn (zwichnięcia, skręcenia, naderwania, złamania). Dodatkowo, o ponad 18% wzrosła liczba dni absencji chorobowej z powodu samoistnego nadciśnienia tętniczego. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXVIII.

⁶³ ZUS, Wydatki na świadczenia z ubezpieczeń społecznych związane z niezdolnością... op. cit.

Tab. XXVIII. Liczba dni absencji chorobowej w Siemianowicach Śląskich z powodu najczęstszych przyczyn w latach 2022-2024

Rozpoznanie		2022	2023	2024	% ogółu (2024)	Trend 3-letni
	OGÓŁEM (A00-Z99)	423038	423093	445 025	100	+5,2%
O26	Opieka położnicza z powodu stanów związanych głównie z ciążą	46 671	41 423	39 577	8,9	-15,2%
J06	Ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym	30 233	30 663	32 769	7,4	+8,4%
G54	Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych	24 121	23 769	21 030	4,7	-12,8%
F43	Reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne	10 107	9 454	15 312	3,4	+51,5%
M54	Bóle grzbietu	11 002	10 906	13 745	3,1	+24,9%
J00	Ostre zapalenie nosa i gardła (przeziębienie)	14 100	11 006	12 423	2,8	-11,9%
F41	Inne zaburzenia lękowe	7 810	10 521	10 918	2,5	+39,8%
F32	Epizod depresyjny	6 472	7 902	10 063	2,3	+55,5%
M47	Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa	8 744	10 385	9 410	2,1	+7,6%
S83	Zwichnięcie, skręcenie i naderwanie stawów i więzadeł kolana	5 222	7 793	8 900	2,0	+70,4%
M23	Wewnętrzne uszkodzenia stawu kolanowego	7 689	6 237	8 088	1,8	+5,2%
J02	Ostre zapalenie gardła	9 808	8 169	6 614	1,5	-32,6%
M51	Inne choroby krążka międzykręgowego	7 701	7 278	6 410	1,4	-16,8%
S93	Zwichnięcie, skręcenie i naderwanie stawów i więzadeł stawu skokowego i poziomu stopy	5 190	4 699	6 368	1,4	+22,7%
F33	Zaburzenia depresyjne nawracające	2 843	3 888	6 082	1,4	+113,9%
I10	Samoistne (pierwotne) nadciśnienie	4 572	5 298	5 407	1,2	+18,3%
J01	Ostre zapalenie zatok przynosowych	5 404	5 026	4 725	1,1	-12,6%
S82	Złamanie podudzia łącznie ze stawem skokowym	4 475	4 641	4 721	1,1	+5,5%
S52	Złamanie przedramienia	3 139	3 504	4 322	1,0	+37,7%
S62	Złamanie na poziomie nadgarstka i ręki	3 058	3 308	3 773	0,8	+23,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZUS

4.5. Umieralność

W roku 2024 w mieście Siemianowice Śląskie odnotowano 851 zgonów, w tym 447 zgonów mężczyzn (52,5%) oraz 404 zgony kobiet (47,5%). Dane dot. przyczyn zgonów nie zostały jeszcze opublikowane dla roku 2024 w momencie opracowywania dokumentu. W roku poprzednim (2023) odnotowano 873 zgony, a wśród głównych przyczyn zgonów

w tym okresie dominowały, podobnie jak w całym kraju i województwie śląskim, choroby układu krążenia (34,9% ogółu). Drugie miejsce wśród najczęstszych przyczyn zgonów zajęły nowotwory (26,2%), trzecie – choroby układu oddechowego (5,7%). Współczynnik zgonów ogółem na 100 tys. mieszkańców był w Siemianowicach Śląskich znacznie wyższy od wartości dla województwa śląskiego i kraju. W regionie odnotowano niższą liczbę zgonów/100 tys. ludności, w porównaniu do kraju, jedynie w przypadku chorób układu oddechowego. W porównaniu do województwa, zaobserwowano niższą liczbę zgonów/100 tys. ludności wyłącznie w przypadku objawów, cech chorobowych oraz nieprawidłowych wyników badań gdzie indziej niesklasyfikowanych. W pozostałych przypadkach współczynniki te były wyższe. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXIX.

Tab. XXIX. Zgony z powodu głównych przyczyn w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego i Polski w roku 2023

Przyczyna zgonu	Ogółem			Na 100 tys. ludności		
	Siemianowice Śląskie	Woj. śląskie	Polska	Siemianowice Śląskie	Woj. śląskie	Polska
choroby układu krążenia	305	18 775	150 957	481,1	434,6	401,1
nowotwory	229	14 283	109 226	361,2	330,6	290,2
choroby układu oddechowego	50	3 103	30 382	78,9	71,8	80,7
choroby układu trawienego	78	2 995	19 943	123,0	69,3	53,0
zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu	40	2 385	19 645	63,1	55,2	52,2
objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań gdzie indziej niesklasyfikowane	72	5 238	39 187	113,6	121,2	104,1
zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	34	1 402	10 499	53,6	32,5	27,9
choroby układu moczowo-płciowego	17	895	6 228	26,8	20,7	16,5
COVID-19	15	604	4 588	23,7	14,0	12,2
pozostałe przyczyny	33	2 043	18 381	52,0	47,3	48,8
razem	873	51 723	409 036	1376,9	1197,3	1086,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W województwie śląskim obserwuje się niższy wskaźnik samobójstw (0,9/10 tys. mieszkańców), w porównaniu do kraju ogółem – 1,2⁶⁴. Dane dot. zgonów z powodu

⁶⁴ Dane GUS, bdl.stat.gov.pl.

samobójstw nie są publikowane w statystyce publicznej na poziomie powiatów, w związku z czym przedstawiono dane dla województwa. Zgodnie z danymi Komendy Miejskiej Policji w Siemianowicach Śląskich w latach 2020-2024 odnotowano łącznie 204 próby samobójcze, w tym 123 wśród mężczyzn (60,3% ogółu) oraz 81 wśród kobiet (39,7%), a także 45 zamachów samobójczych zakończonych zgonem, w tym 40 mężczyzn (88,9% ogółu) oraz 5 kobiet (11,1%). W analizowanym okresie odnotowano 29 zamachów samobójczych w populacji do 19 r. ż. (14,2% ogółu), w tym 2 przypadki dla osób w wieku 7-12 r. ż, natomiast żaden z ww. zamachów nie zakończył się zgonem. Zdecydowana większość zamachów samobójczych w analizowanym okresie dotyczyła osób w wieku 19-49 r. ż. (65,2% ogółu zamachów samobójczych; 60% zamachów samobójczych zakończonych zgonem)⁶⁵.

Wnioski

- 1) Problemami zdrowotnymi o największym rozpowszechnieniu wśród dzieci i młodzieży w Siemianowicach Śląskich pozostają zakaźne choroby układu oddechowego i pokarmowego, a także choroby narządu wzroku.
- 2) Głównymi problemami w zakresie zachorowalności mieszkańców Siemianowic Śląskich pozostają choroby cywilizacyjne, w szczególności schorzenia układu krążenia, a także choroby układu oddechowego (szczególnie zakaźne) oraz choroby przewlekłe układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej.
- 3) Głównymi problemami w zakresie umieralności mieszkańców Siemianowic Śląskich pozostają choroby cywilizacyjne, w szczególności schorzenia układu krążenia i nowotwory, a także choroby układu oddechowego i trawiennego.
- 4) Utrzymujący się wysoki odsetek zgonów z powodu chorób sercowo-naczyniowych potwierdza potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych ukierunkowanych na redukcję czynników ryzyka, takich jak nadciśnienie, palenie tytoniu czy nieprawidłowa dieta i brak aktywności fizycznej.
- 5) Nowotwory złośliwe stanowią drugą wiodącą przyczynę zgonów, a obserwowane wysokie współczynniki umieralności z powodu wielu nowotworów, w tym raka płuca, gruczołu krokowego i jelita grubego, świadczą o konieczności systematycznego rozwijania i promowania programów wczesnej diagnostyki.

⁶⁵ Dane KMP w Siemianowicach Śląskich.

- 6) W mieście występuje wyższa, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych, chorób układu ruchu, a także chorób oka i przydatków oka.
- 7) W mieście występuje wyższa, w porównaniu do województwa śląskiego, chorobowość szpitalna z powodu chorób psychicznych i zaburzeń zachowania, a także wyższa, w porównaniu do kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu pokarmowego.
- 8) Populację Siemianowic Śląskich cechuje niższa, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu oddechowego i nerwowego.
- 9) Siemianowice Śląskie cechuje znacznie wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji kobiet, a także wyższy, w porównaniu do kraju, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn.
- 10) Miasto cechuje wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany zachorowalności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn i kobiet.
- 11) W ostatnich 15 latach, w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego, wzrasta rozpowszechnienie problemu niepełnosprawności ogółem, ale odnotowuje się malejący udział osób z niepełnosprawnościami w ogólnej populacji miasta w wieku produkcyjnym.
- 12) Wśród ogółu przyczyn niepełnosprawności mieszkańców miasta powyżej 16 r. ż. dominuje niepełnosprawność ruchowa, choroby neurologiczne oraz choroby układu oddechowego i krążenia, w przypadku populacji poniżej 16 r. ż. - całościowe zaburzenia rozwojowe oraz choroby neurologiczne.
- 13) W ostatnich kilku latach wzrasta rozpowszechnienie problemu niepełnosprawności wynikającej z powodu chorób układu pokarmowego, chorób psychicznych, chorób układu moczowo-płciowego oraz chorób układu oddechowego i krążenia.
- 14) Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazują na rosnące rozpowszechnienie problemu absencji chorobowych wynikających z zaburzeń psychicznych, samoistnego nadciśnienia tętniczego, chorób układu ruchu oraz różnego rodzaju urazów kończyn.

- 15) W mieście występuje wyższy, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, współczynnik zgonów ogółem na 100 tys. mieszkańców, a także współczynnik zgonów z powodu chorób układu krążenia, nowotworów, chorób układu trawiennego i moczowo-płciowego, zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, a także zewnętrznych przyczyn zachorowania i zgonu.
- 16) Choroby metaboliczne, w tym cukrzyca typu 2 i otyłość, występują z narastającą częstością, co stanowi poważne wyzwanie dla systemu ochrony zdrowia oraz lokalnych programów profilaktycznych.
- 17) Dane epidemiologiczne potwierdzają narastanie problemów zdrowia psychicznego, w tym depresji i zaburzeń lękowych, co wskazuje na rosnące znaczenie opieki psychiatrycznej i psychologicznej.
- 18) Postępujące starzenie się populacji Siemianowic Śląskich skutkuje zwiększeniem liczby osób wymagających długotrwałej opieki medycznej i wsparcia socjalnego.
- 19) Kompleksowa ocena stanu zdrowia populacji uzasadnia konieczność przyjęcia zintegrowanego podejścia do zdrowia publicznego, łączącego profilaktykę, edukację i opiekę zdrowotną w oparciu o lokalne potrzeby epidemiologiczne.

Rekomendacje

- 1) Prowadzenie zintegrowanych działań profilaktycznych ukierunkowanych na ograniczenie występowania chorób układu krążenia oraz nowotworów złośliwych.
- 2) Wspieranie rozwoju programów zdrowotnych promujących redukcję czynników ryzyka chorób cywilizacyjnych, takich jak palenie tytoniu, otyłość, brak aktywności fizycznej i spożywanie alkoholu.
- 3) Rozwijanie i promowanie systematycznych programów badań przesiewowych w kierunku chorób nowotworowych, szczególnie raka płuca, piersi, szyjki macicy i jelita grubego.
- 4) Promowanie regularnego udziału mieszkańców w profilaktycznych badaniach diagnostycznych poprzez kampanie informacyjne i wsparcie ze strony placówek podstawowej opieki zdrowotnej.
- 5) Inicjowanie działań mających na celu poprawę wykrywalności i kontrolę chorób metabolicznych, w tym cukrzycy i zaburzeń lipidowych.

- 6) Wspieranie rozwoju systemu opieki psychicznej i psychologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem wczesnej interwencji i profilaktyki wśród dzieci i młodzieży.
- 7) Rozwijanie edukacji zdrowotnej w szkołach w zakresie zdrowia psychicznego, radzenia sobie ze stresem oraz budowania odporności emocjonalnej.
- 8) Prowadzenie działań wspierających zdrowe starzenie się, w tym profilaktykę chorób przewlekłych, rehabilitację i aktywizację społeczną seniorów.
- 9) Promowanie aktywności fizycznej jako kluczowego elementu zdrowego stylu życia poprzez programy miejskie i współpracę z organizacjami sportowymi.
- 10) Wspieranie lokalnych programów i inicjatyw antynikotynowych oraz ograniczających konsumpcję alkoholu i substancji psychoaktywnych.
- 11) Inicjowanie działań edukacyjnych skierowanych do mężczyzn, szczególnie w zakresie profilaktyki chorób sercowo-naczyniowych i nowotworów.
- 12) Wspieranie rozwoju opieki psychogeriatrycznej i systemu wsparcia dla osób starszych z zaburzeniami poznawczymi i emocjonalnymi.
- 13) Rozwijanie profilaktyki chorób w populacji dzieci i młodzieży, obejmującej badania przesiewowe oraz edukację w zakresie postawy ciała, higieny wzroku, właściwego poziomu aktywności ruchowej oraz prozdrowotnych nawyków żywieniowych.
- 14) Prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia wpływu niekorzystnych czynników środowiskowych, w szczególności zanieczyszczenia powietrza i hałasu.
- 15) Inicjowanie programów zdrowia w miejscu pracy, promujących profilaktykę chorób zawodowych, aktywność fizyczną i zdrowie psychiczne pracowników.
- 16) Wspieranie lokalnych działań rehabilitacyjnych oraz programów reintegracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
- 17) Rozwijanie współpracy między podmiotami systemu ochrony zdrowia, instytucjami edukacyjnymi i organizacjami społecznymi w zakresie wczesnej interwencji zdrowotnej.
- 18) Prowadzenie monitoringu epidemiologicznego i środowiskowego w celu systematycznej oceny zmian w stanie zdrowia populacji i skuteczności podejmowanych interwencji.
- 19) Promowanie holistycznego podejścia do zdrowia publicznego, integrującego aspekty medyczne, społeczne i środowiskowe w lokalnej polityce zdrowotnej.

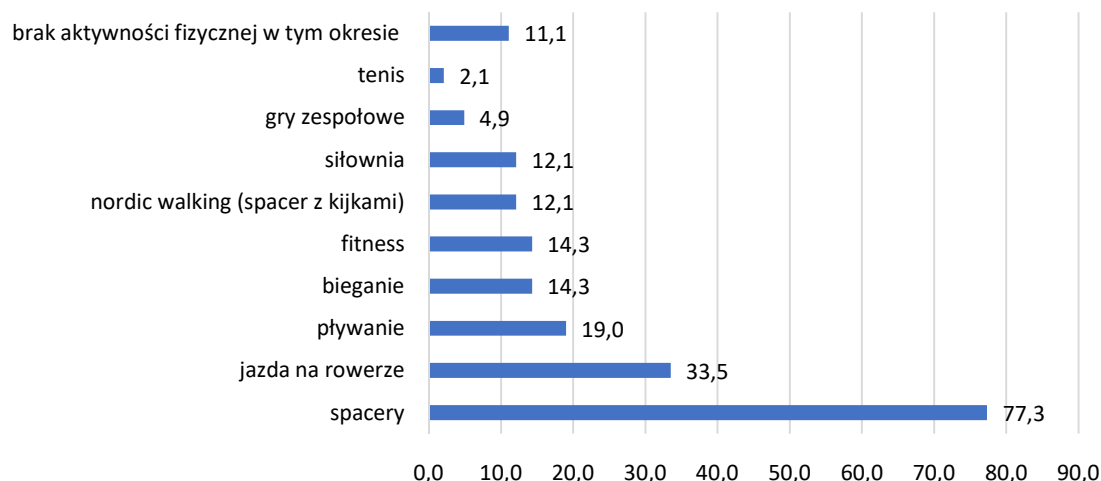
5. Ocena zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i oczekiwań w zakresie zdrowia publicznego mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

Populacja dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

W badaniu kwestionariuszowym dotyczącym oceny potrzeb zdrowotnych i oczekiwań w zakresie zdrowia publicznego w populacji dorosłych mieszkańców Siemianowice Śląskich udział wzięło 630 osób, w tym 527 kobiet (83,7%) i 103 mężczyzn (16,3%). Zdecydowana większość ankietowanych legitymowała się wykształceniem wyższym (69,8%) lub średnim (17,5%). Były to głównie osoby aktywne zawodowo (87,3%), emeryci/renciści (7,3%), a także osoby bezrobotne (2,2%) oraz uczniowie/studenci (2,1%). Sytuacja finansowa respondentów oceniana była najczęściej jako dobra (47,9%) lub przeciętna (38,2%). Celem ukazania zależności między wiekiem a wybranymi zmiennymi, badaną populację podzielono na osoby poniżej 25 roku życia (36 respondentów; 5,7% ogółu), osoby w wieku 25-44 lat (283 respondentów; 44,9%), osoby w wieku 45-59 lat (253 respondentów; 40,2%) oraz osoby w wieku 60 lat i więcej (58 respondentów; 9,2%).

Profilaktyka i styl życia

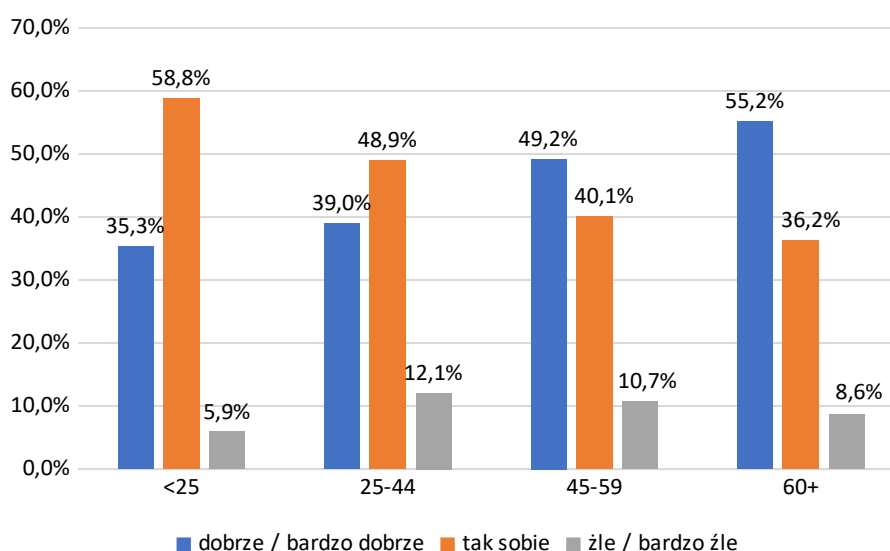
Wśród ogółu ankietowanych niespełna 40% wskazało prawidłowo, że w największym stopniu na stan zdrowia wpływają własne zachowania i styl życia. Pozostałe osoby odpowiadały, że są to jakość opieki zdrowotnej (30,6%) lub czynniki, na które nie mają wpływu (29,8%). Zdecydowana większość respondentów ocenia swój sposób odżywiania się dobrze (53,5%) lub tak sobie (33,9%). Subiektywna ocena tego parametru koreluje z sytuacją finansową ankietowanych – ponad 66% osób o dobrej lub bardzo dobrej sytuacji finansowej ocenia swój sposób odżywiania się jako co najmniej dobry, w przypadku osób o złej lub bardzo złej sytuacji jest to jedynie 25%. W ramach badania mieszkańcy Siemianowice Śląskich pytani byli także o formy aktywności fizycznej podejmowane w ostatnich 3 miesiącach. Za niepokojącą obserwację uznać należy, że ponad 11% z nich nie podejmowało w ogóle aktywności fizycznej w tym okresie. Pozostałe osoby najczęściej deklarowały spacerowanie (77,3%), jazdę na rowerze (33,5%), pływanie (19%), udział w zajęciach fitness (14,3%) oraz bieganie (14,3%) (ryc. 1).

Ryc. 1. Formy aktywności fizycznej podejmowane przez respondentów (%) (n=630)

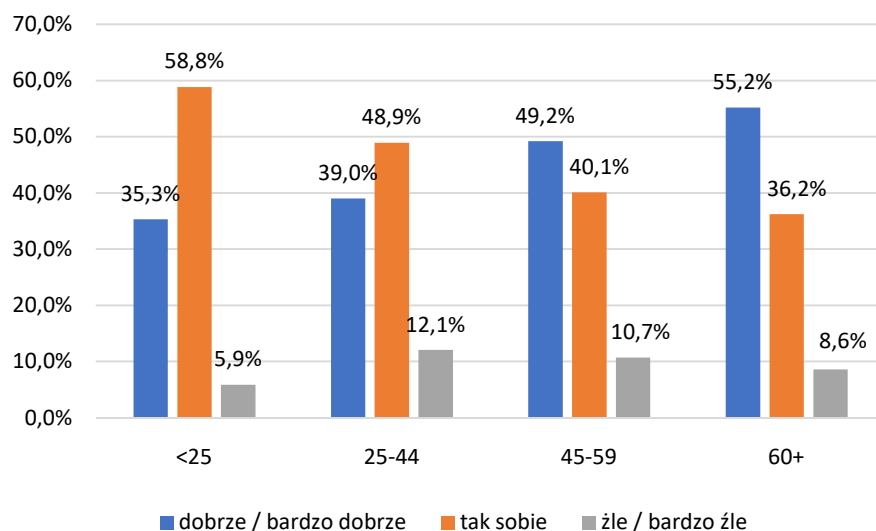
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Dobrze lub bardzo dobrze ze stresem radzi sobie 45% badanej populacji, źle lub bardzo źle – ok. 11%. Analiza danych wykazała, że dobrze lub bardzo dobrze ze stresem radzą sobie częściej osoby z najstarszej grupy wiekowej (55,2% vs. 35,3% w przypadku osób w wieku do 25 r. ż.), osoby aktywne zawodowo (44,8% vs. 42,9% w przypadku bezrobotnych oraz 30,8% - w przypadku uczniów i studentów), a także osoby o dobrej lub bardzo dobrej sytuacji finansowej (56% vs. 9,4% w przypadku ankietowanych o złej i bardzo złej sytuacji). Zależność między subiektywną oceną radzenia sobie ze stresem a sytuacją finansową przedstawiono na rycinie 3.

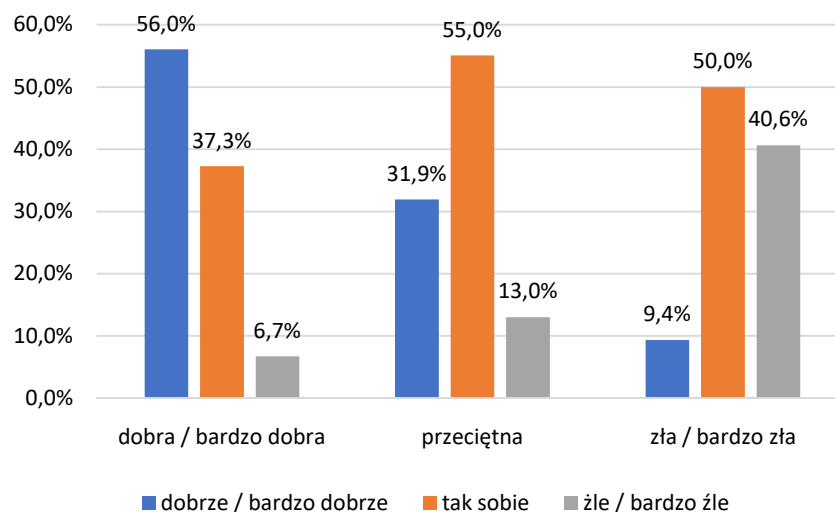
Ryc. 2. Radzenie sobie ze stresem przez respondentów w zależności od wieku (%) (n=630)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Ryc. 3. Radzenie sobie ze stresem przez respondentów w zależności od wieku (%) (n=630)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Ryc. 3. Radzenie sobie ze stresem przez respondentów w zależności od deklarowanej sytuacji finansowej (%) (n=630)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

W ostatnim roku przed dniem wypełnienia kwestionariusza 15,1% respondentów nie wykonywało żadnych badań diagnostycznych. Pozostałe osoby najczęściej wykonywały badanie morfologii krwi (77,9% ogółu) oraz badanie ogólne moczu (59,2%). Ponadto, ponad 50% ankietowanych kobiet wykonywało w tym okresie badanie cytologiczne, 32,8% z nich – badanie USG piersi, a 21% - badanie mammograficzne. Ponad 35% ankietowanych mężczyzn w ostatnim roku oznaczało PSA w ramach diagnostyki problemów gruczołu krokowego. Badanie ogólne kału w analizowanym okresie wykonało 15,2% ankietowanych obu płci.

Stan zdrowia i problemy zdrowotne

Ankietowani w większości oceniają stan swojego zdrowia fizycznego jako dobry lub bardzo dobry – łącznie 62% odpowiedzi. W przypadku zdrowia psychicznego wartość ta jest wyższa – dobre lub bardzo dobre zdrowie psychiczne deklaruje 63,5% badanych osób. Analiza danych nie wykazała istotnych zależności między subiektywną oceną zdrowia a płcią badanych. Wykazano natomiast wyraźną zależność stanu zdrowia od wieku osób ankietowanych. Najwyższy odsetek osób oceniających swoje zdrowie fizyczne jako złe lub bardzo złe obserwuje się w grupie najstarszej (15,5% vs. 4,5% dla ogółu), z kolei najniższy – w grupie wiekowej 25-44 lat (2,5%). W przypadku zdrowia psychicznego grupą najczęściej oceniającą pozytywnie stan swojego zdrowia w tym aspekcie (jako dobry lub bardzo dobry) są osoby z najstarszej grupy wiekowej (74,1% vs. 63,5% dla ogółu) oraz osoby przed 25 r. ż. (72,2%). Stan swojego zdrowia fizycznego jako zły lub bardzo zły wyraźnie częściej oceniają osoby z wykształceniem średnim lub niższym (9,5% vs. 2,3% ankietowani z wykształceniem wyższym), a także bezrobotni oraz emeryci/renciści (odpowiednio 21,4% i 13,2% vs. 3,3% aktywni zawodowo). Ponadto swoje zdrowie fizyczne jako dobre lub bardzo dobre wyraźnie częściej oceniają osoby o najlepszej sytuacji finansowej (75,6% vs. 18,8% ankietowani o złej lub bardzo złej sytuacji). Stan swojego zdrowia psychicznego jako dobry lub bardzo dobry wyraźnie rzadziej oceniają osoby z wykształceniem niższym niż wyższe (58,4% vs. 65,5% ankietowani z wykształceniem wyższym), a także bezrobotni oraz uczniowie/studenci (odpowiednio 42,9% i 53,8% vs. 62,8% aktywni zawodowo). Podobnie jak w przypadku zdrowia fizycznego, również swoje zdrowie psychiczne jako dobre lub bardzo dobre wyraźnie częściej oceniają osoby o najlepszej sytuacji finansowej (73,9% vs. 15,6% ankietowani o złej lub bardzo złej sytuacji). Szczegółowe dane przedstawiono w tabelach XXX-XXXII.

Tab. XXX. Ogólna ocena stanu zdrowia respondentów (N=630)

Stan zdrowia	Zdrowie fizyczne		Zdrowie psychiczne	
	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu
Bardzo dobry	45	7,1	99	15,7
Dobry	346	54,9	300	47,6
Taki sobie	211	33,5	194	30,8
Zły	25	4,0	35	5,6
Bardzo zły	3	0,5	2	0,3
Razem	630	100,0	630	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Tab. XXXI. Stan zdrowia fizycznego respondentów w zależności od wybranych zmiennych (%) (N=630)

Zmienna	Dobry /Bardzo dobry	Taki sobie	Zły /Bardzo zły	Razem
Badana populacja ogółem	62,0	33,5	4,5	100,0
Płeć				
kobieta	61,1	34,7	4,2	100,0
mężczyzna	67,0	27,2	5,8	100,0
Wiek				
<25 lat	30,6	63,9	5,6	100,0
25-44 lata	74,2	23,3	2,5	100,0
45-59 lat	58,9	37,2	4,0	100,0
≥60 lat	36,2	48,3	15,5	100,0
Wykształcenie				
wyższe	67,5	30,2	2,3	100,0
niższe niż wyższe	49,5	41,1	9,5	100,0
Status zawodowy				
uczeń/student	46,2	53,8	0,0	100,0
aktywny zawodowo	65,4	31,3	3,3	100,0
emeryt/rencista	35,8	50,9	13,2	100,0
bezrobotna/y	42,9	35,7	21,4	100,0
Sytuacja finansowa				
dobra / bardzo dobra	75,6	22,7	1,7	100,0
przeciętna	47,7	46,5	5,8	100,0
zła / bardzo zła	18,8	56,3	25,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

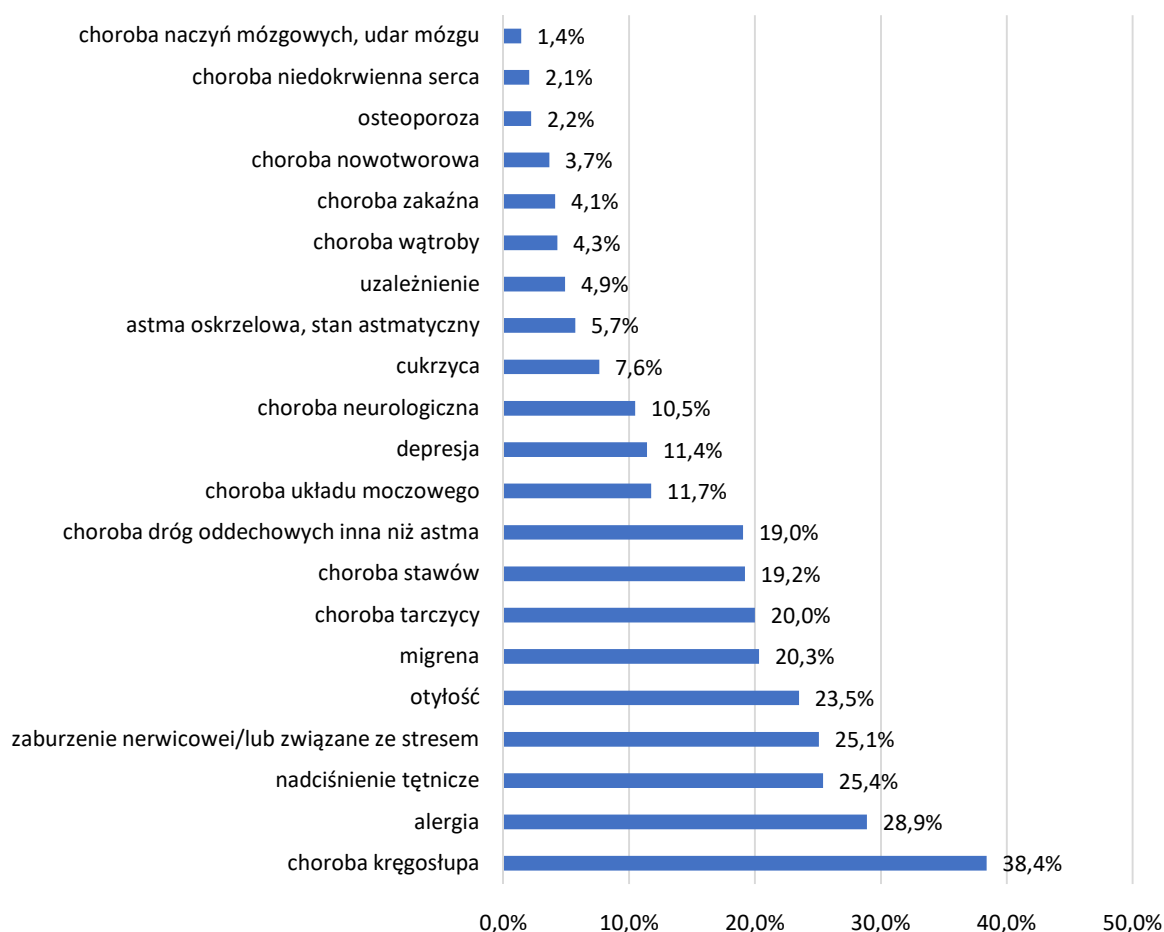
Tab. XXXII. Stan zdrowia psychicznego respondentów w zależności od wybranych zmiennych (%) (N=630)

Zmienna	Dobry / Bardzo dobry	Taki sobie	Zły / Bardzo zły	Razem
Badana populacja ogółem	63,3	30,8	5,9	100,0
Płeć				
kobieta	63,0	31,1	5,9	100,0
mężczyzna	65,0	29,1	5,8	100,0
Wiek				
<25 lat	72,2	22,2	5,6	100,0
25-44 lata	56,5	36,4	7,1	100,0
45-59 lat	67,2	28,1	4,7	100,0
≥60 lat	74,1	20,7	5,2	100,0
Wykształcenie				
wyższe	65,5	31,1	3,4	100,0
niższe niż wyższe	58,4	30,0	11,6	100,0
Status zawodowy				
uczeń/student	53,8	30,8	15,4	
aktywny zawodowo	62,8	32,1	5,1	100,0
emeryt/rencista	75,5	18,9	5,7	100,0
bezrobotna/y	42,9	28,6	28,6	100,0

Sytuacja finansowa				
dobra / bardzo dobra	73,9	24,1	2,0	100,0
przeciętna	53,9	36,1	10,0	100,0
zła / bardzo zła	15,6	65,6	18,8	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Problemy zdrowotne lub choroby przewlekłe trwające przez 6 miesięcy lub dłużej dotyczą 359 respondentów (57,1% ogółu). Orzeczenie o niepełnosprawności posiada 60 badanych (9,5% ogółu). Poważne ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności w związku ze stanem zdrowia deklarują jedynie 22 osoby (3,5%), umiarkowane – 96 osób (15,3%). Zdecydowana większość badanej populacji nie ma takich ograniczeń (81,2%). Pod stałą opieką lekarską i/lub pielęgniarską znajduje się 363 ankietowanych (57,8% ogółu), a poważne problemy zdrowotne, takie jak np. skutki wypadku, nagłe zachorowanie, nagłe zaostrzenie choroby przewlekłej, dotyczyły w ostatnim kwartale 120 badanych (19,1% ogółu). Respondentów w badaniu kwestionariuszowym zapytano także, czy w ostatnim roku otrzymali diagnozę lekarską wybranych chorób i problemów zdrowotnych. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi wskazywano na choroby kręgosłupa (38,4% ogółu), alergie (28,9%), nadciśnienie tętnicze (25,4%), zaburzenia nerwicowe i/lub związane ze stresem (25,1%) oraz otyłość (23,5%). Szczegółowe dane zobrazowano na rycinie 4.

Ryc. 4. Choroby i problemy zdrowotne zdiagnozowane u respondentów w ostatnim roku poprzedzającym badanie (%) (n=630)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Najczęstsze problemy zdrowotne respondentów oraz dorosłych członków ich najbliższej rodziny dotyczą chorób układu krążenia (51,6%), narządu ruchu (49,8%), układu odpornościowego (23,7%) oraz narządu wzroku (23,1%) (tabela XXXIII).

Tab. XXXIII. Problemy zdrowotne badanych oraz dorosłych członków najbliższej rodziny (n=630)

Problem zdrowotny	Liczba odpowiedzi	% ankietowanych
Choroby układu krążenia (np. nadciśnienie tętnicze, choroby serca, udar mózgu)	322	51,6
Choroby narządu ruchu (np. schorzenia kręgosłupa, osteoporoza, reumatyzm)	311	49,8
Choroby układu odpornościowego (np. alergie)	148	23,7
Choroby narządu wzroku (np. wady wzroku, zaćma, jaskra)	144	23,1
Zaburzenia metaboliczne (np. cukrzyca, nadwaga, otyłość, zespół metaboliczny)	134	21,5
Choroby nowotworowe	121	19,4
Zaburzenia psychiczne (np. zaburzenia związane ze stresem, depresja, zaburzenia lękowe, nerwica)	100	16,0

Choroby układu oddechowego (np. astma, chroniczne zapalenie oskrzeli, rozedma płuc, gruźlica, krztusiec)	86	13,8
Choroby układu endokrynologicznego (np. choroby tarczycy)	86	13,8
Uzależnienia (np. alkoholizm, uzależnienie od substancji psychotropowych, od leków)	43	6,9
Choroby układu trawienego (np. choroba wrzodowa, kamica pęcherzyka)	42	6,7
Choroby narządu słuchu (np. głuchota)	25	4,0
Choroby zakaźne (np. grypa, gruźlica, wirusowe zapalenie wątroby)	17	2,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Korzystanie z systemu opieki zdrowotnej i ocena dostępności do świadczeń

Ponad 35% badanych mieszkańców Siemianowic Śląskich oceniło dostępność do świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ na terenie miasta jako niską lub bardzo niską, kolejnych 57,5% - jako przeciętną. Ponad 48% badanych respondentów korzystało ze świadczeń ochrony zdrowia finansowanych przez NFZ 1-2 razy w ciągu ostatnich 6 miesięcy, powyżej 5 razy udało się na wizytę w tym samym przedziale czasu jedynie 10,4%, natomiast w ogóle nie korzystało z opieki zdrowotnej finansowanej przez NFZ 15,4% respondentów. W ramach badania poproszono mieszkańców miasta o ocenę ich relacji z lekarzem POZ. Ponad 16% badanych uznało, że lekarz POZ z reguły nie zna historii ich leczenia. Lekarz zawsze lub często udziela informacji i wyjaśnień w sposób zrozumiały według ponad 66% respondentów. Ponad 51% badanych uważa, że lekarz angażuje ich w stopniu oczekiwanym w podejmowanie decyzji dot. opieki i leczenia. Podobny odsetek wskazuje, że zawsze lub często lekarz daje możliwość zadawania pytań i wyrażania wątpliwości. Według 10% respondentów czas poświęcony przez lekarza POZ podczas wizyty lekarskiej rzadko bywa wystarczający lub nigdy taki nie jest, czasami – według 31,1% ogółu. Prawie 77% badanych ocenia, że lekarz zawsze lub często traktuje ich z uprzejmością i szacunkiem (tabela XXXIV).

Tab. XXXIV. Relacje z lekarzem POZ wg subiektywnej oceny respondentów (n=630)

Zakres oceny	Zawsze	Często	Czasami	Rzadko lub nigdy	Razem
Lekarz zna historię mojego leczenia	24,8	25,6	33,5	16,1	100,0
Lekarz udziela informacji i wyjaśnień w sposób zrozumiały	27,3	38,9	25,6	8,2	100,0
Lekarz angażuje mnie w stopniu oczekiwanym w podejmowanie decyzji dot. mojej opieki i leczenia	21,0	30,3	34,4	14,4	100,0

Lekarz daje możliwość zadawania pytań, wyrażania wątpliwości	32,5	30,3	27,2	10,0	100,0
Czas poświęcony przez lekarza POZ podczas wizyty lekarskiej jest wystarczający	25,4	32,0	31,1	11,5	100,0
Lekarz traktuje mnie z uprzejmością i szacunkiem	43,6	33,3	17,8	5,3	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Mieszkańcy Siemianowic Śląskich biorący udział w badaniu najczęściej ocenili zaspokojenie swoich potrzeb zdrowotnych jako takie sobie (48,7%). Bardzo źle lub źle zaspokajane są potrzeby zdrowotne jedynie 11% respondentów, bardzo dobrze lub dobrze – ponad 40% osób. Ponad 95% badanych wyraziło chęć aby Urząd Miasta realizował działania z zakresu zwiększania dostępności do wybranych świadczeń profilaktycznych dla mieszkańców. W ich opinii powinny być to przede wszystkim działania w obszarze profilaktyki chorób nowotworowych (63,4% ogółu), chorób psychicznych (37,6%), nadwagi i otyłości (36,9%) oraz chorób układu krążenia (33,9%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXXV.

Tab. XXXV. Działania, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie zwiększania dostępności do wybranych świadczeń profilaktycznych (n=595)

Obszar działania	Liczba odpowiedzi	% ankietowanych
Profilaktyka chorób nowotworowych	377	63,4
Profilaktyka chorób psychicznych	224	37,6
Profilaktyka nadwagi i otyłości	216	36,3
Profilaktyka chorób układu krążenia	202	33,9
Profilaktyka chorób układu ruchu	151	25,4
Profilaktyka cukrzycy	89	15,0
Profilaktyka chorób zakaźnych (w tym szczepienia ochronne)	80	13,4
Profilaktyka zaburzeń zachowania (w tym uzależnień)	76	12,8
Profilaktyka chorób układu oddechowego	21	3,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Dodatkowo, ponad 90% badanych wyraziło chęć aby Urząd Miasta realizował więcej zadań z zakresu promocji zdrowia. W ich opinii powinny być to przede wszystkim działania w obszarze radzenia sobie ze stresem (60,1% ogółu), zdrowego odżywiania (49,1%) oraz aktywności fizycznej (39,4%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XXXVI.

Tab. XXXVI. Działania z zakresu promocji zdrowia, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie (n=564)

Obszar działania	Liczba odpowiedzi	% ankietowanych
Radzenie sobie ze stresem	339	60,1
Zdrowe odżywianie	277	49,1

Aktywność fizyczna	222	39,4
Promocja zdrowia psychicznego	161	28,5
Edukacja zdrowotna osób chorujących przewlekłe	151	26,8
Prawa pacjenta	129	22,9
Bezpieczeństwo zdrowotne	78	13,8
Edukacja seksualna	72	12,8
Problemy społeczne	69	12,2
Profilaktyka niepełnosprawności	60	10,6
Planowanie rodziny i edukacja przedporodowa	22	3,9
Ekologia	21	3,7

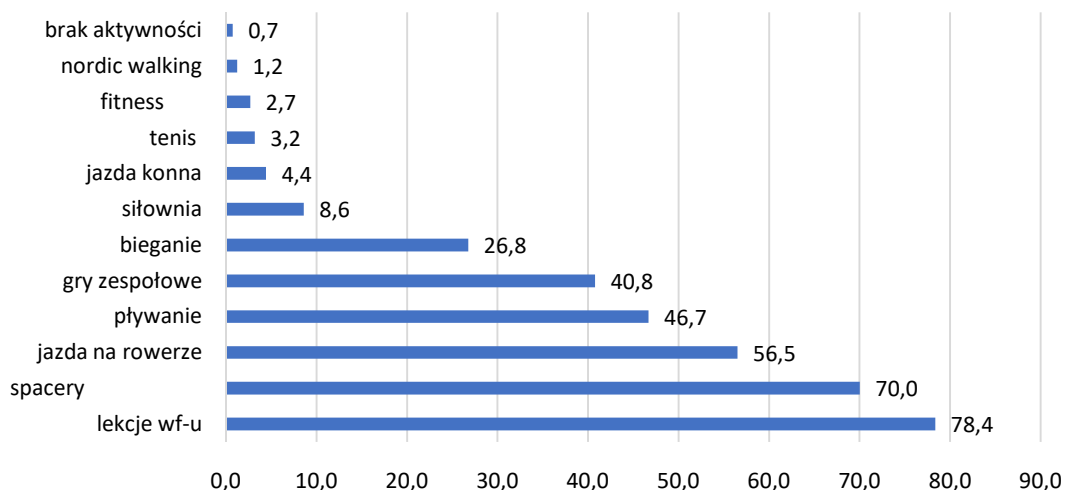
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Populacja dzieci i młodzieży zamieszkujących miasto Siemianowice Śląskie

W badaniu kwestionariuszowym, dotyczącym oceny potrzeb zdrowotnych i oczekiwań w zakresie zdrowia publicznego populacji dzieci i młodzieży w Siemianowicach Śląskich, udział wzięło 407 rodziców małoletnich mieszkańców miasta. Populacja, której dotyczyło badanie, składała się z 241 dziewcząt (52,6% ogółu) i 193 chłopców (47,4%). Były to głównie dzieci w wieku 7-9 lat (29,7% ogółu), 10-12 lat (26,5%) oraz 13-15 (21,4%), uczęszczające przede wszystkim do szkół podstawowych. W populacji tej znalazły się także 82 osoby ze szkół średnich oraz 34 dzieci z przedszkoli. Zdecydowana większość matek ww. dzieci legitymowała się wykształceniem wyższym (64,1%) lub średnim (21,4%), w przypadku ojców było to odpowiednio: 44,5% oraz 29,7%. Rodzice należeli głównie do grupy osób aktywnych zawodowo (88,7%). Sytuacja finansowa rodziny oceniana była najczęściej jako dobra (49,1%) lub przeciętna (32,9%). Celem ukazania zależności między wiekiem a wybranymi zmiennymi, badaną populację podzielono na dzieci do 6 roku życia (43 osoby; 10,6% ogółu), dzieci w wieku 7-12 lat (229 dzieci; 56,3%) oraz młodzież w wieku 13-19 lat (135 osób; 33,2%).

Profilaktyka i styl życia

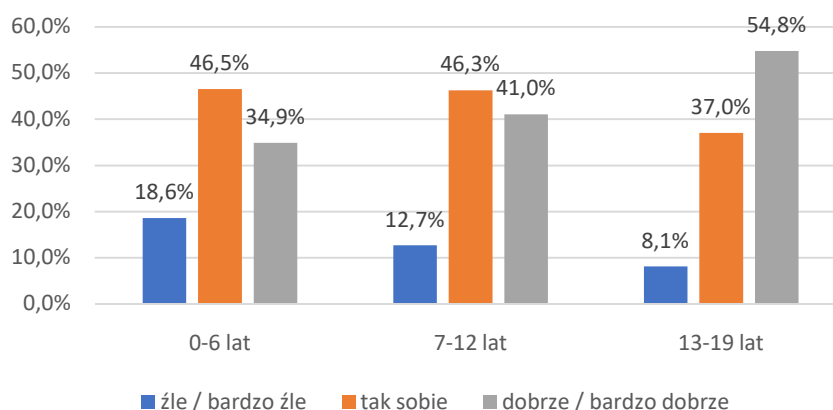
W ramach badania rodzice pytani byli o formy aktywności fizycznej podejmowane w ostatnich 3 miesiącach przez ich dzieci. Za pozytywną obserwację uznać należy, że jedynie 0,7% ogółu dzieci i młodzieży nie podejmowało w ogóle aktywności fizycznej w tym okresie. Pozostałe dzieci i nastolatki najczęściej uczestniczyły w lekcjach wf-u (78,4% ogółu), spacerowały (70%), jeździły na rowerze (56,5%), pływały (46,7%) oraz grały w gry zespołowe (40,8%) (rycina5).

Ryc. 5. Formy aktywności fizycznej podejmowane przez dzieci i młodzież w Siemianowicach Śląskich (%) (n=407)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

W opinii rodziców, dobrze lub bardzo dobrze ze stresem radzi sobie 45% dzieci, źle lub bardzo źle – 11,8%. Analiza danych wykazała, że dobrze lub bardzo dobrze ze stresem radzą sobie częściej dzieci najstarsze (54,8% vs. 34,9% w przypadku dzieci w wieku 0-6 lat), a także dzieci z rodzin o dobrej lub bardzo dobrej sytuacji finansowej (46,7% vs. 33,3% dzieci z rodzin o złej lub bardzo złej sytuacji). Nie wykazano zależności między radzeniem sobie ze stresem a płcią dziecka. Zależność między subiektywną oceną rodziców dotyczącą radzenia sobie ich dzieci ze stresem a wiekiem przedstawiono na rycinie 6.

Ryc. 6. Radzenie sobie ze stresem przez dzieci i młodzież w zależności od grupy wiekowej (%) (n=407)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Stan zdrowia i problemy zdrowotne

Ankietowani w większości oceniają stan zdrowia fizycznego swoich dzieci jako dobry lub bardzo dobry – łącznie 87,7% odpowiedzi. W przypadku zdrowia psychicznego wartość ta jest niższa – dobre lub bardzo dobre zdrowie psychiczne dziecka deklaruje 82,6% badanych osób. Stan zdrowia fizycznego był oceniany nieco częściej jako dobry lub bardzo dobry w przypadku dziewcząt (89,7% vs. 85,5% w przypadku chłopców), ale różnicy takiej już nie zauważono w przypadku oceny stanu zdrowia psychicznego. Stan zdrowia fizycznego oceniano lepiej w przypadku dzieci najmłodszych – dobrze lub bardzo dobrze u 90,7% dzieci w wieku do 6 r. ż. w relacji do 85,2% w przypadku dzieci najstarszych (13-19 lat). Sytuacja przedstawia się odwrotnie w przypadku zdrowia psychicznego, gdzie jego dobry lub bardzo dobry stan u swojego dziecka wskazuje 79,1% rodziców dzieci najmłodszych, ale już 84,4% rodziców dzieci najstarszych. Zarówno stan zdrowia fizycznego, jak i psychicznego jest wyraźnie gorszy u dzieci i młodzieży z rodzin o złej lub bardzo złej sytuacji finansowej (tabela XXXVII-XXXIX).

Tab. XXXVII. Ogólna ocena stanu zdrowia dzieci i młodzieży

Stan zdrowia	Zdrowie fizyczne		Zdrowie psychiczne	
	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu
Bardzo dobry	151	37,1	118	29,0
Dobry	206	50,6	218	53,6
Taki sobie	43	10,6	57	14,0
Zły	6	1,5	11	2,7
Bardzo zły	1	0,2	3	0,7
Razem	407	100,0	407	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Tab. XXXVIII. Stan zdrowia fizycznego dzieci i młodzieży w zależności od wybranych zmiennych

Zmienna	Dobry / Bardzo dobry	Taki sobie	Zły / Bardzo zły	Razem
Badana populacja ogółem	87,1	10,6	1,7	100,0%
Płeć				
dziewczynka	89,7%	9,4%	0,9%	100,0%
chłopiec	85,5%	11,9%	2,6%	100,0%
Wiek				
0-6 lat	90,7%	7,0%	2,3%	100,0%
7-12 lat	88,7%	10,5%	0,9%	100,0%
13-19 lat	85,2%	11,9%	3,0%	100,0%
Sytuacja finansowa rodziny				
dobra / bardzo dobra	91,2%	8,1%	0,8%	100,0%
przeciętna	82,1%	14,9%	3,0%	100,0%
zła / bardzo zła	75,0%	16,7%	8,3%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Tab. XXXIX. Stan zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w zależności od wybranych zmiennych

Zmienna	Dobry / Bardzo dobry	Taki sobie	Zły / Bardzo zły	Razem
Badana populacja ogółem	82,6	14,0	3,4	100,0%
Płeć				
dziewczynka	82,2%	13,6%	4,2%	100,0%
chłopiec	82,9%	14,5%	2,6%	100,0%
Wiek				
0-6 lat	79,1%	14,0%	7,0%	100,0%
7-12 lat	82,1%	15,7%	2,2%	100,0%
13-19 lat	84,4%	11,1%	4,4%	100,0%
Sytuacja finansowa rodziny				
dobra / bardzo dobra	86,6%	11,9%	1,5%	100,0%
przeciętna	76,1%	17,9%	6,0%	100,0%
zła / bardzo zła	66,7%	16,7%	16,7%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Orzeczenie o niepełnosprawności posiada 31 dzieci z badanej populacji (7,6% ogółu). Pod stałą opieką lekarza specjalisty znajduje się 181 dzieci (44,5% ogółu). Najczęstsze problemy zdrowotne dzieci i młodzieży w Siemianowicach Śląskich dotyczą alergii (47,7% ogółu), chorób narządu ruchu (26,3%) oraz narządu wzroku (25,8%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XL.

Tab. XL. Problemy zdrowotne dzieci i młodzieży (n=407)

Problem zdrowotny	Liczba odpowiedzi	% ogółu ankietowanych
Alergie	194	47,7
Choroby narządu ruchu	107	26,3
Choroby narządu wzroku	105	25,8
Choroby układu oddechowego	85	20,9
Zaburzenia psychiczne	75	18,4
Zaburzenia metaboliczne	42	10,3
Choroby zakaźne	28	6,9
Choroby układu trawiennego	13	3,2
Choroby narządu słuchu	9	2,2
Choroby układu endokrynologicznego	9	2,2
Choroby układu krążenia	4	1,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Korzystanie z systemu opieki zdrowotnej i ocena dostępności do świadczeń

Ponad 48% badanych dzieci korzystało ze świadczeń ochrony zdrowia finansowanych przez NFZ 1-2 razy w ciągu ostatnich 6 miesięcy, powyżej 5 razy udało się na wizytę w tym samym przedziale czasu jedynie 5,4%, natomiast w ogóle nie korzystało

z opieki zdrowotnej finansowanej przez NFZ 22,4% dzieci. Ponad 60% badanych rodziców oceniło dostępność do świadczeń zdrowotnych dla dzieci i młodzieży finansowanych przez NFZ na terenie miasta jako przeciętną, kolejnych 25,6% - jako niską lub bardzo niską. Również ponad połowa rodziców (50,9%) ocenia jako niską lub bardzo niską dostępność do świadczeń opieki stomatologicznej na terenie szkół i przedszkoli, z kolei kolejnych 41,5% uważa, że jest ona przeciętna. Warto podkreślić, że ponad 84% respondentów uważa za zasadne zapewnianie opieki stomatologicznej dla dzieci na terenie szkół i przedszkoli. Rodzice biorący udział w badaniu najczęściej oceniali zaspokojenie potrzeb zdrowotnych swoich dzieci jako takie sobie (48,4%) lub dobre (34,6%). Bardzo źle lub źle zaspokajane są potrzeby zdrowotne niespełna 9% dzieci respondentów.

Prawie 96% badanych wyraziło chęć aby Urząd Miasta Siemianowice Śląskie realizował działania z zakresu zwiększania dostępności do wybranych świadczeń profilaktycznych dla dzieci zamieszkujących miasto. W ich opinii powinny być to przede wszystkim działania w obszarze profilaktyki chorób psychicznych (58% ogółu), chorób układu ruchu (41,8%) oraz zaburzeń metabolicznych, w tym nadwagi i otyłości (41,5%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XLI.

Tab. XLI. Działania, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie zwiększania dostępności do wybranych świadczeń profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (n=407)

Obszar działania	Liczba odpowiedzi	% ogółu ankietowanych
Profilaktyka chorób psychicznych	236	58,0
Profilaktyka chorób układu ruchu	170	41,8
Profilaktyka zaburzeń metabolicznych, w tym nadwagi i otyłości	169	41,5
Profilaktyka zaburzeń wzroku i słuchu	143	35,1
Profilaktyka zaburzeń zachowania (w tym uzależnień)	138	33,9
Profilaktyka wad rozwojowych	110	27,0
Profilaktyka chorób zakaźnych (w tym szczepienia ochronne)	49	12,0
Profilaktyka chorób układu krążenia	15	3,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Dodatkowo, prawie 94% badanych wyraziło chęć aby Urząd Miasta realizował więcej zadań z zakresu promocji zdrowia dzieci i młodzieży. W ich opinii powinny być to przede wszystkim działania w obszarze radzenia sobie ze stresem (71,5% ogółu), zdrowego odżywiania (50,5%) oraz aktywności fizycznej (48,7%). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli XLII.

Tab. XLII. Działania z zakresu promocji zdrowia dzieci i młodzieży, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie(n=382)

Obszar działania	Liczba odpowiedzi	% ankietowanych
Radzenie sobie ze stresem	273	71,5
Zdrowe odżywianie	193	50,5
Aktywność fizyczna	186	48,7
Promocja zdrowia psychicznego	163	42,7
Pierwsza pomoc	109	28,5
Edukacja seksualna	55	14,4
Problemy społeczne	50	13,1
Bezpieczeństwo zdrowotne	34	8,9
Prawa pacjenta	19	5,0
Profilaktyka niepełnosprawności	13	3,4
Ekologia	8	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania kwestionariuszowego

Wnioski

- 1) Mieszkańcy w dużej mierze dostrzegają znaczenie stylu życia dla zdrowia, jednak nadal istotna część respondentów przypisuje decydującą rolę czynnikom zewnętrznym lub jakości systemu opieki zdrowotnej.
- 2) Subiektywna ocena sposobu odżywiania silnie koreluje z sytuacją finansową, co potwierdza wpływ uwarunkowań socjoekonomicznych na zachowania prozdrowotne.
- 3) Część mieszkańców nie podejmuje żadnej aktywności fizycznej, co stanowi istotny czynnik ryzyka chorób cywilizacyjnych.
- 4) Najczęściej wybierane formy ruchu mają charakter rekreacyjny, a nie zorganizowany, co wskazuje na znaczenie dostępności infrastruktury miejskiej i jej promocji.
- 5) Radzenie sobie ze stresem jest silnie związane z wiekiem i sytuacją ekonomiczną, co potwierdza rolę czynników społecznych w determinowaniu dobrostanu psychicznego.
- 6) Znaczny odsetek mieszkańców nie wykonuje regularnych badań profilaktycznych, mimo ich powszechnej dostępności, co wskazuje na deficyt w zakresie edukacji zdrowotnej i świadomości profilaktycznej.
- 7) Subiektywna ocena stanu zdrowia fizycznego i psychicznego dorosłych mieszkańców jest w większości pozytywna, jednak pogarsza się wraz z wiekiem i niższym statusem ekonomicznym.
- 8) Osoby bezrobotne, o niższym wykształceniu i gorszej sytuacji materialnej częściej oceniają swój stan zdrowia jako zły, co odzwierciedla społeczne nierówności zdrowotne.

- 9) Wysoki odsetek osób pozostających pod stałą opieką lekarską i/lub pielęgniarską wskazuje na znaczące obciążenie chorobami przewlekłymi w populacji.
- 10) Najczęściej diagnozowane problemy zdrowotne dorosłych dotyczą chorób układu krążenia, schorzeń narządu ruchu i układu immunologicznego.
- 11) Liczne przypadki niskiej oceny dostępności do świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ świadczą o utrzymujących się w wybranych subpopulacjach barierach w dostępie do opieki medycznej.
- 12) Relacje pacjentów z lekarzami POZ oceniane są w większości pozytywnie, natomiast część badanych wskazuje na brak wystarczającego zaangażowania lekarzy i niedostatek czasu podczas wizyt.
- 13) Większość mieszkańców ocenia zaspokojenie swoich potrzeb zdrowotnych jako takie sobie, co może świadczyć o niedopasowaniu oferty systemu zdrowia do rzeczywistych oczekiwań populacji.
- 14) Mieszkańcy wyrażają wyraźną potrzebę zwiększenia dostępności do świadczeń profilaktycznych, zwłaszcza w obszarze chorób nowotworowych, psychicznych oraz nadwagi i otyłości.
- 15) Populacja dzieci i młodzieży charakteryzuje się stosunkowo wysokim poziomem aktywności fizycznej i dość dobrym poziomem radzenia sobie ze stresem.
- 16) Gorzej ze stresem, w opinii rodziców, radzą sobie dzieci najmłodsze, w porównaniu do najstarszych.
- 17) Ocena zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci jest ogólnie dobra, lecz wyraźnie gorsza w rodzinach o niższym statusie materialnym.
- 18) Najczęstsze problemy zdrowotne dzieci i młodzieży dotyczą alergii, chorób narządu ruchu i wzroku, co wskazuje na potrzebę kompleksowej profilaktyki w środowisku szkolnym.
- 19) Rodzice dzieci w wieku szkolnym wskazują na niedostateczny dostęp do opieki stomatologicznej w szkołach i przedszkolach.
- 20) Zarówno w odniesieniu do populacji osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, respondenci wyrażają bardzo wysokie poparcie dla zwiększenia działań samorządu w zakresie promocji zdrowia, w tym szczególnie w tematyce radzenia sobie ze stresem, zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej oraz promocji zdrowia psychicznego.

Rekomendacje

- 1) Prowadzenie kompleksowych działań edukacyjnych zwiększających świadomość mieszkańców na temat wpływu stylu życia na zdrowie i długość życia.
- 2) Promowanie zdrowego odżywiania poprzez miejskie kampanie informacyjne, programy edukacyjne i współpracę z lokalnymi instytucjami.
- 3) Wspieranie dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz inicjatyw sprzyjających codziennej aktywności fizycznej mieszkańców.
- 4) Rozwijanie programów promocji zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem grup aktywnych zawodowo oraz młodzieży.
- 5) Inicjowanie lokalnych akcji badań profilaktycznych oraz realizacji programów polityki zdrowotnej, aby zwiększyć uczestnictwo mieszkańców w badaniach diagnostycznych.
- 6) Wspieranie opieki psychologicznej i psychiatrycznej poprzez zwiększenie dostępności do konsultacji i programów wsparcia emocjonalnego.
- 7) Prowadzenie działań ukierunkowanych na redukcję nierówności zdrowotnych poprzez programy dedykowane osobom w gorszej sytuacji socjoekonomicznej.
- 8) Promowanie regularnych badań profilaktycznych wśród mężczyzn, u których obserwuje się niższą aktywność zdrowotną.
- 9) Wspieranie rozwoju programów miejskich dotyczących profilaktyki chorób krążenia, nowotworów, otyłości i cukrzycy.
- 10) Inicjowanie w podmiotach wykonujących działalność leczniczą działań poprawiających komunikację między pacjentami a personelem medycznym.
- 11) Rozwijanie miejskich programów zdrowia psychicznego obejmujących edukację, wsparcie i prewencję kryzysów emocjonalnych.
- 12) Prowadzenie projektów dotyczących zdrowia kobiet, w tym profilaktyki nowotworów piersi i szyjki macicy.
- 13) Wspieranie wczesnej diagnostyki i opieki nad osobami z chorobami przewlekłymi, zwłaszcza w populacji seniorów.
- 14) Promowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez integrację działań szkół, rodziców i instytucji miejskich.
- 15) Rozwijanie systemu profilaktyki szkolnej obejmującego badania przesiewowe, edukację zdrowotną i wsparcie psychologiczne.

- 16) Wspieranie organizacji opieki stomatologicznej w placówkach oświatowych oraz edukacji w zakresie higieny jamy ustnej.
- 17) Inicjowanie programów zdrowotnych dotyczących radzenia sobie ze stresem i budowania odporności psychicznej dzieci i młodzieży.
- 18) Promowanie działań z zakresu profilaktyki chorób psychicznych, metabolicznych i układu ruchu wśród najmłodszych mieszkańców miasta.
- 19) Wspieranie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania i oceny miejskich działań prozdrowotnych.
- 20) Rozwijanie spójnej lokalnej polityki zdrowotnej opartej na wynikach badań społecznych, uwzględniającej perspektywę mieszkańców i dowody naukowe.

6. Ocena zasobów mających zastosowanie w działaniach z zakresu ochrony zdrowia i zdrowia publicznego

6.1. Zasoby systemu ochrony zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) udzielane są świadczenia zdrowotne profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej, chorób wewnętrznych i pediatrii. Usługi te realizowane są w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przez lekarza POZ, pielęgniarkę POZ, położną POZ oraz higienistkę/pielęgniarkę szkolną w środowisku nauczania i wychowania. Ponadto w ramach POZ udzielane są świadczenia transportu sanitarnego⁶⁶.

W roku 2024 w podstawowej opiece zdrowotnej w Siemianowicach Śląskich udzielono ponad 325,9 tys. świadczeń. Liczba świadczeń udzielanych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 5,19 i był to 15 wynik wśród powiatów województwa śląskiego, wyższy od średniej wojewódzkiej (5,07) oraz krajowej (4,84). Wskaźnik ten od roku 2019 wzrósł o 25,7% (wynosił wówczas 4,13)⁶⁷. Do analizy trendu kilkuletniego nie zastosowano wartości z roku 2020 z uwagi na rozpoczętą w tamtym okresie pandemię COVID-19, która znacznie ograniczyła dostęp do świadczeń zdrowotnych. W mieście Siemianowice Śląskie świadczenia lekarza, pielęgniarki oraz położnej podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są przez 9 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Wykaz i dane adresowe ww. podmiotów przedstawiono w tabeli XLIII.

Tab. XLIII. Struktura organizacyjna podmiotów leczniczych udzielających świadczeń w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy	Miejsce udzielania świadczeń	Zakres świadczeń
1	Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Familia" Sp. z o.o.	ul. Bałgowska 70 41-103 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
2	SPÓŁKA CYWILNA "CENTRUM-MED" Irena Kopczyńska-Galus, Krystyna Baran-Warniełło	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
3	Lecznica REMEDIUM	ul. Oświęcimska 6	świadczenia lekarza POZ

⁶⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej [Tekst jedn. Dz.U. 2023 poz. 1427 z późn. zm.].

⁶⁷ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

	Sp. z o.o.	41-103 Siemianowice Śląskie	świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
4	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego "ALFAMED" Niedźwiedzki, Pietrzycki, Trzaska. Lekarska Spółka Partnerska	ul. Olimpijska 2 41-100 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
		ul. Powstańców 56 41-100 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
5	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego "Michałkowice" Rybarczyk i Partnerzy Spółka Lekarska	ul. Kościelna 32 41-103 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
6	PREZENT DLA ZDROWIA B.Olszewska i Wspólnicy Spółka Jawna	ul. Przyjaźni 20a 41-103 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
7	"TUWIM-BIS" Jolanta Prostacka, Michał Prostacki Spółka Jawna	ul. Grabowa 11 41-104 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
8	VITA MEDICUS Sp. z o.o.	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ
9	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Bytków” S.C.	ul. Niepodległości 29 41-106 Siemianowice Śląskie	świadczenia lekarza POZ
			świadczenia pielęgniarki POZ
			świadczenia położnej POZ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Od 1 października 2022 roku lekarze pierwszego kontaktu w placówkach POZ mogą realizować świadczenia zdrowotne w nowym modelu zwanym opieką koordynowaną. W ramach opieki koordynowanej lekarz podstawowej opieki zdrowotnej współpracuje z lekarzami specjalistami, pielęgniarką POZ i dietetykiem. Zajmuje się profilaktyką, diagnozowaniem, leczeniem i edukacją pacjenta na temat wybranych chorób z dziedziny: kardiologii, diabetologii, endokrynologii, pulmonologii, nefrologii⁶⁸. Umowę z NFZ na realizację opieki koordynowanej w Siemianowicach Śląskich w przypadku pulmonologii posiada 5 placówek (55,6% ogółu podmiotów POZ), diabetologii – 4 placówki (44,4%), natomiast w przypadku kardiologii, endokrynologii i nefrologii – po 3 placówki (33,3%)⁶⁹.

⁶⁸ Opieka koordynowana w podstawowej opiece zdrowotnej, Serwis Ministerstwa Zdrowia i Narodowego Funduszu Zdrowia, pacjent.gov.pl.

⁶⁹ Opieka koordynowana w POZ, koordynowana.nfz.gov.pl.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna

W roku 2024 w nocnej i świątecznej opiece zdrowotnej w Siemianowicach Śląskich udzielono ok. 1,2 tys. świadczeń. Liczba świadczeń udzielanych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 0,18 i był to wynik zbliżony do średniej wojewódzkiej (0,19) oraz krajowej (0,18). Wskaźnik ten od roku 2019 spadł o 10% (wynosił wówczas 0,2)⁷⁰. Nocna i świąteczna opieka zdrowotna to świadczenia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej udzielane od poniedziałku do piątku w godzinach od 18.00 do 8.00 dnia następnego oraz całodobowo w dni ustawowo wolne od pracy⁷¹. Dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie świadczenia te realizowane są przez Centrum Leczenia Oparzeń im. dr Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich (ul. Jana Pawła II 2) oraz Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. (ul. 1 Maja 9).

Ambulatoryjna opieka specjalistyczna

Świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS) obejmują porady specjalistyczne, badania diagnostyczne, procedury zabiegowe ambulatoryjne, świadczenia w chemioterapii oraz świadczenia wykonywane w celu realizacji programów lekowych⁷². Świadczenia specjalistyczne finansowane przez NFZ obejmują ocenę stanu zdrowia lub przebiegu leczenia, w oparciu o badanie podmiotowe i przedmiotowe oraz posiadane lub przedstawione wyniki badań dodatkowych, a także uwzględniające, w uzasadnionych medycznie przypadkach, realizację procedur medycznych (diagnostycznych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych), pozyskiwanie w drodze skierowania uzupełniających wyników badań dodatkowych, wydanie orzeczeń i zaświadczeń lekarskich lub wydanie karty diagnostyki i leczenia onkologicznego⁷³.

W roku 2024 w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Siemianowicach Śląskich udzielono ponad 197 tys. porad. Liczba porad udzielanych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosła 3 136,2 i była wyższa od średniej wojewódzkiej (2 783) i krajowej (2 324). Wskaźnik ten od roku 2019 wzrósł o 17,4% (wynosił wówczas 2 670,7). Największy odsetek porad stanowiły te udzielane w poradni chirurgii ogólnej (9,9% ogółu),

⁷⁰ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

⁷¹ Ibidem.

⁷² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej [Tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 357 z późn. zm.].

⁷³ Zarządzenie Nr 61/2022/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 6 maja 2022 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna (z późn. zm.).

ginekologiczno-położniczej (9%), neurologicznej (8,8%), dermatologicznej (8,4%) oraz chirurgii urazowo-ortopedycznej (7,7%)⁷⁴. Mieszkańcy Siemianowic Śląskich mają na własnym terenie dostęp do porad lekarskich finansowanych przez NFZ w 22 spośród 51 analizowanych zakresów świadczeń AOS. Świadczeń tych udziela na terenie miasta 23 świadczeniodawców, w tym Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. Strukturę organizacyjną tych podmiotów przedstawiono za pomocą tabeli XLIV.

Tab. XLIV. Struktura organizacyjna podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy	Adres	Zakres świadczeń
1	BIODENT Przychodnia Specjalistyczna s.c. Anna Sobieraj, Lucjan Sobieraj	ul. Wróblewskiego 67 41-106 Siemianowice Śląskie	poradnia profilaktyki chorób piersi
			poradnia położniczo-ginekologiczna
			poradnia chirurgii ogólnej
			poradnia endokrynologiczna
2	Centrum Leczenia Oparzeń im. dr Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia chirurgii plastycznej
			poradnia chirurgii ogólnej
4	DENTOMED STOMATOLOGIA I LEKARZE SPECJALIŚCI Sp. z o.o.	ul. E.Orzeszkowej 20 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia chorób naczyń
			poradnia reumatologiczna
			poradnia kardiologiczna
5	Elżbieta Niedbała-Gwóźdź	ul. Niepodległości 29 41-106 Siemianowice Śląskie	poradnia ginekologiczno-położnicza
6	Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Familia" Sp. z o.o.	ul. Bańkowska 70 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia neurologiczna
			poradnia urologiczna
			poradnia otolaryngologiczna
			poradnia okulistyczna
7	Jolanta Gaja	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia dermatologiczna
8	Jolanta Gąsior	ul. Wróblewskiego 17 41-106 Siemianowice Śląskie	poradnia dermatologiczna
			poradnia otolaryngologiczna
9	Krzysztof Jupowicz	ul. św. Barbary 23 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia ginekologiczno-położnicza
10	"LARYNGO-MED" Izabela Bratek-Jawor, Barbara Konopka Spółka Partnerska	ul. Olimpijska 2 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia otolaryngologiczna
11	Lecznica REMEDIUM Sp. z o.o.	ul. Oświęcimska 6 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia ginekologiczno-położnicza

⁷⁴ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

12	MACROGENA E. KAPUŚNIAK, Z. KAPUŚNIAK SPÓŁKA JAWNA	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia ginekologiczno- położnicza
13	"MEDICO" Sp. z o.o.	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia neurologiczna poradnia gruźlicy i chorób płuc poradnia logopedyczna
14	"NEFROLUX" WOJCIECH KAMIŃSKI, MACIEJ KAMIŃSKI Sp. z o.o.	ul. Szpitalna 6 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia nefrologiczna poradnia diabetologiczna
15	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Bytków” – Knap- Ulbrich, Uchwat i Partnerzy, Spółka Lekarska	ul. Niepodległości 29 41-106 Siemianowice Śląskie	poradnia kardiologiczna
16	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Euro- Klinika Sp.z o.o	ul. Wyspiańskiego 3 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia reumatologiczna poradnia chorób naczyń poradnia położniczo- ginekologiczna poradnia kardiologiczna poradnia urologiczna poradnia proktologiczna poradnia endokrynologiczna poradnia chirurgii ogólnej poradnia onkologiczna
17	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Dermatologiczna "Lis i Partnerzy" Lekarska Spółka Partnerska	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia dermatologiczna
18	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Okulistyczna WNUK Spółka jawna	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia okulistyczna
19	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "REHAVIT"	ul. Kościelna 5 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia logopedyczna poradnia neurologiczna
20	NZOZ Poradnia Laryngologiczna Sowula Spółka Jawna	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia laryngologiczna poradnia laryngologiczna dla dzieci
21	Specjalistyczna Praktyka Lekarska Jadwiga Modrzejewska	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia reumatologiczna
22	Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.	ul.1 Maja 9 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia wad postawy poradnia chirurgii ogólnej poradnia chirurgii urazowo- ortopedycznej

			poradnia ginekologiczno-położnicza
			poradnia ginekologiczno-położnicza KOC
			poradnia endokrynologiczna
			poradnia urologiczna
			poradnia onkologiczna i chorób piersi
23	VITA MEDICUS Sp. z o.o.	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia kardiologiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Na podstawie danych o liczbie umów podpisanych przez NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju AOS w województwie śląskim i ościennych dokonano oceny dostępności do poszczególnych zakresów świadczeń w ramach publicznej ochrony zdrowia dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie. W przypadku zakresów świadczeń AOS niedostępnych na terenie miasta, w zdecydowanej większości przypadków mieszkańcy mogą skorzystać ze świadczeń w Katowicach, Chorzowie i Bytomiu. Szczegóły przedstawiono w tabeli XLV.

Tab. XLV. Dostęp do świadczeń ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

Lp.	Zakres ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych	Najbliższa lokalizacja podmiotu udzielającego świadczeń (NFZ)
1	Alergologia	Katowice, Chorzów, Bytom
2	Alergologia dla dzieci	Katowice, Chorzów, Bytom
3	Audiologia i foniatria	Katowice, Chorzów
4	Badanie preluksacyjne	--
5	Chirurgia dziecięca	Katowice, Chorzów, Bytom
6	Chirurgia klatki piersiowej	Zabrze
7	Chirurgia naczyniowa	--
8	Chirurgia ogólna	--
9	Chirurgia onkologiczna	Katowice, Bytom
10	Chirurgia plastyczna	--
11	Chirurgia szczękowo-twarzowa	Katowice, Chorzów
12	Choroby płuc	--
13	Choroby płuc dziecięce	Katowice, Bytom
14	Choroby wewnętrzne	Ozimek (woj. opolskie)
15	Dermatologia i wenerologia	--
16	Diabetologia	--
17	Diabetologia dla dzieci	Katowice
18	Endokrynologia	--
19	Endokrynologia dla dzieci	Katowice
20	Gastroenterologia	Katowice, Chorzów, Bytom,

		Czeladź
21	Gastroenterologia dla dzieci	Katowice, Bytom
22	Geriatrya	Katowice, Chorzów, Bytom,
23	Hematologia	Katowice, Chorzów, Bytom
24	Hepatologia	Katowice, Chorzów, Bytom, Czeladź
25	Kardiologia	--
26	Kardiologia dziecięca	Katowice, Bytom
27	Leczenie bólu	Katowice, Bytom, Czeladź
28	Leczenie chorób zakaźnych	Katowice, Bytom
29	Leczenie chorób zakaźnych dla dzieci	Tychy
30	Leczenie osteoporozy	Katowice
31	Logopedia	--
32	Medycyna sportowa	Katowice, Chorzów
33	Nefrologia	--
34	Nefrologia dziecięca	Katowice, Chorzów, Bytom
35	Neonatologia	Katowice, Chorzów, Bytom
36	Neurochirurgia	Katowice, Bytom
37	Neurochirurgia dla dzieci	Katowice
38	Neurologia	--
39	Okulistyka	--
40	Okulistyka dla dzieci	Katowice, Chorzów, Bytom
41	Onkologia	--
42	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	--
43	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu dla dzieci	--
44	Otolaryngologia	--
45	Pediatrica	Chrzanów (woj. małopolskie)
46	Położnictwo i ginekologia	--
47	Poradnia wad postawy	--
48	Proktologia	--
49	Reumatologia	--
50	Reumatologia dla dzieci	Sosnowiec
51	Urologia	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Mieszkańcy miasta Siemianowice Śląskie na terenie swojego miasta mają także możliwość wykonania badań endoskopowych („NEFROLUX” Wojciech Kamiński, Maciej Kamiński Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Szpitalna 6), a także badań tomografii komputerowej („NEFROLUX” Wojciech Kamiński, Maciej Kamiński Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Szpitalna 6 oraz HELIMED Diagnostic Imaging ul. Jana Pawła II 1). Wykonanie badania rezonansu magnetycznego jest możliwe m.in. w Katowicach, Chorzowie, Bytomiu i Czeladzi.

Leczenie szpitalne

W roku 2023 ze świadczeń leczenia szpitalnego skorzystało ponad 15,5 tys. mieszkańców Siemianowic Śląskich. Liczba pacjentów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców wyniosła 24 471,2 i była wyższa od średniej wojewódzkiej (23 873,1) i krajowej (22 704,8). Wskaźnik ten od roku 2019 zmalał o 1,5% (wynosił wówczas 24 850). Średni czas hospitalizacji w przypadku mieszkańców miasta wyniósł ok. 3 dni w roku 2023. Hospitalizacje nagłe stanowiły 44,9% ogółu. Najwięcej pacjentów korzystało ze świadczeń w ramach izby przyjęć (45,2%) oraz oddziału chorób wewnętrznych (7,8%)⁷⁵. Świadczenia z zakresu leczenia szpitalnego (LSZ) udzielane są w mieście Siemianowice Śląskie przez 4 podmioty lecznicze, w tym przez Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. Strukturę organizacyjną tych podmiotów przedstawiono w tabeli XLVI.

Tab. XLVI. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń lecznictwa szpitalnego w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy	Adres	Komórka organizacyjna	Liczba łóżek
1	Centrum Leczenia Oparzeń im. dr Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	ul. Jana Pawła II 2 41-100 Siemianowice Śląskie	oddział anestezjologii i intensywnej terapii	6
			oddział chirurgii plastycznej	14
			oddział chirurgiczny ogólny	42
2	"NEFROLUX" WOJCIECH KAMIŃSKI, MACIEJ KAMIŃSKI Sp. z o.o.	ul. Szpitalna 6 41-100 Siemianowice Śląskie	stacja dializ	--
			oddział nefrologiczny	26
			oddział okulistyczny	15
			oddział anestezjologii i intensywnej terapii	30
			oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej	12
			oddział leczenia jednego dnia	12
3	Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.	ul. 1 Maja 9 41-100 Siemianowice Śląskie	oddział chorób wewnętrznych i gastroenterologii	34
			oddział anestezjologii i intensywnej terapii	6
			oddział chirurgii ogólnej i onkologicznej wraz z pododdziałem chirurgii naczyniowej	20
			oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej	22
			oddział ginekologiczno-położniczy	19
			oddział neonatologiczny	6
4	NZOZ Euro-Klinika	ul. Wyspiańskiego 3	oddział leczenia jednego dnia	3

⁷⁵ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

Sp. z o.o.	41-100 Siemianowice Śląskie		
------------	-----------------------------	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL, INFZ oraz Stacjonarna opieka zdrowotna w województwie śląskim w 2024 roku, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, katowice.uw.gov.pl

Na podstawie danych o liczbie umów podpisanych przez NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju LSZ w województwie śląskim oraz ościennych, dokonano oceny dostępności do poszczególnych zakresów świadczeń w ramach publicznej ochrony zdrowia dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie. W przypadku zakresów świadczeń leczenia szpitalnego niedostępnych na terenie miasta, w zdecydowanej większości przypadków mieszkańcy mogą skorzystać z tego typu usług w Katowicach, Chorzowie i w Bytomiu. Szczegóły przedstawiono w tabeli XLVII.

Tab. XLVII. Dostęp do świadczeń lecznictwa szpitalnego na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

Lp.	Zakres świadczeń lecznictwa szpitalnego (hospitalizacja)	Najbliższa lokalizacja podmiotu udzielającego świadczeń (NFZ)
1	Alergologia	Katowice
2	Alergologia dziecięca	Chorzów
3	Anestezjologia i intensywna terapia	--
4	Anestezjologia i intensywna terapia dla dzieci	Katowice, Chorzów
5	Angiologia	Katowice
6	Chemioterapia	Katowice, Chorzów, Bytom
7	Chirurgia dziecięca	Katowice, Chorzów, Bytom
8	Chirurgia klatki piersiowej	Zabrze
9	Chirurgia naczyniowa	--
10	Chirurgia ogólna	--
11	Chirurgia onkologiczna	Katowice
12	Chirurgia plastyczna	--
13	Chirurgia szczękowo-twarzowa	Katowice
14	Chirurgia urazowo-ortopedyczna dziecięca	Katowice, Chorzów
15	Choroby wewnętrzne	--
16	Choroby zakaźne	Katowice, Chorzów, Bytom
17	Choroby zakaźne dziecięce	Kraków
18	Dermatologia	Katowice
19	Diabetologia	Sosnowiec
20	Endokrynologia	Katowice, Chorzów
21	Endokrynologia dziecięca	Katowice
22	Gastroenterologia	Katowice
23	Gastroenterologia dziecięca	Katowice
24	Geriatrya	Katowice, Chorzów
25	Ginekologia onkologiczna	Katowice
26	Hematologia	Katowice, Chorzów, Bytom
27	Kardiochirurgia	Katowice

28	Kardiochirurgia dziecięca	Katowice
29	Kardiologia	Katowice, Chorzów, Bytom
30	Kardiologia dziecięca	Katowice
31	Nefrologia	--
32	Nefrologia dziecięca	Katowice, Chorzów
33	Neonatologia	Katowice, Chorzów, Bytom
34	Neurochirurgia	Katowice, Bytom
35	Neurochirurgia dziecięca	Katowice
36	Neurologia	Katowice, Chorzów, Bytom
37	Neurologia dziecięca	Katowice, Chorzów
38	Okulistyka	--
39	Okulistyka dziecięca	Katowice, Chorzów,
40	Onkologia i hematologia dziecięca	Katowice
41	Onkologia	Katowice, Bytom
42	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	--
43	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu dziecięca	Katowice, Chorzów
44	Otolaryngologia	--
45	Otolaryngologia dziecięca	Katowice, Chorzów, Bytom
46	Pediatrica	Katowice, Chorzów, Bytom
47	Położnictwo i ginekologia	--
48	Pulmonologia	Katowice, Chorzów, Bytom
49	Pulmonologia dla dzieci	Istebna
50	Reumatologia	Katowice, Chorzów, Bytom
51	Reumatologia dziecięca	Sosnowiec
52	Urologia	Katowice, Chorzów
53	Urologia dziecięca	Katowice, Chorzów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

Świadczenia w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień udzielane są w warunkach stacjonarnych, dziennych oraz ambulatoryjnych⁷⁶. W roku 2024w publicznym systemie opieki zdrowotnej w opiece psychiatrycznej w Siemianowicach Śląskich w podstawowych formach leczenia, dla których dostępne są dane statystyczne (poradnia zdrowia psychicznego, oddział psychiatryczny, oddział dzienny psychiatryczny i zespół leczenia środowiskowego), leczyły się 2 122 osoby dorosłe, w tym ok. 55% z nich stanowili mieszkańcy miasta. Liczba dorosłych pacjentów na 100 tys. mieszkańców wyniosła 4 035 w relacji do wartości 3 642 w roku 2019 (wzrost o 10,8%). W przypadku dzieci i młodzieży było to w 2024 roku 526 pacjentów, w tym ok. 64,5% z nich stanowili mieszkańcy miasta (ok. 340 osób). Zgodnie z danymi pozyskanymi z NFZ, w roku 2024 w systemie opieki

⁷⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień [Dz.U. 2019 poz. 1285 z późn. zm.]

zdrowotnej pojawiło się 1 163 małych dzieci z Siemianowic Śląskich leczonych w związku z rozpoznaniem z grupy zaburzeń psychicznych i zachowania, zatem można przypuszczać, że jedynie niespełna 30% z nich leczona była na terenie miasta. Liczba małych dzieci pacjentów na 100 tys. mieszkańców wyniosła 5 142 w relacji do wartości 2 064 w roku 2019 (2,5-krotny wzrost)⁷⁷.

W mieście Siemianowice Śląskie świadczenia tego rodzaju udzielane są na rynku publicznym wyłącznie przez 3 podmioty wykonujące działalność leczniczą. Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego posiada dzienny oddział psychiatryczny i poradnię zdrowia psychicznego, Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia - oddział i poradnię terapii uzależnienia od alkoholu, a Centrum REHABILIS Sp. z o.o. – poradnię psychologiczną dla dzieci, zespół środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej oraz centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (tabela XLVIII).

Tab. XLVIII. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy	Adres	Zakres świadczeń
1	Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich	ul. Szkolna 2 41-106 Siemianowice Śląskie	Oddział dzienny psychiatryczny (ogólny)
			Poradnia zdrowia psychicznego
2	Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	Al. Młodych 16 41-106 Siemianowice Śląskie	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia
			Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu
3	Centrum REHABILIS Sp. z o.o.	ul. Fitznerów 2 41-100 Siemianowice Śląskie	Poradnia psychologiczna dla dzieci
			Zespół lub ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny)
			Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży - poradnia zdrowia psychicznego (II poziom referencyjny)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Na podstawie danych o liczbie umów podpisanych przez NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w województwie śląskim oraz ościennych, dokonano oceny dostępności do poszczególnych zakresów świadczeń w ramach publicznej ochrony zdrowia dla mieszkańców miasta

⁷⁷ Dane Śląskiego OW NFZ.

Siemianowice Śląskie. W większości przypadków z ww. świadczeń mieszkańcy mogą skorzystać w Katowicach, Krakowie, Tychach, Toszku i Czechowice-Dziedzicach. Szczegóły ukazano w tabeli XLIX.

Tab. XLIX. Dostęp do świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

Lp.	Zakres świadczeń	Najbliższa lokalizacja podmiotu udzielającego świadczeń (NFZ)
1	Poradnia zdrowia psychicznego	--
2	Leczenie psychiatryczne	--
3	Świadczenia dzienne psychiatryczne	--
4	Zespół leczenia środowiskowego	Katowice
3	Zespół lub ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny)	--
5	Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży - poradnia zdrowia psychicznego (II poziom referencyjny)	--
6	Ośrodek wysokospecjalistycznej całodobowej opieki psychiatrycznej (III poziom referencyjny)	Sosnowiec
7	Poradnia dla osób z autyzmem dziecięcym lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju	Kraków (woj. małopolskie)
8	Poradnia seksuologiczna i patologii współżycia	Tychy
9	Poradnia psychologiczna	--
10	Świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicowych	Katowice
11	Świadczenia leczenia zaburzeń nerwicowych	Katowice
12	Świadczenia psychogeriatryczne	Katowice
13	Świadczenia dzienne psychiatryczne geriatryczne	Katowice
14	Rehabilitacja psychiatryczna	Katowice
15	Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne	Katowice
16	Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	--
17	Poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży	Kraków (woj. małopolskie)
18	Leczenie uzależnień stacjonarne	Czechowice-Dziedzice
19	Terapia uzależnień dla dzieci i młodzieży	Kraków (woj. małopolskie)
20	Terapia uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu (hospitalizacja)	--
21	Terapia dzienna uzależnienia od alkoholu	--
22	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	Toszek
23	Terapia uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	Katowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Rehabilitacja lecznicza

Świadczenia w rodzaju rehabilitacja lecznicza udzielane są w warunkach stacjonarnych, dziennych, ambulatoryjnych oraz domowych⁷⁸. W roku 2024 ze świadczeń rehabilitacji leczniczej skorzystało ponad 7,3 tys. mieszkańców Siemianowic Śląskich. Liczba

⁷⁸ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej [Tekst jedn. Dz.U. 2021 poz. 265 z późn. zm.].

pacjentów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców wyniosła 11 710 i była znacznie wyższa, zarówno od średniej wojewódzkiej (9 829), jak i krajowej (9 751). Wskaźnik ten od roku 2019 wzrósł o 17,6% (wynosił wówczas 9 958/100 tys. mieszkańców). Najwięcej pacjentów korzystało ze świadczeń rehabilitacji ogólnej (92,5%)⁷⁹. W mieście Siemianowice Śląskie świadczenia tego rodzaju udzielane są na rynku publicznym przez 7 podmiotów wykonujących działalność leczniczą (Tabela L).

Tab. L. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń rehabilitacji leczniczej w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy	Adres	Zakres świadczeń
1	"MEDICO" Sp. z o.o.	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia rehabilitacyjna
2	"NEFROLUX" WOJCIECH KAMIŃSKI, MACIEJ KAMIŃSKI Sp. z o.o.	ul. Szpitalna 6 41-100 Siemianowice Śląskie	ośrodek rehabilitacji dziennej
3	Niepubliczny Zakład Lecznictwa AmbulATORYJNEGO "Michałkowice" Rybarczyk i Partnerzy Spółka Lekarska	ul. Kościelna 32 41-103 Siemianowice Śląskie	ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci
4	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Rehabilitacji Róża Pisarczyk Spółka Jawna	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia rehabilitacji
			dział (pracownia) fizjoterapii
5	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "REHAVIT"	ul. Kościelna 5 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia rehabilitacyjna
			dział (pracownia) fizjoterapii
6	Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.	ul. 1 Maja 9 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia rehabilitacyjna
			dział fizjoterapii
			oddział rehabilitacji narządu ruchu
7	Centrum Leczenia Oparzeń im. dr Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	ul. Jana Pawła II 2 41-100 Siemianowice Śląskie	oddział rehabilitacyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Na podstawie danych o liczbie umów podpisanych przez NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju rehabilitacja lecznicza w województwie śląskim oraz ościennych, dokonano oceny dostępności do poszczególnych zakresów świadczeń w ramach publicznej ochrony zdrowia dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie. Z najczęściej

⁷⁹ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

realizowanych świadczeń mieszkańcy miasta mogą skorzystać w Katowicach i Chorzowie. Szczegóły ukazano w tabeli LI.

Tab. LI. Dostęp do świadczeń rehabilitacji leczniczej na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

Lp.	Zakres świadczeń	Najbliższa lokalizacja podmiotu udzielającego świadczeń (NFZ)
1	Lekarska ambulatoryjna opieka rehabilitacyjna	--
2	Fizjoterapia ambulatoryjna	--
3	Fizjoterapia domowa	Katowice, Bytom
4	Rehabilitacja dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego w ośrodku/oddziale dziennym	Kraków
5	Rehabilitacja ogólnoustrojowa w ośrodku/oddziale dziennym	--
6	Rehabilitacja ogólnoustrojowa w warunkach stacjonarnych	--
7	Rehabilitacja osób z dysfunkcją narządu słuchu i mowy	Katowice
8	Rehabilitacja osób z dysfunkcją narządu wzroku	Chorzów
9	Rehabilitacja kardiologiczna lub kardiologiczna telerehabilitacja hybrydowa w ośrodku/ oddziale dziennym	Katowice
10	Rehabilitacja kardiologiczna lub kardiologiczna telerehabilitacja hybrydowa w warunkach stacjonarnych	Katowice
11	Rehabilitacja pulmonologiczna w warunkach stacjonarnych	Zabrze
12	Rehabilitacja neurologiczna	Katowice, Chorzów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Leczenie stomatologiczne

W mieście Siemianowice Śląskie świadczeń w rodzaju leczenia stomatologicznego w ramach umowy z NFZ udziela 8 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym dwie praktyki stomatologiczne z umową na udzielanie świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży. Listę ww. podmiotów przedstawiono w tabeli LII.

Tab. LII. Podmioty wykonujące działalność leczniczą i praktyki lekarzy dentystów udzielające finansowanych ze środków NFZ świadczeń leczenia stomatologicznego w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy/ Praktyka lekarska	Adres	Zakres świadczeń
1	ATRIA MED Sp. z o. o.	ul. Staszica 14 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna
2	BIODENT Przychodnia Specjalistyczna s.c. Anna Sobieraj, Lucjan Sobieraj	ul. Wróblewskiego 67 41-106 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna
3	DENTOMED STOMATOLOGIA I LEKARZE SPECJALIŚCI Sp. z o. o.	ul. E.Orzeszkowej 20 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna

4	Edyta Kazibudzka	Plac Wolności 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna
5	Help Center Sp. z o.o.	ul. Kościelna 39 41-103 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna
6	Mirosława Kostyra	ul. Jana Pawła II 1/153 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia ortodontyczna
		ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna
7	Monika Nawrot Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DENTICA"	ul. Śląska 34 41-100 Siemianowice Śląskie	poradnia stomatologiczna
8	Prywatny Gabinet Dentystyczny	ul. Grunwaldzka 4A 41-106 Siemianowice Śląskie	gabinet stomatologiczny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Świadczenia opieki długoterminowej

Świadczenia gwarantowane z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej udzielane są w warunkach stacjonarnych oraz domowych⁸⁰. W roku 2024 ze świadczeń opieki długoterminowej skorzystało 236 mieszkańców Siemianowic Śląskich. Liczba pacjentów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców wyniosła 376 i była niższa od średniej wojewódzkiej (450), ale wyższa od krajowej (316,8). Wskaźnik ten od roku 2019 zmalał o 5,6% (wynosił wówczas 390/100 tys. mieszkańców). Najwięcej pacjentów korzystało ze świadczeń w ramach pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej (72,5%)⁸¹. W mieście Siemianowice Śląskie usługi tego typu na rynku publicznym świadczone są przez 4 podmioty wykonujące działalność leczniczą, w tym w jednym przypadku w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, prowadzonym przez „NEFROLUX” Wojciech Kamiński, Maciej Kamiński Sp. z o. o. (tabela LIII).

Tab. LIII. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w mieście Siemianowice Śląskie

Lp.	Podmiot leczniczy	Adres	Zakres świadczeń
1	"NEFROLUX" Wojciech Kamiński, Maciej Kamiński Sp. z o. o.	ul. Szpitalna 6 41-100 Siemianowice Śląskie	zakład opiekuńczo-leczniczy
2	BETAMED S.A.	ul. Oświęcimska 6 41-103 Siemianowice Śląskie	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa

⁸⁰ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej [Tekst jedn. Dz.U. 2024 poz. 253 z późn. zm.].

⁸¹ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

3	BIODENT Przychodnia Specjalistyczna s.c. Anna Sobieraj, Lucjan Sobieraj	ul. Wróblewskiego 67 41-106 Siemianowice Śląskie	pielęgniarska opieka długoterminowa
4	Centrum REHABILIS Sp. z o. o.	ul. Olimpijska 2 41-100 Siemianowice Śląskie	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

Opieka paliatywna i hospicyjna

Świadczenia gwarantowane z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej udzielane są w warunkach stacjonarnych, domowych oraz ambulatoryjnych⁸². W roku 2024 ze świadczeń opieki paliatywnej i hospicyjnej skorzystało 224 mieszkańców Siemianowic Śląskich. Liczba pacjentów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców wyniosła 356,6 i była wyższa, zarówno od średniej wojewódzkiej (310,9), jak i krajowej (293,2). Wskaźnik ten od roku 2019 wzrósł o 17,4% (wynosił wówczas 303,7/100 tys. mieszkańców). Najwięcej pacjentów korzystało ze świadczeń w hospicjum domowym (74,1%)⁸³. W mieście Siemianowice Śląskie usługi tego typu nie są udzielane przez żaden podmiot wykonujący działalność leczniczą.

Na podstawie danych o liczbie umów podpisanych przez NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju opieka paliatywna i hospicyjna w województwie śląskim dokonano oceny dostępności do poszczególnych zakresów świadczeń w ramach publicznej ochrony zdrowia dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie. Szczegóły ukazano w tabeli LIV.

Tab. LIV. Dostęp do świadczeń opieki paliatywnej i hospicyjnej na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie

Lp.	Zakres świadczeń	Najbliższa lokalizacja podmiotu udzielającego świadczeń (NFZ)
1	Porada w poradni medycyny paliatywnej	Katowice, Chorzów, Bytom
2	Świadczenia w hospicjum domowym dla dzieci	Katowice
3	Świadczenia w hospicjum domowym dla dorosłych	Katowice, Bytom
4	Świadczenia w oddziale medycyny paliatywnej lub hospicjum stacjonarnym	Katowice, Chorzów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RPWDL, GSL oraz INFZ

⁸² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej [Tekst jedn. Dz.U. 2022 poz. 262].

⁸³ Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026... op. cit.

Ratownictwo medyczne

Świadczeń gwarantowanych z zakresu ratownictwa medycznego udzielają podstawowe, specjalistyczne oraz lotnicze zespoły ratownictwa medycznego. Mieszkańcom miasta Siemianowice Śląskie świadczenia te zapewnia Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach, w tym Zespół Wyjazdowy stacjonujący w Siemianowicach Śląskich (41-100 Siemianowice Śląskie, ul. Jarosława Dąbrowskiego 13)⁸⁴.

Programy profilaktyczne

Wśród programów profilaktycznych realizowanych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą na terenie Siemianowic Śląskich wymienić można program profilaktyki raka szyjki macicy (8 podmiotów), program profilaktyki raka jelita grubego (3 podmioty), program profilaktyki chorób układu krążenia (10 podmiotów), program profilaktyki gruźlicy (10 podmiotów), a także program profilaktyki chorób odtytoniowych (1 podmiot). Żaden z podmiotów na terenie miasta nie realizuje programu profilaktyki raka piersi ani programu badań prenatalnych. Mieszkańcy, chcąc skorzystać z tego rodzaju świadczeń, mogą udać się do placówek zdrowotnych m.in. na terenie Bytomia, Katowic i Sosnowca. Wykaz ww. podmiotów przedstawiono w tabeli LV.

Tab. LV. Realizacja programów profilaktycznych na terenie Siemianowic Śląskich

Lp.	Nazwa	Adres
Profilaktyka raka szyjki macicy (poradnia ginekologiczno-położnicza lub położnej POZ)		
1	BIODENT Przychodnia Specjalistyczna s.c. Anna Sobieraj, Lucjan Sobieraj	ul. Wróblewskiego 67, 41-106 Siemianowice Śląskie
2	Elżbieta Niedbała-Gwóźdź	ul. Niepodległości 29 41-106 Siemianowice Śląskie
3	Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Familia" Sp. z o.o.	ul. Bańkowska 70 41-103 Siemianowice Śląskie
4	Krzysztof Jupowicz	ul. św. Barbary 23 41-100 Siemianowice Śląskie
5	Lecznica REMEDIUM Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. z o.o.	ul. Oświęcimska 6 41-103 Siemianowice Śląskie
6	MACROGENA E. Kapuśniak, Z. Kapuśniak s. j.	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie
7	NZOZ Euro-Klinika Sp. z o.o.	ul. Wyspiańskiego 3 41-100 Siemianowice Śląskie
8	Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.	ul. 1 Maja 9 41-100 Siemianowice Śląskie

⁸⁴ Wojewódzki Plan działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa śląskiego, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, www.katowice.uw.gov.pl.

Profilaktyka raka jelita grubego (pracownia endoskopowa)		
1	Centrum Leczenia Oparzeń im. dr Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	ul. Jana Pawła II 2, 41-100 Siemianowice Śląskie
2	"NEFROLUX" Wojciech Kamiński, Maciej Kamiński Sp. z o.o.	ul. Szpitalna 6, 41-100 Siemianowice Śląskie
3	Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.	ul. 1 Maja 9, 41-100 Siemianowice Śląskie
Profilaktyka chorób układu krążenia oraz profilaktyka gruźlicy (poradnia POZ)		
1	Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Familia" Sp. z o.o.	ul. Bańgowska 70 41-103 Siemianowice Śląskie
2	Irena Kopczyńska-Galus, Krystyna Baran-Warniełto s. c. "CENTRUM-MED"	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie
3	Lecznica REMEDIUM Sp. z o.o.	ul. Oświęcimska 6 41-103 Siemianowice Śląskie
4	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego "ALFAMED" Niedźwiedzki, Pietrzycki, Trzaska. Lekarska Spółka Partnerska	ul. Olimpijska 2 41-100 Siemianowice Śląskie
5	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego "ALFAMED" Niedźwiedzki, Pietrzycki, Trzaska. Lekarska Spółka Partnerska	ul. Powstańców 56 41-100 Siemianowice Śląskie
6	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego "Bytków" - Knap-Ulbrich, Uchwat i Partnerzy, Spółka Lekarska	ul. Niepodległości 29 41-106 Bytków
7	Niepubliczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego "Michałkowice" Rybarczyk i Partnerzy Spółka Lekarska	ul. Kościelna 32 41-103 Siemianowice Śląskie
8	PREZENT DLA ZDROWIA B.Olszewska i Wspólnicy s. j.	ul. Przyjaźni 28 41-103 Siemianowice Śląskie
9	"TUWIM-BIS" Jolanta Prostacka, Michał Prostacki s. j.	ul. Grabowa 11 41-104 Siemianowice Śląskie
10	VITA MEDICUS Sp. z o.o.	ul. Jana Pawła II 1 41-100 Siemianowice Śląskie
Profilaktyka chorób odżytoniowych (Poradnia POZ)		
1	Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Familia" Sp. z o.o.	ul. Bańgowska 70 41-103 Siemianowice Śląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GSL

Zgodnie z aktualnymi danymi NFZ zgłaszalność kobiet do programu profilaktyki raka szyjki macicy w Siemianowicach Śląskich wynosi niewiele ponad 17%, w przypadku programu profilaktyki raka piersi jest to niespełna 38%. Do programu profilaktyki raka jelita grubego zgłasza się niespełna 20% populacji docelowej mieszkańców miasta⁸⁵. W przypadku szczepień ochronnych p/HPV jest to do tej pory łącznie niewiele ponad 20% młodzieży kwalifikującej się do tego rodzaju działań profilaktycznych⁸⁶. We wszystkich podanych wyżej

⁸⁵Dane o realizacji programów profilaktycznych (mammografia, cytologia, kolonoskopia), nfz.gov.pl (stan na 1 października 2025 r.).

⁸⁶Raport o szczepieniach przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego,ezdrowie.gov.pl (stan na 10 października 2025 r.).

programach zgłaszalność w Siemianowicach Śląskich jest co prawda wyższa, w porównaniu do województwa śląskiego, ale nadal daleka od 70% zapewniających efekt populacyjny prowadzonych działań (tabela LVI).

Tab. LVI. Objęcie populacji Siemianowic Śląskich oraz województwa śląskiego programami profilaktycznymi

Personel medyczny	Procent objęcia populacji docelowej (%)	
	Siemianowice Śląskie	Województwo śląskie
Program profilaktyki raka szyjki macicy	17,06	14,94
Program profilaktyki raka piersi	37,84	34,48
Program profilaktyki raka jelita grubego	19,47	15,97
Program szczepień ochronnych p/HPV	20,15	18,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dane o realizacji programów profilaktycznych (mammografia, cytologia, kolonoskopia), nfz.gov.pl (stan na 1 października 2025 r.) oraz raport o szczepieniach przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego, ezdrowie.gov.pl (stan na 10 października 2025 r.)

Apteki

Mieszkańcy Siemianowic Śląskich mogą zaopatrywać się w leki i wyroby medyczne w 21 aptekach posadowionych na terenie miasta. Wykaz aptek przedstawiono za pomocą tabeli LVII.

Tab. LVII. Apteki na terenie miasta Siemianowice Śląskie

Lp.	Nazwa	Adres
1	Apteka	ul. Wyzwolenia 17, 41-103 Siemianowice Śląskie
2	Apteka Bezcenne Zdrowie	ul. Michałkowicka 7, 41-100 Siemianowice Śląskie
3	Apteka Blisko Ciebie	ul. Śląska 13, 41-100 Siemianowice Śląskie
4	Apteka Dr. Max	ul. Jana Pawła II 13, 41-100 Siemianowice Śląskie
5	Apteka ELIXIR	ul. Jaworowa 2, 41-100 Siemianowice Śląskie
6	Apteka GEMINI	ul. Niepodległości 29, 41-106 Siemianowice Śląskie
7	Apteka na Bańgowie	ul. K. Szymanowskiego 6, 41-100 Siemianowice Śląskie
8	Apteka Na Bańgowie	ul. Bańgowska 70, 41-103 Siemianowice Śląskie
9	Apteka NOVA SIECIOWA	ul. Okrężna 19/12, 41-100 Siemianowice Śląskie
10	Apteka Pod Lwem	ul. ks. Jana Kapicy 8, 41-100 Siemianowice Śląskie
11	Apteka Premium-Lek	ul. Niepodległości 23, 41-106 Siemianowice Śląskie
12	Apteka Słoneczna	ul. W. Andersa 1A, 41-103 Siemianowice Śląskie
13	Apteka Słoneczna	ul. Olimpijska 2, 41-100 Siemianowice Śląskie
14	Apteka ŚW.BARBARY	ul. Śląska 6, 41-100 Siemianowice Śląskie
15	DOZ Apteka dbam o zdrowie	ul. Władysława Jagiełły 4, 41-106 Siemianowice Śląskie
16	DOZ Apteka Dbam o Zdrowie	ul. Kościelna 61, 41-103 Siemianowice Śląskie
17	Dr.MAX	ul. Kościelna 39, 41-103 Siemianowice Śląskie

18	Dr. MAX	ul. ks. Jana Kapicy 10 a, 41-103 Siemianowice Śląskie
19	NA ZDROWIE	ul. Jana Pawła II 1, 41-100 Siemianowice Śląskie
20	Apteka Niezapominajka	ul. W. Wróblewskiego 28 A, 41-106 Siemianowice Śląskie
21	ZIKO Apteka	ul. Kościelna 30, 41-103 Siemianowice Śląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GSL

Czas oczekiwania na świadczenia zdrowotne

W tabeli LVIII przedstawiono czasy oczekiwania na wybrane świadczenia, do których mieszkańcy Siemianowic Śląskich mają dostęp na terenie miasta. Najdłuższy czas oczekiwania odnotowano w przypadku ośrodka rehabilitacji dziennej (ponad 15 miesięcy dla przypadków stabilnych), a także pracowni fizjoterapii oraz poradni diabetologicznej, chorób naczyń i okulistycznej (ponad 8 miesięcy dla przypadków stabilnych). Długi czas oczekiwania dotyczy także poradni gruźlicy i chorób płuc, urologicznej, nefrologicznej, proktologicznej oraz reumatologicznej (ponad 6 miesięcy dla przypadków stabilnych). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli LVIII.

Tab. LVIII. Czas oczekiwania na wybrane świadczenia zdrowotne w Siemianowicach Śląskich

Miejsce udzielania świadczeń	Średni czas oczekiwania (w dniach)	
	przypadek stabilny	przypadek pilny
Ośrodek rehabilitacji dziennej	462	429
Poradnia diabetologiczna	266	259
Poradnia chorób naczyń	264	131
Dział (pracownia) fizjoterapii	254	211
Poradnia okulistyczna	253	112
Poradnia gruźlicy i chorób płuc	203	142
Poradnia urologiczna	198	146
Poradnia nefrologiczna	196	189
Poradnia proktologiczna	196	23
Poradnia reumatologiczna	181	81
Poradnia endokrynologiczna	143	86
Poradnia neurologiczna	136	87
Poradnia kardiologiczna	129	61
Poradnia wad postawy	129	87
Poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej	108	66
Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia	92	61
Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu	92	61
Oddział dzienny psychiatryczny (ogólny)	77	42
Poradnia chirurgii plastycznej	70	67
Ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci	66	10
Oddział rehabilitacyjny	48	1
Poradnia położniczo-ginekologiczna	46	25
Poradnia chirurgii ogólnej	46	25

Poradnia psychologiczna dla dzieci	45	37
Poradnia rehabilitacyjna	37	24
Poradnia zdrowia psychicznego	34	27
Poradnia onkologiczna	27	20
Poradnia profilaktyki chorób piersi	14	14
Poradnia dermatologiczna	14	7
Poradnia logopedyczna	9	2
Poradnia otolaryngologiczna	4	4
Poradnia laryngologiczna dla dzieci	3	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ITL, terminyleczenia.nfz.gov.pl (stan na 13.10.2025 r.)

Personel medyczny

W roku 2023 w województwie śląskim w podmiotach wykonujących działalność leczniczą pracowało 12 321 lekarzy (28,5/10 tys. ludności), 1 592 lekarzy dentystów (3,7/10 tys. ludności), 23 534 pielęgniarki (54,5/10 tys. ludności), 2 680 położnych (6,2/10 tys. ludności) oraz 3 430 farmaceutów (7,9/10 tys. ludności). Wszystkie wskaźniki osób pracujących w ww. zawodach na 100 tys. ludności były w województwie wyższe niż dla ogółu kraju. W Siemianowicach Śląskich w roku 2023 w podmiotach wykonujących działalność leczniczą pracowało 146 lekarzy (23/10 tys. ludności), 27 lekarzy dentystów (4,3/10 tys. ludności), 252 pielęgniarek (39,6/10 tys. ludności), 30 położnych (4,7/10 tys. ludności) oraz 64 farmaceutów (10,1/10 tys. ludności). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w porównaniu do województwa śląskiego, w mieście pracowało mniej lekarzy, pielęgniarek i położnych, ale więcej lekarzy dentystów oraz farmaceutów⁸⁷.

W podmiotach wykonujących działalność leczniczą w województwie śląskim w roku 2023 wśród personelu z wyższym wykształceniem znalazło się także 805 psychologów (1,9/10 tys. ludności), 183 logopedów (0,4/10 tys. ludności), 1 235 diagnostów laboratoryjnych (2,9/10 tys. ludności) oraz 950 ratowników medycznych (2,2/10 tys. ludności). W Siemianowicach Śląskich było to odpowiednio: 7 psychologów (1,1/10 tys. ludności), 1 logopeda (0,2/10 tys. ludności), 16 diagnostów laboratoryjnych (2,5/10 tys. ludności) oraz 3 ratowników medycznych (0,5/10 tys. ludności). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w porównaniu do województwa śląskiego, w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w Siemianowicach Śląskich pracowało mniej psychologów, logopedów oraz ratowników medycznych. W przypadku personelu medycznego ze średnim wykształceniem, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w mieście pracowało mniej

⁸⁷ Personel medyczny w województwie śląskim w roku 2023, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, katowice.uw.gov.pl.

techników analityki medycznej i fizjoterapii, terapeutów zajęciowych oraz ratowników medycznych. Na terenie Siemianowic Śląskich w żadnym z podmiotów wykonujących działalność leczniczą nie pracowali technicy dentystyczni oraz elektroniki i informatyki medycznej⁸⁸. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli LIX.

Tab. LIX. Personel medyczny w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego

Personel medyczny	Wskaźnik na 10 tys. ludności	
	Siemianowice Śląskie	Województwo śląskie
Personel medyczny z wyższym wykształceniem		
Lekarze	23,0	28,5
Lekarze dentyści	4,3	3,7
Pielęgniarki	39,6	30,4
Położne	4,7	4,2
Farmaceuci	10,1	7,9
Psycholodzy	1,1	1,9
Logopedzi	0,2	0,4
Diagności laboratoryjni	2,5	2,9
Ratownicy medyczni	0,5	2,2
Personel medyczny ze średnim wykształceniem		
Pielęgniarki	31,1	24,1
Położne	1,9	2,0
Technicy dentystyczni	--	0,2
Technicy farmaceutyczni	0,8	0,7
Technicy elektroniki i informatyki medycznej	--	0,1
Technicy analityki medycznej	0,9	1,6
Technicy elektroradiologii	4,1	3,3
Technicy	1,1	1,4
Technicy masażyści	0,9	0,6
Terapeuci zajęciowi	0,5	0,9
Higienistki szkolne	0,2	0,2
Asystentki stomatologiczne	3,0	2,1
Ratownicy medyczni	0,3	1,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Personel medyczny w województwie śląskim w roku 2023, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, katowice.uw.gov.pl

6.2. Zasoby Miasta Siemianowice Śląskie oraz jednostek podległych i współpracujących

Polityka zdrowotna miasta może być prawidłowo i efektywnie wdrażana za pomocą funkcjonujących na jego terenie jednostek samorządowych oraz pozarządowych. Wymienione niżej zasoby instytucjonalne działające w zakresie zdrowia publicznego i ochrony zdrowia, funkcjonujące na terenie Siemianowic Śląskich, działają na rzecz poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego i kompetencji zdrowotnych mieszkańców miasta. Należą

⁸⁸ Ibidem.

do nich: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o., Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich, Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Siemianowicach Śląskich, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemianowicach Śląskich, placówki edukacyjne oraz placówki upowszechniające sport na terenie miasta, Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich, a także organizacje pozarządowe.

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich

W Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie działaniami z zakresu ochrony zdrowia zajmuje się Wydział Polityki Społecznej. Do zadań tych należy m.in.: współpraca z samodzielnymi publicznymi i niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej w mieście, współpraca z Narodowym Funduszem Zdrowia, współpraca z aptekami na terenie miasta, podejmowanie działań w celu zapobiegania epidemiom, współpraca z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, podejmowanie działań i współpraca z instytucjami i środowiskami lokalnymi w dziedzinie promocji zdrowia Wydział realizuje także szereg działań w obszarze pomocy społecznej, pomocy osobom z niepełnosprawnościami, a także zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii⁸⁹.

Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.

Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o., którego 100% udziałowcem pozostaje Gmina Siemianowice Śląskie⁹⁰, posiada w swojej strukturze 8 poradni ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (wad postawy, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, ginekologiczno-położnicza, ginekologiczno-położnicza KOC, endokrynologiczna, urologiczna, onkologiczna i chorób piersi), poradnię rehabilitacyjną oraz dział fizjoterapii⁹¹, a także izbę przyjęć, 6 oddziałów udzielających świadczeń w ramach leczenia szpitalnego (łącznie 107 miejsc) oraz oddział rehabilitacji narządu ruchu (32 miejsca), gdzie udzielane są świadczenia w ramach rehabilitacji leczniczej⁹². Na terenie

⁸⁹ Dane Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, siemianowice.pl.

⁹⁰ Dane Gminy Siemianowice Śląskie, danetest.siemianowice.pl.

⁹¹ Informator NFZ „Gdzie się leczyć”, gsl.nfz.gov.pl.

⁹² Stacjonarna opieka zdrowotna w województwie śląskim w 2024 roku, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, katowice.uw.gov.pl.

szpitala działa także nocna i świąteczna opieka zdrowotna oraz zakład diagnostyki medycznej⁹³.

Z usług szpitala w roku 2024 skorzystało 8 179 pacjentów – o 16,7% więcej, w porównaniu do roku 2021. W roku 2025 zgodnie ze stanem na 30.11.2025 r. było to już 7 745 osób. W ramach świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej udzielono w roku 2024 ponad 35,7 tys. porad, a ich liczba była o ponad 14% wyższa w porównaniu do roku 2021 (33,6 tys.). Liczba hospitalizacji w analogicznym okresie wzrosła o 6,3% z 7 077 w roku 2021 do 7 525 w roku 2024. Spośród ogółu pacjentów leczonych w roku 2024 prawie 58% stanowili mieszkańcy Siemianowic Śląskich, w roku 2021 było to ok. 52% ogółu. Średni czas hospitalizacji w dniach w okresie 2021-2024 uległ skróceniu o ok. 15%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli LX.

Tab. LX. Liczba pacjentów i hospitalizacji w Szpitalu Miejskim w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. w latach 2021-2025

Wskaźnik	2021	2022	2023	2024	2025*	Trend 4-letni (2021-2024)
1. Świadczenia w Izbie Przyjęć	5582	6561	7 155	8 179	7 745	+46,5%
2. Liczba porad w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej	33 620	37 614	37 985	38 385	35 784	+14,2%
3. Zakład Rehabilitacji (Dział Fizjoterapii)	1 253	1 151	1 186	1 384	1 310	+10,5%
4. Hospitalizacje	7 077	7 266	7 097	7 525	6 861	+6,3%
5. Liczba pacjentów obsługiwanych w ramach świadczeń poz. 1-4)	47 532	52 592	53 423	55 473	51 700	+16,7%
6. Średni czas hospitalizacji (dni)	5,55	4,98	4,83	4,74	4,73	-14,6%
7. Odsetek hospitalizacji nagłych (%)	73,4	69,6	69,1	64,6	50,5	-12%
8. Odsetek hospitalizacji pacjentów spoza miasta (%)	47,7	50,5	42,6	42,3	42,5	-11,3%
9. Odsetek hospitalizacji pacjentów z miasta (%)	52,3	49,5	57,4	57,7	57,5	+11,3%

* stan na 30.11.2025 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.

Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich

Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich (SPZLP) zlokalizowany jest w centrum miasta Siemianowice Śląskie. Jest to placówka, która od ponad 40 lat pomaga pacjentom z zaburzeniami i chorobami psychicznymi w ramach poradni zdrowia psychicznego oraz psychiatrycznego oddziału dziennego. Rocznie

⁹³ Informator NFZ „Gdzie się leczyć”... op. cit.

w placówce leczonych jest około 2 500 pacjentów w ramach poradni zdrowia psychicznego oraz około 650 pacjentów w ramach psychiatrycznego oddziału dziennego. Wszystkie podejmowane w placówce działania zmierzają do tego, aby zapewnić pacjentom nowoczesną i dostosowaną do potrzeb opiekę psychiatryczno-psychologiczną, realizować wszystkie świadczenia zdrowotne na najwyższym poziomie oraz aby standard świadczonych usług był coraz wyższy i ukierunkowany na potrzeby pacjenta. SPZLP oferuje fachową pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną, w tym m.in. porady psychologiczne, sesje psychoterapii indywidualnej i grupowej, wsparcie psychospołeczne oraz psychoedukację, a także pomoc psychiatryczną, w tym m.in. porady lekarskie diagnostyczne, terapeutyczne i kontrolne. Podkreślenia wymaga również efekt przeprowadzonych prac remontowych i modernizacyjnych w 2024 i 2025 roku, kiedy to budynek został dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W wyniku przeprowadzonych prac zagospodarowano teren oraz zamontowano podnośnik dla osób z niepełnosprawnościami, tym samym zapewniając wejście do budynku z poziomu „0”. Poszerzono ciągi komunikacyjne oraz otwory drzwiowe, przeniesiono z I piętra i wyremontowano pokój socjalny dla pacjentów oraz szatnię. Przeniesiono i dostosowano do osób z niepełnosprawnościami rejestrację oraz gabinet zabiegowy, które spełniają swoją rolę w przypadku przyjęcia osób z różnymi dysfunkcjami (również wzroku), poprzez montaż płytek kierunkowych na nawierzchni korytarza, zainstalowano także tablicę tyflograficzną oraz pętlę indukcyjną⁹⁴.

Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Siemianowicach Śląskich

Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Siemianowicach Śląskich jest podmiotem udzielającym usług w zakresie terapii: uzależnienia od substancji psychoaktywnych (m.in. alkoholu, narkotyków, leków), uzależnienia od zachowań zmieniających nastrój (m.in. hazardu, seksu, komputera i gier, telefonu, zakupów i zaciągania kredytów, pracy), współuzależnienia (dla rodzin osób uzależnionych) oraz terapii Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA) oraz Dorosłych Dzieci

⁹⁴ Informacje Samodzielnego Publicznego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich, spzlp.pl.

Dysfunkcyjnych Rodzin (DDDR). Ponadto w Zakładzie realizowany jest program redukcji szkód związanych z piciem alkoholu⁹⁵.

W roku 2024 ze świadczeń realizowanych przez Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Siemianowicach Śląskich skorzystały 462 osoby uzależnione od alkoholu, 148 osób uzależnionych od innych substancji psychoaktywnych, 69 osób uzależnionych od hazardu, 83 osób uzależnionych od zachowań seksualnych, 10 osób uzależnionych od zakupów, 6 osób uzależnionych od zaciągania kredytów, 6 osób uzależnionych od pracy, 9 osób uzależnionych od używania technologii, a także 171 członków rodzin osób uzależnionych. Ponadto z terapii DDA/DDDR skorzystało 380 osób⁹⁶. Analiza danych za lata 2019-2024 wskazuje na szczególnie widoczny wzrost liczby osób korzystających z terapii w związku z uzależnieniem od alkoholu (+11,9%)⁹⁷.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemianowicach Śląskich

Praca Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemianowicach Śląskich realizowana jest w oparciu o szczegółowe zasady określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (tekst jedn. Dz.U. 2023 poz. 2499). Poradnia realizuje swoje zadania poprzez⁹⁸:

- działania kierowane do dzieci i młodzieży, takie jak: trening uwagi słuchowej metodą Tomatisa, terapia pedagogiczna, biofeedback, poradnictwo zawodowe, badania i porady indywidualne pod kątem wyboru dalszego kierunku kształcenia, badania centralnego przetwarzania słuchowego z wykorzystaniem screeningowego audiometru tonalnego, zajęcia terapeutyczne metodą Warnkego, coaching osobisty, terapia indywidualna krótko- i długoterminowe, przesiewowe badania wzroku i słuchu, terapia logopedyczna, grupa wsparcia dla dzieci nieśmiałych i wycofanych, grupa rozwoju osobistego dla młodzieży;
- działania kierowane do rodziców, takie jak: systemowa terapia rodzin, wsparcie rodziców rozwiedzionych w obszarze wychowania dziecka, terapia małżeństw i par,

⁹⁵ Informacje Samodzielnego Publicznego Zakładu Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, uzaleznienia.siemianowice.pl.

⁹⁶ Dane Samodzielnego Publicznego Zakładu Terapii Uzależnień i Współuzależnienia.

⁹⁷ Dane Miasta Siemianowice Śląskie, danetest.siemianowice.pl.

⁹⁸ Informacje Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemianowicach Śląskich, ppp.siemianowice.pl.

grupa wsparcia dla rodziców dzieci z całościowymi zaburzeniami rozwoju;

- działania kierowane do nauczycieli, takie jak grupa wsparcia dla nauczycieli przedszkoli oraz klas I-III szkoły podstawowej.

W ramach pracy PPP w Siemianowicach Śląskich w roku szkolnym 2024/2025 wydano 329 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego (o 5,8% więcej w relacji do roku szkolnego 2022/2023), a także łącznie 391 opinii, w tym najwięcej o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka (177 opinii), których liczba w analizowanym okresie spadła o ok. 14% (w roku szkolnym 2022/2023 było to 206 opinii, rok później – 208). W ostatnich 3 latach szkolnych Poradnia wykonała łącznie 5 168 diagnoz, a ich liczba wykazuje trend spadkowy. Podobne obserwacje dotyczą liczby realizowanych terapii – w roku szkolnym 2022/2023 było to 296 terapii, dwa lata później – 200 terapii. Wzrosła natomiast liczba udzielanych w ramach pracy PPP porad z 897 w roku szkolnym 2022/2023 do ponad 1 tys. w roku szkolnym 2024/2025. Liczba realizowanych szkoleń/spotkań dla kadry dydaktycznej zwiększa się każdego roku o 1 działanie. Szczegółowe dane dot. pracy PPP w Siemianowicach Śląskich przedstawiono w tabeli LXI.

Tab. LXI. Działania PPP w Siemianowicach Śląskich w latach szkolnych 2022/2023, 2023/2024 oraz 2024/2025

Wskaźnik	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Trend 3-letni
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	311	290	329	+5,8%
Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	206	208	177	-14,1%
Opinie o objęciu opieką psychologiczno-pedagogiczną	116	86	120	+3,4%
Opinie o konieczności dostosowania wymagań edukacyjnych	90	78	57	-36,7%
Opinie o konieczności dostosowania warunków i form egzaminów zewnętrznych	38	26	37	-2,6%
Diagnoza	1 761	1 701	1 706	-3,1%
Terapia	296	264	200	-32,4%
Porada	897	975	1 002	+11,7%
Szkolenia/spotkania dla kadry dydaktycznej	15	16	17	+13,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z PPP w Siemianowicach Śląskich

Placówki edukacyjne na terenie Siemianowic Śląskich

Jeden z najważniejszych filarów lokalnego systemu promocji zdrowia stanowią placówki edukacyjne w Siemianowicach Śląskich, odgrywające kluczową rolę w kształtowaniu postaw prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży. Szkoły i przedszkola są miejscem,

w którym młodzi ludzie zdobywają nie tylko wiedzę, ale także nawyki i umiejętności sprzyjające zdrowemu stylowi życia. Placówki te poprzez realizację programów profilaktycznych wspierają rozwój kompetencji w zakresie prawidłowego odżywiania, aktywności fizycznej oraz dbałości o zdrowie psychiczne. Nauczyciele i pedagodzy pełnią funkcję liderów zdrowia, motywując uczniów do podejmowania działań profilaktycznych i odpowiedzialnych decyzji zdrowotnych. Na terenie Siemianowic Śląskich działa 12 gminnych przedszkoli oraz oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej nr 16 im. Bolesława Prusa, a także 13 publicznych szkół podstawowych i 13 publicznych szkół ponadpodstawowych⁹⁹. W mieście funkcjonują także 2 publiczne placówki oświatowe, w tym opisana już wyżej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemianowicach Śląskich, a także Młodzieżowy Dom Kultury im. dr. H. Jordana, który wśród celów swojej działalności ma m.in. podnoszenie sprawności fizycznej i kształtowanie nawyków czynnego wypoczynku oraz podejmowanie działań zmierzających do prawidłowego rozwoju fizycznego wychowanków, co niewątpliwie sprzyja rozwijaniu postaw prozdrowotnych¹⁰⁰.

Placówki upowszechniające sport na terenie Siemianowic Śląskich

Istotną rolę w realizacji lokalnej polityki zdrowotnej, poprzez promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców, pełnią placówki upowszechniające sport na terenie Siemianowic Śląskich, takie jak Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Pszczelnik” oraz Pływalnia Miejska. Stanowią one centra integracji społecznej, umożliwiając dzieciom, młodzieży, osobom dorosłym i seniorom uczestnictwo w różnorodnych formach rekreacji i sportu. Dzięki organizacji zajęć sportowych, zawodów, turniejów oraz imprez rekreacyjnych placówki te przyczyniają się do wzmacniania kondycji fizycznej, odporności psychicznej i społecznych więzi mieszkańców. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Pszczelnik” oferuje dostęp do boisk, hal i terenów rekreacyjnych, sprzyjając codziennej aktywności ruchowej oraz spędzaniu wolnego czasu na świeżym powietrzu¹⁰¹. Pływalnia Miejska natomiast umożliwia rozwijanie umiejętności pływackich, wspiera profilaktykę wad postawy i otyłości, a także stanowi ważne miejsce rehabilitacji i rekreacji dla osób w różnym wieku¹⁰².

⁹⁹ Raport o stanie miasta Siemianowice Śląskie za rok 2024, bip.msiemianowicesl.finn.pl.

¹⁰⁰ Informacje z serwisu Młodzieżowego Domu Kultury im. dr. H. Jordana, mdk.siemianowice.pl.

¹⁰¹ Dane MOSiR Pszczelnik, mosir.siemianowice.pl.

¹⁰² Dane Pływalni Miejskiej w Siemianowicach Śląskich, pm-siemianowice.pl.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich

Powiaty i miasta na prawach powiatu zgodnie ze swoimi kompetencjami tworzą na swoim terenie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, które zajmują się wydawaniem, jako organ I instancji orzeczeń o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności¹⁰³. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich obsługuje mieszkańców miasta w zakresie wydawania ww. orzeczeń. MZON ma siedzibę w Siemianowicach Śląskich przy ul. Szkolnej 17¹⁰⁴.

Organizacje pozarządowe w Siemianowicach Śląskich

Organizacje pozarządowe (NGO) odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu i wspieraniu bezpieczeństwa zdrowotnego w społeczeństwie, a także w działaniach z zakresu szeroko pojętej promocji zdrowia i profilaktyki chorób. W Siemianowicach Śląskich stanowią one ważne uzupełnienie działań samorządu i instytucji publicznych, angażując lokalną społeczność w inicjatywy prozdrowotne. Dzięki swojej elastyczności i zdolności do szybkiego reagowania na potrzeby mieszkańców, NGO często podejmują działania tam, gdzie instytucje publiczne mają ograniczone możliwości. Prowadzą programy edukacyjne, warsztaty, kampanie informacyjne oraz akcje profilaktyczne dotyczące m.in. zdrowego stylu życia, chorób cywilizacyjnych, zdrowia psychicznego czy uzależnień. Współpracują ze szkołami, ośrodkami zdrowia, placówkami socjalnymi i mediami lokalnymi, tworząc sieć wsparcia i wymiany doświadczeń. Dzięki bezpośredniemu kontaktowi z mieszkańcami, organizacje te odgrywają ważną rolę w identyfikowaniu lokalnych problemów zdrowotnych i potrzeb społecznych. NGO często wspierają osoby z grup szczególnego ryzyka, takie jak seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami czy przewlekle chore, zapewniając im opiekę, poradnictwo i możliwość uczestnictwa w życiu społecznym. Ich działania przyczyniają się również do ograniczania nierówności w zdrowiu poprzez zwiększanie dostępności do wiedzy, usług i wsparcia¹⁰⁵.

Na terenie Siemianowic Śląskich działają liczne organizacje pozarządowe, których działania mogą skupiać się na obszarach związanych z szeroko pojętym zdrowiem, w tym

¹⁰³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych [Tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 913].

¹⁰⁴ Dane Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, siemianowice.pl.

¹⁰⁵ Piotrowicz M., Cianciara D., Rola organizacji pozarządowych w życiu społecznym oraz systemie zdrowotnym, Przegl. Epidemiol. 2013; 67: 151-155.

jego promocją i profilaktyką, kierowaną do różnych grup odbiorców. Są to m.in. następujące organizacje¹⁰⁶:

- Siemianowickie Stowarzyszenie Amazonek RAZEM,
- Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie,
- Fundacja Piastun – wyrównywanie szans,
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Siemianowicach Śląskich,
- Fundacja Rehabilis,
- Fundacja Szansa jest zawsze,
- Siemianowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe "Szafran",
- Stowarzyszenie Terapeutów Uzależnień "Trzeźwe Siemianowice",
- Stowarzyszenie "ATUT",
- Stowarzyszenie Śląska „Husaria”,
- Fundacja „Modus Vivendi”.

Wnioski

- 1) System ochrony zdrowia w Siemianowicach Śląskich charakteryzuje się wysokim stopniem zróżnicowania instytucjonalnego, co umożliwia kompleksową realizację świadczeń zdrowotnych w ramach sektora publicznego i niepublicznego.
- 2) Funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta zapewnia mieszkańcom stabilny i powszechnie dostępny poziom świadczeń, stanowiący fundament lokalnego systemu zdrowia.
- 3) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna jest stosunkowo dobrze rozwinięta, jednakże jej struktura nie w pełni odpowiada na zapotrzebowanie w zakresie wybranych specjalności medycznych, co ujawnia się w statystykach dot. czasu oczekiwania na świadczenia.
- 4) Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o., którego 100% udziałowcem jest Gmina Siemianowice Śląskie, stanowi kluczowe ogniwo w zabezpieczeniu potrzeb zdrowotnych ludności, pełniąc funkcję zarówno leczniczą, jak i diagnostyczno-rehabilitacyjną.

¹⁰⁶ Portal organizacji pozarządowych, Spis organizacji – Siemianowice Śląskie, spis.ngo.pl oraz dane Miasta Siemianowice Śląskie.

- 5) Struktura hospitalizacji w Siemianowicach Śląskich wskazuje na znaczący udział przypadków nagłych, co może odzwierciedlać niedostateczny poziom profilaktyki oraz opieki ambulatoryjnej.
- 6) Prowadzone przez Gminę Siemianowice Śląskie podmioty lecznicze działające w obszarze ochrony zdrowia psychicznego (Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich oraz Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Siemianowicach Śląskich), stanowią w mieście kluczowe ogniwo w zabezpieczeniu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień.
- 7) Dostępność do świadczeń psychiatrycznych i psychologicznych dla dzieci oraz młodzieży pozostaje niewystarczająca, co stanowi istotne wyzwanie w kontekście wzrastającej liczby zaburzeń emocjonalnych i behawioralnych w tej grupie wiekowej.
- 8) Obserwowany w ostatnich latach wzrost liczby pacjentów korzystających z opieki psychiatrycznej świadczy o narastającym znaczeniu problemów zdrowia psychicznego w populacji miasta.
- 9) Brak lokalnej placówki zapewniającej opiekę paliatywną i hospicyjną skutkuje koniecznością kierowania pacjentów do ośrodków w miastach sąsiednich, co utrudnia kompleksowe wsparcie chorych u schyłku życia.
- 10) System rehabilitacji leczniczej jest stosunkowo dobrze rozwinięty, jednak skala potrzeb zdrowotnych w tym obszarze przewyższa aktualne możliwości organizacyjne, co przekłada się na długie czasy oczekiwania na świadczenia rehabilitacyjne, w tym szczególnie w zakresie fizjoterapii.
- 11) Mieszkańcy w przypadku niektórych rodzajów i zakresów świadczeń zmuszeni są do korzystania z usług zdrowotnych w ośrodkach zlokalizowanych poza granicami miasta, jednakże z uwagi na lokalizację Siemianowic Śląskich w obrębie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii nie stanowi to znacznego wyzwania pod kątem komunikacyjnym.
- 12) Czas oczekiwania na wybrane świadczenia zdrowotne, zwłaszcza z zakresu rehabilitacji, diabetologii oraz chorób przewlekłych, jest w Siemianowicach Śląskich, podobnie jak i w całym województwie, nadmiernie wydłużony, co ogranicza efektywność systemu opieki zdrowotnej.

- 13) Sieć aptek funkcjonująca na terenie miasta zapewnia mieszkańcom wysoki poziom dostępności do leków i wyrobów medycznych, co stanowi istotny element bezpieczeństwa zdrowotnego.
- 14) Wskaźniki zatrudnienia lekarzy, pielęgniarek i położnych są w Siemianowicach Śląskich niższe niż średnie wartości dla województwa śląskiego, co może wskazywać na ograniczenia kadrowe w kluczowych zawodach medycznych.
- 15) Działania z obszaru ochrony zdrowia i zdrowia publicznego są skutecznie wspierane przez instytucje samorządowe, w tym Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta, który pełni funkcję koordynacyjną.
- 16) System lokalnych instytucji zdrowotnych charakteryzuje się współpracą międzysektorową, obejmującą zarówno podmioty lecznicze, jak i organizacje pozarządowe.
- 17) Placówki edukacyjne odgrywają znaczącą rolę w kształtowaniu postaw prozdrowotnych i stanowią istotny element systemu promocji zdrowia w środowisku lokalnym.
- 18) Infrastruktura sportowo-rekreacyjna miasta sprzyja aktywizacji fizycznej mieszkańców, wspierając profilaktykę chorób cywilizacyjnych i integrację społeczną.
- 19) Organizacje pozarządowe pełnią istotną funkcję w zakresie profilaktyki zdrowotnej, pomocy psychologicznej oraz wspierania grup szczególnego ryzyka.
- 20) Analiza dostępnych danych wskazuje na potrzebę systematycznego monitorowania lokalnych zasobów ochrony zdrowia oraz ich dostosowywania do zmieniających się potrzeb demograficznych i epidemiologicznych mieszkańców, co stanowi warunek utrzymania efektywności systemu zdrowia publicznego.

Rekomendacje

- 1) Prowadzenie systematycznego monitoringu potrzeb zdrowotnych mieszkańców oraz okresowej analizy dostępności świadczeń zdrowotnych w ramach lokalnego systemu opieki.
- 2) Inicjowanie współpracy międzysektorowej pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami leczniczymi i organizacjami pozarządowymi w celu optymalizacji zasobów ochrony zdrowia.

- 3) Wspieranie rozwoju ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, szczególnie w zakresach o długim czasie oczekiwania na świadczenia na terenie miasta.
- 4) Promowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności świadczeń wysokospecjalistycznych poprzez integrację systemu lokalnego z ośrodkami referencyjnymi w miastach ościennych.
- 5) Rozwijanie programów wczesnej diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej ukierunkowanych na ograniczanie liczby hospitalizacji nagłych oraz chorób przewlekłych.
- 6) Wspieranie rozwoju infrastruktury i zasobów kadrowych w zakresie psychiatrii i psychologii, ze szczególnym uwzględnieniem populacji dzieci i młodzieży.
- 7) Inicjowanie działań na rzecz utworzenia lokalnego ośrodka opieki paliatywnej i hospicyjnej, zapewniającego kompleksowe wsparcie pacjentów wymagających tego rodzaju świadczeń.
- 8) Prowadzenie działań ukierunkowanych na skrócenie czasu oczekiwania na świadczenia rehabilitacyjne i specjalistyczne poprzez rozwój zasobów kadrowych i lepsze planowanie przepustowości usług.
- 9) Wspieranie rozwoju systemu rehabilitacji leczniczej, w tym programów usprawniania ruchowego dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 10) Promowanie polityki kadrowej ukierunkowanej na przyciąganie i zatrzymywanie personelu medycznego poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zawodowemu i stabilności zatrudnienia.
- 11) Rozwijanie lokalnych programów polityki zdrowotnej finansowanych z budżetu miasta oraz funduszy zewnętrznych, adresowanych do grup szczególnego ryzyka zdrowotnego.
- 12) Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych realizujących projekty z zakresu profilaktyki chorób, promocji zdrowia i wsparcia psychologicznego.
- 13) Promowanie działań prozdrowotnych w placówkach oświatowych poprzez integrację edukacji zdrowotnej z codziennym życiem szkolnym.
- 14) Rozwijanie współpracy między placówkami edukacyjnymi a instytucjami sportu i kultury fizycznej w celu zwiększenia poziomu aktywności fizycznej dzieci i młodzieży.
- 15) Prowadzenie programów edukacyjnych dla seniorów i ich opiekunów w zakresie profilaktyki chorób przewlekłych, zdrowego stylu życia i bezpieczeństwa zdrowotnego.

- 16) Wspieranie rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz inicjatyw społecznych sprzyjających zdrowemu i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego.
- 17) Promowanie idei zdrowia we wszystkich politykach lokalnych poprzez uwzględnianie aspektów zdrowotnych w planowaniu przestrzennym, transporcie, środowisku i edukacji.

7. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Niższa, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu oddechowego. 2. Niższa, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu nerwowego. 3. Malejący udział osób z niepełnosprawnościami w ogóle populacji miasta w wieku produkcyjnym. 4. Względnie stały poziom liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom poniżej 16 r. ż. w ostatnich kilku latach. 5. Wysoka samoocena stanu zdrowia fizycznego i psychicznego dorosłych mieszkańców miasta w badaniu kwestionariuszowym. 6. Wysoki odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących podejmowanie aktywności fizycznej. 7. Wysoki odsetek dorosłych mieszkańców wykonujących okresowe badania diagnostyczne. 8. Pozytywne nastawienie mieszkańców do wzmocnienia roli samorządu w działaniach z zakresu promocji zdrowia w populacji osób dorosłych. 9. Wysoka ocena stanu zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci w Siemianowicach Śląskich – w subiektywnej ocenie ich rodziców. 10. Wysoki odsetek dzieci i młodzieży, podejmujących regularną aktywność fizyczną, w tym także poza lekcjami wychowania fizycznego w szkole. 11. Pozytywne nastawienie mieszkańców do wzmocnienia roli samorządu w działaniach z zakresu promocji zdrowia w populacji dzieci i młodzieży. 12. Zabezpieczenie świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta. 13. Zabezpieczenie możliwości wykonania podstawowych badań diagnostycznych na terenie miasta. 14. Zabezpieczenie podstawowych świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej na terenie miasta, w tym dzięki funkcjonowaniu Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.	1. Niski udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności (niższy, w porównaniu do województwa oraz kraju). 2. Wysoka wartość współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi (wyższa od wartości dla województwa i kraju). 3. Dynamicznie rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. 4. Ujemny przyrost naturalny, niższy w porównaniu do województwa śląskiego i kraju. 5. Krótsze, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, przeciętne dalsze trwanie życia kobiet i mężczyzn (na podstawie danych dla podregionu katowickiego). 6. Wyższa, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych, chorób układu ruchu, a także chorób oka i przydatków oka. 7. Wyższa, w porównaniu do województwa śląskiego, chorobowość szpitalna z powodu chorób psychicznych i zaburzeń zachowania. 8. Wyższa, w porównaniu do kraju, chorobowość szpitalna z powodu chorób układu pokarmowego. 9. Znacznie wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji kobiet, a także wyższy, w porównaniu do kraju, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn. 10. Wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany zachorowalności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn i kobiet. 11. Rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich w ostatnich 15 latach w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego. 12. Rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami wynikającymi z chorób układu pokarmowego, chorób psychicznych, chorób układu moczowo-płciowego oraz chorób układu oddechowego

15. Zabezpieczenie świadczeń leczenia szpitalnego w podstawowych zakresach na terenie miasta, w tym dzięki funkcjonowaniu Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. 16. Zabezpieczenie świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w podstawowych zakresach na terenie miasta, w tym dzięki dwóm podmiotom prowadzonym przez gminę Siemianowice Śląskie. 17. Działanie Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta. 18. Zabezpieczenie świadczeń rehabilitacji leczniczej w podstawowych zakresach na terenie miasta, w tym dzięki funkcjonowaniu Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. 19. Zabezpieczenie świadczeń leczenia stomatologicznego na terenie miasta. 20. Zabezpieczenie świadczeń opieki długoterminowej na terenie miasta. 21. Dostęp do świadczeń zdrowotnych realizowanych na rynku publicznym w wielu pozostałych miastach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. 22. Dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowanej w ramach działalności Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemianowicach Śląskich. 23. Rozwinięta baza oświatowa z dużym potencjałem do realizacji działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób. 24. Aktywna działalność placówek upowszechniających sport na terenie miasta. 25. Funkcjonowanie w mieście organizacji pozarządowych działających w obszarze zdrowia i systematyczne wspieranie ich działalności przez Urząd Miasta Siemianowice Śląskie .	i krążenia. 13. Rosnąca liczba absencji chorobowych mieszkańców Siemianowic Śląskich wynikających z zaburzeń psychicznych, samoistnego nadciśnienia tętniczego, chorób układu ruchu oraz różnego rodzaju urazów kończyn. 14. Wyższy, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju, współczynnik zgonów ogółem na 100 tys. mieszkańców, a także współczynnik zgonów z powodu chorób układu krążenia, nowotworów, chorób układu trawiennego i moczowo-płciowego, zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, a także zewnętrznych przyczyn zachorowania i zgonu. 15. Niedostateczna wiedza mieszkańców w zakresie wpływu stylu życia na zdrowie. 16. Niska ocena dostępności świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ w opinii wielu dorosłych mieszkańców. 17. Relatywnie niski odsetek mieszkańców oceniających dobrze lub bardzo dobrze poziom zaspokojenia swoich potrzeb zdrowotnych. 18. Niedostateczny dostęp do opieki stomatologicznej w placówkach oświatowych w mieście w opinii rodziców dzieci i nastolatków. 19. Ograniczony dostęp do świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej na terenie miasta (22 spośród 51 zakresów). 20. Bardzo ograniczony dostęp do świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej dla dzieci i młodzieży na terenie miasta (1 poradnia). 21. Rosnące zapotrzebowanie na świadczenia opieki zdrowotnej, w tym szczególnie w przypadku opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień dzieci i młodzieży. 22. Brak dostępu do świadczeń opieki paliatywnej i hospicyjnej na terenie miasta. 23. Ograniczone środki finansowe Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich na działania w obszarze zdrowia w relacji do stale rosnących potrzeb. 24. Długie czasy oczekiwania w przypadku wielu świadczeń w opiece zdrowotnej na rynku publicznym.
---	--

Szanse	Zagrożenia
1. Rosnąca świadomość społeczeństwa w zakresie konieczności dbania o zdrowie. 2. Wysoka dostępność do informacji w zakresie promocji i ochrony zdrowia, w tym realizowanych zadań publicznych oraz dostępnych świadczeń. 3. Dostępność do aktualnych danych epidemiologicznych w obszarze ochrony zdrowia dzięki Mapom Potrzeb Zdrowotnych. 4. Poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej w ostatnich latach. 5. Ustawowy obowiązek opracowania i realizacji powiatowych programów ochrony zdrowia psychicznego. 6. Ustawowy obowiązek opracowania i realizacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi oraz obowiązek realizacji szkolnych programów profilaktycznych. 7. Ustawowy obowiązek opracowania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. 8. Postrzeganie ochrony zdrowia i profilaktyki chorób jako kwestii priorytetowych w Polsce i na arenie międzynarodowej, w tym przez WHO. 9. Promocja zdrowia i profilaktyka najważniejszych problemów zdrowotnych w kraju uwzględnione w celach operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026. 10. Rozwój profilaktyki, skuteczna promocja zdrowia i postaw prozdrowotnych - jako obszar działań dokumentu Strategia Zdrowa Przyszłość Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r. 11. Realizacja w województwie śląskim Regionalnej Polityki Zdrowia Województwa Śląskiego 2030. 12. Realizacja w województwie Śląskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030.	1. Rosnące wskaźniki rozpowszechniania chorób cywilizacyjnych w populacji osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na przestrzeni ostatnich kilku lat. 2. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa i związany z tym wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami. 3. Niedostateczne kompetencje społeczne licznych grup ludności w obszarze wyszukiwania informacji w zakresie promocji i ochrony zdrowia, w tym realizowanych zadań publicznych oraz dostępnych świadczeń. 4. Ograniczone środki finansowe NFZ na świadczenia zdrowotne w relacji do stale rosnących potrzeb. 5. Nadmierna koncentracja polskiego systemu opieki zdrowotnej na opiece szpitalnej – powolny rozwój środowiskowych modeli opieki i modeli opieki koordynowanej. 6. Brak środków finansowych na zmiany strukturalne w obszarze ochrony zdrowia. 7. Długie czasy oczekiwania w przypadku wielu świadczeń w opiece zdrowotnej na rynku publicznym. 8. Brak obowiązku ustawowego opracowywania powiatowych i gminnych strategii polityki zdrowotnej. 9. Niewielka aktywność samorządowa w Polsce w obszarze realizacji programów polityki zdrowotnej. 10. Niewystarczająca współpraca instytucji z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. 11. Niewystarczające środki na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji pracowników obszaru zdrowia publicznego. 12. Niewystarczające środki finansowe na poziomie samorządowym na realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia i zdrowia publicznego, a także ich ewaluację.
Podsumowanie	
Struktura mocnych stron wskazuje, że miasto dysponuje stabilnym fundamentem w postaci dobrze rozwiniętej sieci świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz dostępności do podstawowych badań diagnostycznych i usług specjalistycznych. Funkcjonowanie Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. oraz podmiotów gminnych zapewniających opiekę psychiatryczną stanowi istotny potencjał systemowy. Wśród mocnych stron wyróżnia się również	

aktywność mieszkańców w zakresie podejmowania regularnej aktywności fizycznej i uczestnictwa w badaniach profilaktycznych. Na szczególne podkreślenie zasługuje dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna i sportowa, która stanowi istotny zasób dla działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób. Siemianowice Śląskie korzystają także z potencjału organizacji pozarządowych działających w obszarze zdrowia oraz z aktywnej współpracy między sektorem publicznym a społecznym. Dodatkowym atutem jest pozytywne nastawienie mieszkańców do wzmocnienia roli samorządu w realizacji lokalnych działań zdrowotnych, co stwarza solidną podstawę do wdrażania zintegrowanej polityki zdrowotnej miasta.

Jednocześnie analiza słabych stron ujawnia istotne wyzwania stojące przed lokalnym systemem zdrowia. Niekorzystne procesy demograficzne, takie jak starzenie się populacji, niski odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i ujemny przyrost naturalny, prowadzą do wzrostu zapotrzebowania na świadczenia medyczne i opiekuńcze. Wskaźniki chorobowości szpitalnej oraz umieralności z powodu chorób układu krążenia i nowotworów pozostają niekorzystne w porównaniu z danymi wojewódzkimi i krajowymi. Zwiększające się rozpowszechnienie problemów zdrowotnych, w tym zaburzeń psychicznych i chorób metabolicznych, potwierdza potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych i systemowych w tym obszarze. Istotnym problemem pozostaje ograniczony dostęp do części świadczeń ambulatoryjnych, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, a także brak opieki paliatywnej i hospicyjnej. Długie czasy oczekiwania na wizyty specjalistyczne oraz niedostateczne finansowanie działań zdrowotnych ze środków NFZ stanowią poważne bariery w zapewnieniu równego dostępu do świadczeń. Zauważalne są również deficyty wiedzy mieszkańców na temat uwarunkowań zdrowia oraz potrzeby kształtowania postaw prozdrowotnych wśród różnych grup społecznych.

Wśród szans rozwojowych należy wskazać sprzyjające otoczenie instytucjonalne i prawne, w tym realizację Narodowego Programu Zdrowia, „Strategii Zdrowa Przyszłość” oraz regionalnych dokumentów polityki zdrowotnej województwa śląskiego. Istotne znaczenie ma również rosnąca świadomość społeczna w zakresie zdrowego stylu życia, większa dostępność informacji o zdrowiu i rozwój technologii wspierających profilaktykę i edukację zdrowotną. Wzmacniające czynniki zewnętrzne obejmują także ustawowy obowiązek realizacji programów zdrowia psychicznego, programów przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi oraz programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, co sprzyja integracji działań na poziomie lokalnym.

Zagrożenia zewnętrzne koncentrują się przede wszystkim wokół ograniczonych zasobów finansowych systemu ochrony zdrowia, niedostatecznej koordynacji działań między instytucjami oraz dominacji modelu opieki szpitalnej nad środowiskową. Długie czasy oczekiwania na świadczenia, niska dostępność kadr medycznych oraz rosnące zapotrzebowanie na opiekę psychiatryczną i długoterminową mogą pogłębiać istniejące nierówności zdrowotne. Dodatkowo, brak ustawowego obowiązku opracowywania strategii zdrowotnych na poziomie lokalnym ogranicza systemową ciągłość polityki zdrowia publicznego w samorządach.

Podsumowując, Siemianowice Śląskie dysponują znaczącym potencjałem w zakresie rozwoju nowoczesnej i zintegrowanej polityki zdrowotnej opartej na lokalnych zasobach instytucjonalnych i społecznych. Kluczowe wyzwania dotyczą konieczności wzmocnienia działań w obszarze profilaktyki, edukacji zdrowotnej, zdrowia psychicznego oraz opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi. Wykorzystanie szans zewnętrznych, wynikających z krajowych i regionalnych strategii zdrowotnych, w połączeniu z potencjałem lokalnym, może przyczynić się do zwiększenia efektywności i trwałości działań w zakresie zdrowia publicznego. W długofalowej perspektywie warunkiem sukcesu polityki zdrowotnej miasta jest konsekwentne integrowanie działań wszystkich podmiotów - samorządu, podmiotów leczniczych, placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej - wokół wspólnego celu, jakim jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom równych szans na zdrowe życie poprzez realizację efektywnych działań w obszarze zdrowia publicznego i ochrony zdrowia.

8. Założenia strategiczne

8.1. Priorytety, cele operacyjne oraz kierunki działań

Cel główny	Zapewnienie wszystkim mieszkańcom równych szans na zdrowe życie poprzez realizację efektywnych działań w obszarze zdrowia publicznego i ochrony zdrowia
-------------------	--

PRIORYTET 1 Profilaktyka chorób układu krążenia jako wyraz realizacji celów Narodowego Programu Profilaktyki Chorób Układu Krążenia			
Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytetu		Okres realizacji	Podmioty realizujące
Cel operacyjny 1: Obniżenie zachorowalności na ChUK w populacji mieszkańców miasta poprzez działania z zakresu profilaktyki pierwotnej			
1.1	Redukowanie poziomu klasycznych czynników ryzyka ChUK poprzez działania informacyjno-edukacyjne kierowane do dorosłych mieszkańców miasta oraz dzieci i młodzieży, realizowane z wykorzystaniem m.in. materiałów informacyjnych, przygotowanych przez instytucje zajmujące się profilaktyką i promocją zdrowia (m.in. materiały Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Narodowego Instytutu Kardiologicznego, Narodowego Funduszu Zdrowia, Ministerstwa Zdrowia)	2026-2030	UM PO PVDL NGO
1.2	Redukowanie poziomu klasycznych czynników ryzyka ChUK poprzez działania zaplanowane w ramach priorytetu 3 (profilaktyka nadwagi i otyłości, zwiększanie aktywności fizycznej) i priorytetu 4 (profilaktyka uzależnień, zwiększanie umiejętności radzenia sobie ze stresem)	2026-2030	Zgodnie z priorytetem 3 i 4
Cel operacyjny 2: Obniżenie umieralności z powodu ChUK poprzez działania z zakresu profilaktyki wtórnej i trzeciorzędowej			
2.1	Działania informacyjne na rzecz zachęcania do udziału w finansowanych przez NFZ oraz Ministerstwo Zdrowia programach profilaktycznych (np. Program profilaktyki chorób układu krążenia, Program profilaktyki chorób odtytoniowych, Program Moje Zdrowie)	2026-2030	UM PVDL NGO
2.2	Monitorowanie dostępności opieki koordynowanej w POZ w dziedzinie kardiologii	2026-2030	UM
2.3	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie profilaktyki chorób układu krążenia dla mieszkańców miasta z populacji wysokiego ryzyka	2026-2030	UM PVDL
Uzasadnienie dla wyboru priorytetu 1. Choroby układu krążenia stanowią najczęstszą przyczynę zgonów mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie. 2. Współczynnik zgonów na 100 tys. mieszkańców z powodu chorób układu krążenia jest w Siemianowicach Śląskich wyższy niż w Polsce i województwie śląskim. 3. Choroby układu krążenia zajmują pierwsze miejsce wśród problemów zdrowotnych, z jakimi dorośli mieszkańcy miasta zgłaszają się do systemu opieki zdrowotnej.			

4. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób układu krążenia jest wyższa niż w województwie śląskim i kraju.
5. Choroby układu krążenia, wraz z chorobami układu oddechowego, stanowią trzecią najczęstszą przyczynę niepełnosprawności w populacji dorosłych mieszkańców miasta.
6. Zgodnie z wynikami badania ankietowego choroby układu krążenia należą do najczęstszych problemów zdrowotnych w mieście według ponad połowy badanych mieszkańców, a ponad 30% z nich oczekuje zwiększenia dostępności do świadczeń w obszarze profilaktyki tych schorzeń.
7. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Profilaktyki Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032.
8. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026, dotyczące przeciwdziałania czynnikom ryzyka CHUK (cel operacyjny 1, 2 i 3).
9. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje zawarte w Wojewódzkim Planie Transformacji dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026
- 1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka:
- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.
 - Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających uzależnieniom od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych czynników powodujących uzależnienia.
 - Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.
10. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026:
- 1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka:
- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.
 - Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Realizacja programów z zakresu profilaktyki palenia tytoniu.
 - Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka wynikającego ze spożywania alkoholu. Poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu. Większe natężenie działań powinno być skierowane do mężczyzn.
 - Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.
11. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031
- 1) Obszar: Epidemiologia i prognoza epidemiologiczna:
- Rekomendacja 2.1: Prowadzenie działań mających na celu niwelowanie ryzyka związanego z przedwczesną śmiercią z powodu chorób układu krążenia, np. kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania (w szczególności układu krążenia), m.in. do brania udziału w programie Moje Zdrowie.
 - Rekomendacja 2.3: Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania serca. Prowadzenie kampanii na temat szkodliwości palenia.
- 2) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka
- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej).

3) Podstawowa opieka zdrowotna

- Rekomendacja 4.6: Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia liczby świadczeń udzielanych z zakresu opieki koordynowanej. Zwiększanie liczby świadczeniodawców z podpisaną umową na zakres opieki koordynowanej.

PRIORYTET 2			
Profilaktyka chorób nowotworowych jako wyraz realizacji celów Narodowej Strategii Onkologicznej			
Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytetu		Czas realizacji	Podmioty realizujące
Cel operacyjny 1: Obniżenie zachorowalności z powodu chorób nowotworowych w populacji mieszkańców miasta poprzez działania z zakresu profilaktyki pierwotnej			
1.1	Redukowanie poziomu klasycznych czynników ryzyka chorób nowotworowych poprzez działania informacyjno-edukacyjne kierowane do dorosłych mieszkańców miasta oraz dzieci i młodzieży, realizowane z wykorzystaniem m.in. materiałów informacyjnych, przygotowanych przez instytucje zajmujące się profilaktyką i promocją zdrowia (m.in. Polska Liga Walki z Rakiem, Onkonet, NFZ, Ministerstwo Zdrowia, KRN)	2026-2030	UM PO PWDL NGO
1.2	Redukowanie poziomu klasycznych czynników ryzyka chorób nowotworowych poprzez działania zaplanowane w ramach priorytetu 3 (profilaktyka nadwagi i otyłości, zwiększanie aktywności fizycznej) oraz priorytetu 4 (profilaktyka uzależnień, zwiększanie umiejętności radzenia sobie ze stresem)	2026-2030	Zgodnie z priorytetem 3 i 4
Cel operacyjny 2: Obniżenie umieralności z powodu chorób nowotworowych oraz zwiększenie odsetka osób przeżywających 5 lat od zakończenia terapii onkologicznej poprzez działania z zakresu profilaktyki wtórnej i trzeciorzędowej			
2.1	Działania informacyjne na rzecz zachęcania do udziału w finansowanych przez NFZ oraz Ministerstwo Zdrowia programach profilaktyki chorób nowotworowych (m.in. Program profilaktyki raka piersi, Program profilaktyki raka szyjki macicy, Program profilaktyki raka jelita grubego)	2026-2030	UM PWDL NGO
2.2	Monitorowanie dostępności opieki koordynowanej w POZ w dziedzinie endokrynologii	2026-2030	UM
2.3	Monitorowanie dostępności opieki koordynowanej w POZ w dziedzinie nefrologii	2026-2030	UM
2.4	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów najpowszechniej występujących w regionie (m.in. nowotworów gruczołu krokowego, skóry, płuc)	2026-2030	UM
Uzasadnienie dla wyboru priorytetu			
1. Choroby nowotworowe stanowią drugą najczęstszą przyczynę zgonów mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie. 2. Współczynnik zgonów na 100 tys. mieszkańców z powodu chorób nowotworowych jest w Siemianowicach Śląskich wyższy niż w Polsce i województwie śląskim. 3. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób nowotworowych jest wyższa niż w województwie śląskim i kraju. 4. Siemianowice Śląskie cechuje znacznie wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji kobiet, a także wyższy, w porównaniu do kraju, współczynnik standaryzowany umieralności na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn. Miasto cechuje także wyższy, w porównaniu do kraju i województwa, współczynnik standaryzowany zachorowalności			

na nowotwory ogółem w populacji mężczyzn i kobiet.

5. Zgodnie z wynikami badania ankietowego ponad 63% respondentów oczekuje zwiększenia w mieście skali działań na rzecz profilaktyki chorób nowotworowych.

6. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

7. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026, dotyczące przeciwdziałania czynnikom ryzyka chorób nowotworowych (cel operacyjny 1, 2 i 3).

8. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje zawarte w Wojewódzkim Planie Transformacji dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka:

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.

- Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających uzależnieniom od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych czynników powodujących uzależnienia.

- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.

- Rekomendacja 3.6: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe, w tym na badania cytologiczne, mammografię oraz szerokie działania mające na celu profilaktykę nowotworową.

9. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026:

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.

- Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Realizacja programów z zakresu profilaktyki palenia tytoniu.

- Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka wynikającego ze spożywania alkoholu. Poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu. Większe natężenie działań powinno być skierowane do mężczyzn.

- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.

- Rekomendacja 3.5: Edukacja zdrowotna w zakresie wpływu czynników środowiskowych, w tym wpływu zanieczyszczenia powietrza, pozytywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców województwa. Działania w tym zakresie powinny być podejmowane wielosektorowo.

- Rekomendacja 3.6: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe, w tym na badania cytologiczne i mammografię oraz działań z zakresu profilaktyki nowotworowej.

10. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031:

1) Obszar: Demografia

- Rekomendacja 1.4: Zwiększanie dostępności do programów profilaktycznych dedykowanych kobietom z zakresu chorób cywilizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem subregionów o wysokim wskaźniku feminizacji.

2) Obszar Epidemiologia i prognoza epidemiologiczna

- Rekomendacja 2.2: Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe (np. na oznaczenie stężenia PSA w kierunku raka gruczołu krokowego u mężczyzn) oraz prowadzenie kampanii na temat szkodliwości palenia. Promowanie profilaktyki nowotworowej (np. prowadzenie kampanii wspierających badania piersi kobiet w kierunku nowotworów złośliwych sutka).

3) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej).
- Rekomendacja 3.3: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności kobiet na badania oraz podejmowanie działań z zakresu profilaktyki nowotworowej.
- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki nowotworowej, w tym m.in. zwiększających zgłaszalności kobiet na badania mammograficzne.

PRIORYTET 3: Profilaktyka zaburzeń metabolicznych jako wyraz realizacji celu operacyjnego 1 Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026

Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytet (zadania NPZ – jeżeli dotyczy)		Czas realizacji	Podmioty realizujące
Cel operacyjny 1: Zapobieganie nadwadze i otyłości wśród dzieci i dorosłych mieszkańców miasta poprzez działania z zakresu profilaktyki pierwotnej			
1.1	Zachęcanie do korzystania z portalu internetowego Narodowego Centrum Edukacji Żywieniowej oraz portalu edukacyjnego Diety NFZ (COP1 NPZ: zadanie 2)	2026-2030	UM PO
1.2	Edukacja zdrowotna rodziców na temat zdrowego żywienia dzieci (COP1 NPZ: zadanie 2)	2026-2030	UM PO NGO
1.3	Działania informacyjno-edukacyjne, kierowane do dzieci i młodzieży oraz nauczycieli, realizowane w szkołach (COP1 NPZ: zadanie 2 i 8)	2026-2030	UM PO NGO
1.4	Upowszechnianie koncepcji Szkół Promujących Zdrowie wśród placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Siemianowice Śląskie (COP1 NPZ: zadanie 2)	2026-2030	UM PO
1.5	Organizowanie spotkań, festynów, zajęć i konkursów sportowych mających na celu propagowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców (COP1 NPZ: zadanie 3)	2026-2030	UM PO MOSiR SCK NGO
1.6	Działania w ramach wspierania i upowszechniania kultury fizycznej realizowane w ramach Programu współpracy Gminy Siemianowice Śląskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (COP1 NPZ: zadanie 3)	2026-2030	UM NGO
1.7	Rozwój oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej (COP1 NPZ: zadanie 3)	2026-2030	UM MOSiR NGO
Cel operacyjny 2: Zwiększenie wykrywalności nadwagi i otyłości wśród dzieci i dorosłych mieszkańców miasta poprzez kompleksowe działania z zakresu profilaktyki wtórnej			
2.1	Działania profilaktyki zdrowotnej skierowane do populacji dzieci i młodzieży (np.: bilanse zdrowia realizowane przez pielęgniarki/higienistki szkolne) (COP1 NPZ: zadanie 14)	2026-2030	UM PwDL PO
2.2	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania nadwagi i otyłości wśród dzieci oraz/lub wśród dorosłych mieszkańców miasta (COP1 NPZ:	2026-2030	UM

	zadanie 3 i 14)		
Cel operacyjny 3: Profilaktyka cukrzycy typu 2			
3.1	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy	2026-2030	UM
3.2	Działania edukacyjne skierowane do pacjentów z cukrzycą oraz ich rodzin i opiekunów mające na celu ograniczenie powikłań cukrzycy oraz poprawę jakości i długości życia chorych, realizowane z wykorzystaniem m.in. materiałów informacyjnych, przygotowanych przez instytucje zajmujące się profilaktyką i promocją zdrowia (m.in. Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Fundusz Zdrowia) (COP1 NPZ: zadanie 4)	2026-2030	UM PVDL NGO
3.3	Monitorowanie dostępności opieki koordynowanej w POZ w dziedzinie diabetologii(COP1 NPZ: zadanie 4)	2026-2030	PVDL
Uzasadnienie dla wyboru priorytetu: 1. Otyłość stanowi rosnący problem w skali ogólnokrajowej, zarówno w populacji osób dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży. 2. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych jest wyższa niż w województwie śląskim i kraju; miasto w rankingu wysokości ww. wskaźnika zajmuje 4 miejsce w województwie wśród powiatów. 3. Współczynnik zgonów na 100 tys. mieszkańców z powodu zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej jest w Siemianowicach Śląskich wyższy niż w Polsce i województwie śląskim. 4. Zgodnie z wynikami badania ankietowego prawie 40% mieszkańców ocenia swój sposób odżywiania się jako taki sobie, zły lub bardzo zły. 5. Zgodnie z wynikami badania ankietowego prawie połowa respondentów oczekuje zwiększenia działań z zakresu promocji zdrowia w obszarze zdrowego odżywiania, z kolei prawie 40% - w obszarze aktywności fizycznej. 6. Zgodnie z wynikami badania ankietowego ok. 11% badanych mieszkańców miasta w ostatnich 3 miesiącach nie podejmowało żadnej aktywności fizycznej. 7. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 (cel operacyjny 1). 8. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje zawarte w Wojewódzkim Planie Transformacji dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026 1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka: - Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka. - Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej. 9. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026: 1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka - Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka. - Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej. 10. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031:			

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej).

2) Podstawowa opieka zdrowotna

- Rekomendacja 4.6: Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia liczby świadczeń udzielanych z zakresu opieki koordynowanej. Zwiększanie liczby świadczeniodawców z podpisaną umową na zakres opieki koordynowanej.

PRIORYTET 4: Promocja zdrowia psychicznego i profilaktyka uzależnień jako wyraz realizacji celu operacyjnego 2 i 3 Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026

Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytetu (zadania NPZ– jeżeli dotyczy)	Czas realizacji	Podmioty realizujące
---	-----------------	----------------------

Cel operacyjny 1: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym w populacji mieszkańców miasta poprzez działania z zakresu profilaktyki pierwotnej z naciskiem na dzieci, młodzież i seniorów

1.1	Działania informacyjno-edukacyjne z zakresu profilaktyki zaburzeń psychicznych kierowane do dorosłych mieszkańców miasta oraz dzieci i młodzieży, realizowane z wykorzystaniem m.in. materiałów informacyjnych, przygotowanych przez instytucje zajmujące się profilaktyką i promocją zdrowia (m.in. Narodowy Fundusz Zdrowia, Ministerstwo Zdrowia)	2026-2030	UM PO PwDŁ NGO
1.2	Realizacja w szkołach projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych (COP3 NPZ: zadanie 1)	2026-2030	UM PO
1.3	Realizacja działań z zakresu profilaktyki pierwotnej zaburzeń zdrowia psychicznego na poziomie poradni psychologiczno-pedagogicznej	2026-2030	PPP

Cel operacyjny 2: Zapewnienie wsparcia i opieki osobom z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania

2.1	Koordinacja realizacji Strategii z realizacją zadań wynikających z celów Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Miasta Siemianowice Śląskie do roku 2030 (MPOZP do roku 2030)	2026-2030	2026-2030
2.2	Koordinacja realizacji Strategii z realizacją zadań wynikających z celów Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 (MPPiRPA/PN na lata 2025-2028) i kolejne okresy	2026-2030	2026-2030
2.4	Koordinacja realizacji Strategii z realizacją zadań wynikających z celów Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2023-2026 (PPDON na lata 2023-2026) i kolejne okresy	2026-2030	2026-2030

Cel operacyjny 3: Profilaktyka zachowań samobójczych

3.1	Rozwijanie odpowiedzialnej polityki informacyjnej na temat zachowań samobójczych oraz czynników ryzyka i czynników chroniących z nimi związanych, w tym stosowanie zaleceń specjalistów w opracowywaniu materiałów informacyjnych i innych przekazów o charakterze medialnym przez samorządowe instytucje publiczne (COP3 NPZ: zadanie 1 dot. profilaktyki samobójstw)	2026-2030	UM KMP
-----	--	-----------	-----------

3.2	Ograniczanie dostępu do metod dokonywania samobójstw w celu zmniejszenia liczby zachowań samobójczych we wszystkich grupach wiekowych, w tym wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa w różnych obiektach (COP3 NPZ: zadanie 2 dot. profilaktyki samobójstw)	2026-2030	UM KMP
3.3	Opracowanie, wdrażanie i ewaluacja szkolnych programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej ukierunkowanych na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji (COP3 NPZ: zadanie 3 dot. profilaktyki samobójstw)	2026-2030	UM PO KMP
3.4	Zapewnienie dostępu do pomocy w kryzysie psychicznym przez dostęp do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych, dostosowanej do potrzeb osób w różnym wieku (COP4 NPZ: zadanie 4 dot. profilaktyki samobójstw)	2026-2030	OIK
3.5	Rozwój kompetencji pracowników oświaty (nauczycieli, pedagogów i psychologów), pomocy społecznej oraz służb mundurowych w zakresie wczesnego wykrywania symptomów zachowań świadczących o występowaniu kryzysów psychicznych – zwłaszcza dzieci i młodzieży, celem podejmowania skutecznych interwencji wobec osób przejawiających zachowania świadczące o kryzysach psychicznych oraz podejmowania działań profilaktycznych, w tym rozwijania kompetencji społecznych i emocjonalnych na każdym etapie edukacji (COP3 NPZ: zadanie 6 dot. profilaktyki samobójstw)	2026-2030	UM PO KMP

Uzasadnienie dla wyboru priorytetu:

1. Według danych epidemiologicznych zachorowalność na zaburzenia psychiczne wykazuje tendencję rosnącą.
2. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania jest wyższa niż w województwie śląskim.
3. Zgodnie z wynikami badania ankietowego ponad 55% mieszkańców ocenia swój sposób radzenia sobie ze stresem jako taki sobie, zły lub bardzo zły. Analogiczny odsetek odnotowano w przypadku radzenia sobie ze stresem przez dzieci i młodzież.
4. Zgodnie z wynikami badania ankietowego ponad 37% respondentów oczekuje zwiększenia w mieście skali działań na rzecz profilaktyki chorób psychicznych, a ponad 60% - zwiększenia działań z zakresu promocji zdrowia w obszarze radzenia sobie ze stresem.
5. Prawie 60% respondentów oczekuje podejmowania w Siemianowicach Śląskich działań na rzecz profilaktyki chorób psychicznych dzieci i młodzieży, a ponad 71% - zwiększenia działań z zakresu promocji zdrowia w obszarze radzenia sobie ze stresem przez tę populację.
6. W ostatnich latach odnotowuje się wyraźny wzrost liczby mieszkańców miasta leczonych w opiece psychiatrycznej, jest on szczególnie wysoki w przypadku populacji dzieci i młodzieży.
7. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 (cel operacyjny 2 i 3).
8. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (cel szczegółowy 1g).
9. Kwestia uzależnień w Polsce i jej poszczególnych regionach stanowi rosnący problem, zarówno w populacji osób dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży, szczególnie w obszarze uzależnień behawioralnych.
10. Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu są co prawda dopiero siódmym zasadniczym problemem zdrowotnym mieszkańców miasta z obszaru zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania (problem ten według danych NFZ dotyczy ok. 6% populacji), jednak w danych statystycznych widoczne są wyłącznie osoby, które zgłosiły się po pomoc, w związku z tym dane te są mocno niedoszacowane, a problem w rzeczywistości dotyczy znacznie większego odsetka populacji.
11. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje zawarte w Wojewódzkim Planie Transformacji

dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka:

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.
- Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających uzależnieniom od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych czynników powodujących uzależnienia.
- Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących narastających problemów zdrowia psychicznego.

12. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026:

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie

wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.

- Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka wynikającego ze spożywania alkoholu. Poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu. Większe natężenie działań powinno być skierowane do mężczyzn.

13. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej).

PRIORYTET 5: Promocja zdrowia środowiskowego i profilaktyka chorób zakaźnych jako wyraz realizacji celu operacyjnego 4 Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026

Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytetu (zadania NPZ – jeżeli dotyczy)		Czas realizacji	Podmioty realizujące
Cel operacyjny 1: Zapobieganie chorobom zakaźnym w populacji mieszkańców miasta oraz ich wczesne wykrywanie poprzez działania z zakresu profilaktyki pierwotnej i wtórnej			
1.1	Promocja szczepień ochronnych wg kalendarza szczepień oraz szczepień zalecanych (COP4 NPZ: zadanie 5)	2026-2030	UM PWDL
1.2	Działania informacyjne na rzecz zachęcania do udziału w finansowanym przez NFZ Programie profilaktyki gruźlicy oraz Programie Moje Zdrowie	2026-2030	UM PWDL
1.3	Edukacja zdrowotna w obszarze zapobiegania próchnicy w populacji dzieci i młodzieży	2026-2030	UM PO
1.4	Zwiększanie dostępu do opieki stomatologicznej dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	2026-2030	UM
1.5	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych wśród mieszkańców miasta	2026-2030	UM
Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków sprzyjających utrzymaniu i poprawie zdrowia w środowisku życia			
2.1	Działania edukacyjne dotyczące wpływu środowiska nauki na zdrowie, w tym prawidłowej postawy ciała, jako istotny element profilaktyki wad postawy i innych schorzeń narządu ruchu w populacji dzieci	2026-2030	UM PO

	i młodzieży (COP4 NPZ: zadanie 1)		
2.2	Działania edukacyjne dotyczące wpływu środowiska pracy na zdrowie (COP4 NPZ: zadanie 1)	2026-2030	UM PUP Pracodawcy
2.3	Podjęmowanie inicjatyw na rzecz profilaktyki chorób zawodowych i związanych z pracą (COP4 NPZ: zadanie 2)	2026-2030	UM PUP Pracodawcy
2.4	Działania w ramach profilaktyki pierwotnej i wtórnej chorób układu ruchu wynikających z pracy zawodowej (COP4 NPZ: zadanie 2)	2026-2030	UM PWDL
2.5	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie zwiększania dostępności do świadczeń rehabilitacji leczniczej	2026-2030	UM

Uzasadnienie dla wyboru priorytetu:

1. Choroby układu oddechowego, w tym w dużej mierze zakaźne, stanowią najczęstszy problem zdrowotny, z jakim małoletni mieszkańcy miasta pojawiają się w systemie opieki zdrowotnej; w przypadku dorosłych mieszkańców – jest to drugi najczęstszy problem zdrowotny.
 2. Istotnym problemem w populacji Siemianowic Śląskich są także choroby jamy ustnej i zębów, w tym szczególnie próchnica.
 3. Zgodnie z wynikami badania ankietowego alergię należą do najczęściej diagnozowanych problemów zdrowotnych w populacji osób dorosłych w ostatnim roku przed wypełnieniem kwestionariusza; są to także w opinii respondentów najczęstsze problemy zdrowotne w populacji dzieci i młodzieży.
 4. Choroby układu ruchu, w tym te bezpośrednio lub pośrednio powiązane z pracą zawodową, stanowią trzeci najczęstszy problem zdrowotny, z jakim dorośli mieszkańcy miasta pojawiają się w systemie opieki zdrowotnej.
 5. W Siemianowicach Śląskich chorobowość szpitalna z powodu chorób układu ruchu jest wyższa niż w województwie śląskim i kraju.
 6. Niepełnosprawność ruchowa stanowi najczęstszą przyczynę niepełnosprawności w populacji dorosłych mieszkańców miasta.
 7. Zgodnie z wynikami badania ankietowego choroby kręgosłupa należą do najczęściej diagnozowanych problemów zdrowotnych w populacji osób dorosłych w ostatnim roku przed wypełnieniem kwestionariusza.
 8. Zgodnie z wynikami badania ankietowego choroby układu ruchu należą do najczęstszych problemów zdrowotnych wśród dorosłych mieszkańców Siemianowic Śląskich według ok. połowy respondentów w badaniu kwestionariuszowym, a ponad 25% z nich oczekuje zwiększenia dostępności do świadczeń w obszarze profilaktyki tych schorzeń.
 9. W populacji dzieci i młodzieży, schorzenia układu ruchu zostały uznane za drugi najczęstszy problem zdrowotny, a ponad 41% respondentów oczekuje zwiększenia dostępności do świadczeń w obszarze profilaktyki tych schorzeń.
 10. W ostatnich latach odnotowuje się wyraźny wzrost liczby mieszkańców miasta korzystających ze świadczeń rehabilitacji leczniczej.
 11. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 (cel operacyjny 4).
 12. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje zawarte w Wojewódzkim Planie Transformacji dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026
- 1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka:
- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.
 - Rekomendacja 3.5: Edukacja zdrowotna w zakresie wpływu czynników środowiskowych na zdrowie, w tym edukacja w zakresie roli szczepień ochronnych. Działania w tym zakresie powinny być podejmowane wielosektorowo.
13. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026:

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.

- Rekomendacja 3.5: Edukacja zdrowotna w zakresie wpływu czynników środowiskowych, w tym wpływu zanieczyszczenia powietrza, pozytywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców województwa. Działania w tym zakresie powinny być podejmowane wielosektorowo.

14. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031

1) Obszar: Epidemiologia i prognoza epidemiologiczna

- Rekomendacja 2.4: Działania zwiększające skłonność do szczepień (m.in. przeprowadzanie kampanii edukacyjnych dotyczących szczepień, np. w regionalnych i lokalnych mediach).

2) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej).

PRIORYTET 6: Wyzwania demograficzne jako wyraz realizacji celu operacyjnego 5 Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026

Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytetu (zadania NPZ – jeżeli dotyczy)		Czas realizacji	Podmioty realizujące
Cel operacyjny 1: Kreowanie postaw prozdrowotnych oddziałujących na zdrowie prokreacyjne			
1.1	Działania informacyjne na rzecz zachęcania do udziału w finansowanym przez NFZ Programie badań prenatalnych (COP5: zadanie 1)	2026-2030	UM PWDL
1.2	Działania informacyjne na rzecz zachęcania do korzystania z finansowanej przez NFZ opieki przedporodowej, realizowanej przez położne POZ oraz szkoły rodzenia (COP5: zadanie 2)	2026-2030	UM PWDL
1.3	Działania informacyjno-edukacyjne zachęcające do podejmowania decyzji o posiadaniu dzieci	2026-2030	UM NGO
Cel operacyjny 2: Budowanie i rozwijanie potencjału zdrowotnego osób starszych			
2.1	Edukacja ukierunkowana na profilaktykę problemów zdrowotnych występujących u osób starszych (COP5: zadanie 7)	2026-2030	UM NGO
2.2	Rozwój usług wspierających zdrowie i jakość życia związaną ze zdrowiem u osób starszych i ich opiekunów nieformalnych, w szczególności przez rozwój dziennych form wsparcia i pomocy psychologicznej (COP5: zadanie 4)	2026-2030	UM MOPS NGO
2.3	Działania na rzecz koordynacji opieki nad osobami starszymi dostępnej w ramach systemów ochrony zdrowia i pomocy społecznej (COP5: zadanie 5)	2026-2030	UM MOPS PWDL
2.4	Edukacja opiekunów nieformalnych osób starszych na temat chorób związanych z wiekiem oraz zasad właściwej opieki nad tymi osobami (COP5: zadanie 8)	2026-2030	PWDL NGO MOPS
2.5	Informowanie i edukacja przedstawicieli służb publicznych	2026-2030	UM

	i zawodów niemedyceńskich mających częsty kontakt z osobami starszymi na temat chorób związanych z wiekiem oraz zasad postępowania w kontakcie z tymi osobami (COP5: zadanie 9)		NGO MOPS
2.6	Monitorowanie dostępności do opieki paliatywnej i hospicyjnej w regionie oraz zwiększanie wiedzy mieszkańców w tym obszarze	2026-2030	UM NGO
Cel operacyjny 3: Zapobieganie chorobom wieku podeszłego i ich powikłaniom poprzez działania w zakresie profilaktyki pierwotnej i wtórnej			
3.1	Działania informacyjne na rzecz zachęcania seniorów do udziału w finansowanych przez NFZ oraz Ministerstwo Zdrowia programach profilaktycznych (np. Program profilaktyki chorób układu krążenia, Moje Zdrowie, Program profilaktyki raka piersi, Program profilaktyki raka szyjki macicy, Program profilaktyki raka jelita grubego)	2026-2030	UM PWDL
3.2	Działania informacyjne na rzecz zachęcania seniorów do wykonywania zalecanych szczepień ochronnych, w tym szczególnie finansowanych przez NFZ	2026-2030	UM PWDL
3.3	Rozważanie możliwości finansowania i wdrażania PPZ w zakresie problemów wieku podeszłego	2026-2030	UM
Uzasadnienie dla wyboru priorytetu: 1. Populacja miasta w ostatnich 5 latach zmniejszyła się o 3,3%, a przyrost naturalny zmniejszył się o ok. 14%; dodatkowo przyrost naturalny w mieście jest znacznie niższy niż w województwie śląskim; uzasadnia to konieczność podejmowania działań wpływających pozytywnie na zdrowie prokreacyjne. 2. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosi obecnie w mieście Siemianowice Śląskie 26,6%, w roku 2012 było to 24,9%. Obserwowany wzrost udziału tej grupy w ogóle mieszkańców niewątpliwie będzie się pogłębiać w najbliższych latach, co wskazuje na konieczność podejmowania działań zwiększających jakość życia i potencjał zdrowotny seniorów. 3. Przeciętne dalsze trwanie życia (w latach) w momencie narodzin oraz w wieku 60 lat w podregionie katowickim, do którego przynależą Siemianowice Śląskie, jest niższe, w porównaniu do województwa śląskiego i kraju. 4. Seniorzy są grupą o zdecydowanie największych potrzebach zdrowotnych – osoby w wieku 60 lat i więcej, wśród ogółu mieszkańców miasta korzystających ze świadczeń w publicznym systemie opieki zdrowotnej, stanowią największą grupę (ponad 44%). 5. Zgodnie z wynikami badania ankietowego samoocena stanu zdrowia fizycznego koreluje z wiekiem - najwyższy odsetek osób oceniających swoje zdrowie fizyczne jako złe lub bardzo złe obserwuje się w grupie najstarszej. 6. W ostatnich latach odnotowuje się wyraźny wzrost liczby mieszkańców miasta korzystających ze świadczeń opieki paliatywnej i hospicyjnej. 7. Priorytet wpisuje się w cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 (cel operacyjny 5). 8. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje zawarte w Wojewódzkim Planie Transformacji dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026 1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka: - Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka. - Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających uzależnieniom od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych czynników powodujących uzależnienia. - Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących narastających problemów zdrowia psychicznego. - Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.			

- Rekomendacja 3.6: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe, w tym na badania cytologiczne, mammografię oraz szerokie działania mające na celu profilaktykę nowotworową.

8. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026

1) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1: Edukacja zdrowotna na temat wpływu czynników ryzyka na stan zdrowia może pozytywnie wpływać na wartości wskaźników (DALY, zgony). Szczególną rolę w tym zakresie powinien odgrywać POZ. Działania z zakresu zdrowia publicznego powinny być dopasowane do najbardziej obciążających czynników ryzyka.

- Rekomendacja 3.2: Upowszechnienie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych. Realizacja programów z zakresu profilaktyki palenia tytoniu.

- Rekomendacja 3.3: Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka wynikającego ze spożywania alkoholu. Poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu. Większe natężenie działań powinno być skierowane do mężczyzn.

- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie inicjatyw upowszechniających prawidłowe żywienie, upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.

10. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031

1) Obszar Demografia

- Rekomendacja 1.2: Planowanie świadczeń zdrowotnych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców m.in. wynikających z ich wieku. Podejmowanie działań z zakresu zdrowia publicznego i promocji zdrowia z uwzględnieniem specyficznych potrzeb zdrowotnych mężczyzn.

- Rekomendacja 1.3: Promocja zdrowia reprodukcyjnego i edukacja zdrowotna dla młodych dorosłych w gminach i powiatach całego województwa śląskiego.

2) Obszar Epidemiologia i prognoza epidemiologiczna

- Rekomendacja 2.2: Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania przesiewowe (np. na oznaczenie stężenia PSA w kierunku raka gruczołu krokowego u mężczyzn) oraz prowadzenie kampanii na temat

szkodliwości palenia. Promowanie profilaktyki nowotworowej (np. prowadzenie kampanii wspierających badania piersi kobiet w kierunku nowotworów złośliwych sutka).

3) Obszar: Czynniki ryzyka i profilaktyka

- Rekomendacja 3.1-3.2: Intensyfikacja działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także edukowanie społeczeństwa (w szczególności w zakresie czynników behawioralnych skorelowanych ze stylem życia m.in. palenia tytoniu, złych nawyków żywieniowych, alkoholu i braku aktywności fizycznej).

- Rekomendacja 3.3: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zgłaszalności kobiet na badania oraz podejmowanie działań z zakresu profilaktyki nowotworowej.

- Rekomendacja 3.4: Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki nowotworowej, w tym m.in. zwiększających zgłaszalności kobiet na badania mammograficzne.

PRIORYTET 7: Budowanie potencjału zdrowotnego mieszkańców

Kierunki działań możliwe do realizacji w ramach priorytetu		Czas realizacji	Podmioty realizujące
Cel operacyjny 1: Zwiększanie wiedzy i świadomości mieszkańców w zakresie możliwości i sposobów korzystania z systemu opieki zdrowotnej			
1.1	Działania informacyjno-edukacyjne propagujące korzystanie z wyszukiwarki podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych	2026-2030	UM PWDL

	w ramach NFZ (gsl.nfz.gov.pl/GSL/)		
1.2	Działania informacyjno-edukacyjne propagujące korzystanie z informatora NFZ o terminach leczenia (terminyleczenia.nfz.gov.pl/)	2026-2030	UM PWDL
1.3	Działania informacyjno-edukacyjne propagujące korzystanie z serwisu Ministerstwa Zdrowia i Narodowego Funduszu Zdrowia dla pacjentów (pacjent.gov.pl)	2026-2030	UM PWDL
1.4	Działania informacyjno-edukacyjne propagujące korzystanie z serwisu Narodowego Funduszu Zdrowia dla pacjentów (www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/)	2026-2030	UM PWDL
1.5	Działania informacyjno-edukacyjne propagujące korzystanie z serwisu Ogólnopolskiego Systemu Ochrony Zdrowia, służącego do wyszukiwania aptek posiadających dany lek (ktomalek.pl)	2026-2030	UM PWDL
1.6	Działania informacyjno-edukacyjne mające na celu zwiększanie zgłaszalności do lekarza POZ poprzez informowanie o korzyściach związanych z obecnością na liście lekarza POZ, kierowane szczególnie do populacji mężczyzn	2026-2030	UM PWDL

Cel operacyjny 2: Koordynacja dostępnych form działań w obszarze szeroko pojętego zdrowia publicznego i promocji zdrowia

2.1	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych działających w obszarze zdrowia publicznego i ochrony zdrowia w ramach realizacji rocznych programów współpracy miasta Siemianowice Śląskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	2026-2030	UM NGO
2.2	Koordynacja realizacji Strategii z realizacją zadań wynikających z celów Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2025-2028 (SRPS na lata 2025-2028) i kolejne okresy	2026-2030	Zgodnie z SRPS na lata 2025-2028 i kolejne okresy
2.3	Koordynacja realizacji Strategii z realizacją zadań wynikających z celów Strategii Rozwoju Miasta Siemianowice Śląskie do roku 2030 (SRM do roku 2030)	2026-2030	Zgodnie ze SRM do roku 2030

Uzasadnienie dla wyboru priorytetu:

1. Budowanie potencjału zdrowotnego mieszkańców jest niezbędne dla budowy potencjału zdrowotnego całej społeczności miasta, który to z kolei przekłada się na obserwowany wzrost gospodarczy w danym regionie.
2. Korzystanie ze świadczeń w publicznym systemie ochrony zdrowia stanowi znaczne wyzwanie dla beneficjentów, w tym szczególnie w starszym wieku. Zwiększanie wiedzy i umiejętności sprzyjać będzie efektywniejszemu korzystaniu ze świadczeń gwarantowanych, w tym tych niedostępnych na terenie miasta.
3. Mężczyźni w Siemianowicach Śląskich statystycznie rzadziej korzystają z usług zdrowotnych na rynku publicznym, w porównaniu do kobiet.
4. Zgodnie z wynikami badania kwestionariuszowego jedynie niespełna 40% mieszkańców miasta posiada wiedzę o czynnikach wpływających w największym stopniu na stan ich zdrowia, co uwidacznia znaczne niedostatki wiedzy w tym obszarze.
5. W ostatnim roku przed dniem wypełnienia kwestionariusza 15,1% respondentów nie wykonywało żadnych badań diagnostycznych.
6. Zgłaszalność w programach profilaktycznych realizowanych przez NFZ jest w Siemianowicach Śląskich daleka od 70% zapewniających efekt populacyjny prowadzonych działań.
7. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendację zawartą w Wojewódzkim Planie Transformacji dla Województwa Śląskiego na lata 2022-2026

1) Podstawowa opieka zdrowotna

- Rekomendacja 4.2: Wzmocnienie roli POZ w profilaktyce chorób i promocji zdrowia.

8. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026

1) Podstawowa opieka zdrowotna

- Rekomendacja 4.2: Należy podjąć działania nakierowane na edukację zdrowotną mężczyzn, w celu przełamania bariery przed aktywnym korzystaniem przez mężczyzn z pomocy opieki zdrowotnej zanim nastąpi kryzys zdrowotny. Wzmocnienie roli POZ w profilaktyce chorób i promocji zdrowia. Tak aby pacjent wymagał leczenia specjalistycznego w jak najpóźniejszym etapie swojego życia.

9. Priorytet jest odpowiedzią na Rekomendacje dla województwa śląskiego zawarte w mapach potrzeb zdrowotnych na lata 2027-2031

1) Podstawowa opieka zdrowotna

- Rekomendacja 4.3: Zachęcanie pacjentów do udziału w programach profilaktyki zdrowotnej oraz zachęcanie do regularnych wizyt w placówkach POZ.

- Rekomendacja 4.4: Dążenie do zwiększania odsetka osób korzystających ze świadczeń POZ wśród osób zapisanych. Angażowanie pacjentów do wzięcia udziału w programie Moje Zdrowie - Bilans Zdrowia Osoby Dorosłej.

8.2. Finansowanie realizacji zaplanowanych działań

Interwencje zaplanowane w ramach realizacji Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 finansowane będą z budżetu Gminy Siemianowice Śląskie oraz innych źródeł pozabudżetowych.

8.3. Monitoring Strategii

Strategia Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 zostanie przyjęta w formie uchwały Rady Miasta. Z uwagi na długotrwały charakter czasowy Strategii dopuszczenia się możliwość aktualizacji dokumentu. Wdrażane zmiany będą także podlegały uchwaleniu przez Radę Miasta.

Monitoring Strategii Polityki Zdrowotnej Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2026-2030 będzie polegał na corocznym zestawieniu działań realizowanych w mieście w obszarze zdrowia oraz przedstawieniu ich w Raporcie o Stanie Miasta Siemianowice Śląskie w części dotyczącej realizacji polityk, strategii, programów i planów.

Spis tabel

Tab. I. Ludność w Siemianowicach Śląskich według ekonomicznych grup wieku na tle województwa śląskiego i kraju w roku 2024.....	23
Tab. II. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego i kraju w roku 2024.....	24
Tab. III. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1 000 ludności w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego i kraju w roku 2024.....	24
Tab. IV. Przeciętne dalsze trwanie życia (w latach) w momencie narodzin oraz w wieku 60 lat w podregionie katowickim, województwie śląskim i Polsce w roku 2024.....	25
Tab. V. Liczba rozpoznań będących przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na płeć oraz grupy wiekowe	26
Tab. VI. Liczba rozpoznań będących przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie poniżej 18 r. ż. w roku 2024 w podziale na płeć oraz grupy chorób i problemów zdrowotnych.....	27
Tab. VII. Najczęstsze rozpoznania będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w wieku poniżej 18 r.ż. w roku 2024 w podziale na płeć.....	28
Tab. VIII. Liczba rozpoznań będących przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na płeć oraz grupy chorób i problemów zdrowotnych	29
Tab. IX. Najczęstsze rozpoznania będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na płeć.....	30
Tab. X. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu krążenia będące przyczyną wizyt w publicznej opiece zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć	31
Tab. XI. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób nowotworowych będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć	33
Tab. XII. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023.....	34
Tab. XIII. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023.....	35
Tab. XIV. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023.....	36
Tab. XV. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w Siemianowicach Śląskich, województwie śląskim i Polsce w roku 2023.....	37

Tab. XVI. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu oddechowego będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć	38
Tab. XVII. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu nerwowego będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć	40
Tab. XVIII. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024w podziale na grupy wiekowe i płeć	42
Tab. XIX. Najczęstsze rozpoznania w grupie zaburzeń wydzielania wewnętrznego i przemian metabolicznych będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024w podziale na grupy wiekowe i płeć.....	43
Tab. XX. Najczęstsze rozpoznania w grupie zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024w podziale na grupy wiekowe i płeć	45
Tab. XXI. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób układu pokarmowego będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć	47
Tab. XXII. Najczęstsze rozpoznania w grupie chorób oka i przydatków oka będące przyczyną wizyt w placówkach publicznej opieki zdrowotnej dorosłych mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie w roku 2024 w podziale na grupy wiekowe i płeć	48
Tab. XXIII. Osoby z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego w roku 2011 oraz 2021 w świetle wyników Narodowych Spisów Powszechnych ...	50
Tab. XXIV. Osoby z niepełnosprawnościami w Siemianowicach Śląskich wg ekonomicznych grup wieku i płci w roku 2021 w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego	51
Tab. XXV. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich w roku 2021 według stopnia niepełnosprawności w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego.....	51
Tab. XXVI. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności wydane przez MZON w Siemianowicach Śląskich mieszkańcom miasta w wieku powyżej 16 r. ż. w latach 2022-2024	52
Tab. XXVII. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności wydane przez MZON w Siemianowicach Śląskich mieszkańcom miasta w wieku poniżej 16 r. ż. w latach 2022-2024	53
Tab. XXVIII. Liczba dni absencji chorobowej w Siemianowicach Śląskich z powodu najczęstszych przyczyn w latach 2022-2024	55
Tab. XXIX. Zgony z powodu głównych przyczyn w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego i Polski w roku 2023	56
Tab. XXX. Ogólna ocena stanu zdrowia respondentów (N=630)	64

Tab. XXXI. Stan zdrowia fizycznego respondentów w zależności od wybranych zmiennych (%) (N=630).....	65
Tab. XXXII. Stan zdrowia psychicznego respondentów w zależności od wybranych zmiennych (%) (N=630).....	65
Tab. XXXIII. Problemy zdrowotne badanych oraz dorosłych członków najbliższej rodziny (n=630)	67
Tab. XXXIV. Relacje z lekarzem POZ wg subiektywnej oceny respondentów (n=630)	68
Tab. XXXV. Działania, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie zwiększania dostępności do wybranych świadczeń profilaktycznych (n=595).....	69
Tab. XXXVI. Działania z zakresu promocji zdrowia, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie (n=564)	69
Tab. XXXVII. Ogólna ocena stanu zdrowia dzieci i młodzieży	72
Tab. XXXVIII. Stan zdrowia fizycznego dzieci i młodzieży w zależności od wybranych zmiennych	72
Tab. XXXIX. Stan zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w zależności od wybranych zmiennych	73
Tab. XL. Problemy zdrowotne dzieci i młodzieży (n=407).....	73
Tab. XLI. Działania, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie zwiększania dostępności do wybranych świadczeń profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (n=407).....	74
Tab. XLII. Działania z zakresu promocji zdrowia dzieci i młodzieży, które w opinii ankietowanych powinien realizować Urząd Miasta Siemianowice Śląskie (n=382).....	75
Tab. XLIII. Struktura organizacyjna podmiotów leczniczych udzielających świadczeń w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna w mieście Siemianowice Śląskie.....	79
Tab. XLIV. Struktura organizacyjna podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w mieście Siemianowice Śląskie	82
Tab. XLV. Dostęp do świadczeń ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie	84
Tab. XLVI. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń leczenia szpitalnego w mieście Siemianowice Śląskie	86
Tab. XLVII. Dostęp do świadczeń leczenia szpitalnego na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie	87
Tab. XLVIII. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w mieście Siemianowice Śląskie.....	89
Tab. XLIX. Dostęp do świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie	91
Tab. L. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń rehabilitacji leczniczej w mieście Siemianowice Śląskie	92
Tab. LI. Dostęp do świadczeń rehabilitacji leczniczej na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie	93

Tab. LII. Podmioty wykonujące działalność leczniczą i praktyki lekarzy dentystów udzielające finansowanych ze środków NFZ świadczeń leczenia stomatologicznego w mieście Siemianowice Śląskie.....	93
Tab. LIII. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w mieście Siemianowice Śląskie	94
Tab. LIV. Dostęp do świadczeń opieki paliatywnej i hospicyjnej na rynku publicznym dla mieszkańców miasta Siemianowice Śląskie	95
Tab. LV. Realizacja programów profilaktycznych na terenie Siemianowic Śląskich	96
Tab. LVI. Objęcie populacji Siemianowic Śląskich oraz województwa śląskiego programami profilaktycznymi.....	98
Tab. LVII. Apteki na terenie miasta Siemianowice Śląskie	98
Tab. LVIII. Czas oczekiwania na wybrane świadczenia zdrowotne w Siemianowicach Śląskich	99
Tab. LIX. Personel medyczny w Siemianowicach Śląskich na tle województwa śląskiego	101
Tab. LX. Liczba pacjentów i hospitalizacji w Szpitalu Miejskim w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. w latach 2021-2023.....	103
Tab. LXI. Działania PPP w Siemianowicach Śląskich w latach szkolnych 2022/2023, 2023/2024 oraz 2024/2025	106

Spis rycin

Ryc. 1. Formy aktywności fizycznej podejmowane przez respondentów (%) (n=630)	62
Ryc. 2. Radzenie sobie ze stresem przez respondentów w zależności od wieku (%) (n=630) .	62
Ryc. 3. Radzenie sobie ze stresem przez respondentów w zależności od wieku (%) (n=630) .	63
Ryc. 3. Radzenie sobie ze stresem przez respondentów w zależności od deklarowanej sytuacji finansowej (%) (n=630)	63
Ryc. 4. Choroby i problemy zdrowotne zdiagnozowane u respondentów w ostatnim roku poprzedzającym badanie (%) (n=630).....	67
Ryc. 5. Formy aktywności fizycznej podejmowane przez dzieci i młodzież w Siemianowicach Śląskich (%) (n=407)	71
Ryc. 6. Radzenie sobie ze stresem przez dzieci i młodzież w zależności od grupy wiekowej (%) (n=407)	71

Piśmiennictwo

1. Bank danych lokalnych [bdl.stat.gov.pl].
2. C. E. A. Winslow, The untilled fields of public health. Science N.S. 1920, 51, 22 - 33 [za:] C.E.A. Winslow. The evolution and significance of the modern public health campaign. New Haven, Yale University Press, 1923.
3. Caplan R. The importance of social theory for healthpromotion: from description to reflexivity. Health PromotInt 1993, 8(2): 147-157.
4. Choroby oczu – problem zdrowotny, społeczny oraz wyzwanie cywilizacyjne w obliczu starzenia się populacji, Raport Instytutu Ochrony Zdrowia, Warszawa 2016.
5. Dane Gminy Siemianowice Śląskie, danetest.siemianowice.pl.
6. Dane GUS, bdl.stat.gov.pl.
7. Dane Miasta Siemianowice Śląskie, danetest.siemianowice.pl.
8. Dane MOSiR Pszczelnik, mosir.siemianowice.pl.
9. Dane o realizacji programów profilaktycznych (mammografia, cytologia, kolonoskopia), nfz.gov.pl (stan na 1 października 2025 r.).
10. Dane Pływalni Miejskiej w Siemianowicach Śląskich, pm-siemianowice.pl.
11. Dane Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich, siemianowice.pl.
12. European Observatory of Health Systems and Policies, eurohealthobservatory.who.int.
13. F. Kokot, Choroby wewnętrzne. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2004.
14. Informacja o wynikach kontroli „Realizacja programów polityki zdrowotnej przez jednostki samorządu terytorialnego”, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 19.08.2016,s. 8, 41 [10/2016/P/15/063/KZD].
15. Informacje Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siemianowicach Śląskich, ppp.siemianowice.pl.
16. Informacje Samodzielnego Publicznego Zakładu Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, uzaleznienia.siemianowice.pl.
17. Informacje Samodzielnego Publicznego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Siemianowicach Śląskich, spzlp.pl.
18. Informacje z serwisu Młodzieżowego Domu Kultury im. dr. H. Jordana, mdk.siemianowice.pl.
19. Informator NFZ „Gdzie się leczyć”, gsl.nfz.gov.pl.
20. J. Frank, J.L. Bobadilla, J. Sapielveda, J.Rosenthal, E. Ruelas, A conceptual model for Public Health Research; PAHO Bulletin 1988, 22, s. 60-71.
21. J. Opolski, Zdrowie publiczne – geneza, przedmiot i zakres. Wprowadzenie do zagadnienia [w:] Janusz Opolski (red.), Zdrowie Publiczne, Wybrane zagadnienia tom. I, Szkoła Zdrowia Publicznego CMKP w Warszawie, Warszawa 2011, s. 16.
22. J. Woźniak-Holecka, T. Holecki, Promocja zdrowia w kompetencjach samorządu województwa, w: Ryszard Walkowiak, Roman Lewandowski (red.) Zarządzanie

- w ochronie zdrowia. Finanse i zasoby ludzkie, Wydawnictwo Olsztyńskiej Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania im. Prof. Kotarbińskiego, Olsztyn 2011.
23. M. Cybulski, E. Krajewska-Kułak, K. Kowalczyk, Pielęgnacyjno-rehabilitacyjne problemy starzejącego się społeczeństwa, Wyd. Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Białystok 2016.
 24. M. Higgins, W. Kannel, R. Garrison et al.: Hazards of obesity: the Framingham experience. *Acta Med. Scand.* 1988; 723: 23-36.
 25. M. Lalonde A New perspective on the health of Canadians, A working document Government of Canada, Ottawa, 1974.
 26. M. Wysocki. M. Miller, Paradygmat Lalonde'a, Światowa Organizacja Zdrowia i Nowe Zdrowie Publiczne, *Przegląd Epidemiologiczny*, 2003; 57. (3): 506 – 511, [za:] Janusz Opolski (red.), *Zdrowie Publiczne, Wybrane zagadnienia tom. I*, Szkoła Zdrowia Publicznego CMKP w Warszawie, Warszawa 2011, s. 20.
 27. Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026, Analizy, Leczenie szpitalne, basiw.mz.gov.pl.
 28. Miquel Porta: *A Dictionary of Epidemiology*. Oxford: Oxford University Press, 2008. ISBN 978-0-19-53149-6.
 29. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030, legislacja.rcl.gov.pl.
 30. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie mapy potrzeb zdrowotnych [DZ. URZ. Min. Zdr. 2021.69].
 31. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie mapy potrzeb zdrowotnych [DZ. URZ. Min. Zdr. 2021.69].
 32. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie mapy potrzeb zdrowotnych [DZ. URZ. Min. Zdr. 2025.42].
 33. Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji planu transformacji dla województwa śląskiego na lata 2022-2026 [DZ. URZ. WOJ. SLA 2024.9212].
 34. Opieka koordynowana w podstawowej opiece zdrowotnej, Serwis Ministerstwa Zdrowia i Narodowego Funduszu Zdrowia, pacjent.gov.pl.
 35. Opieka koordynowana w POZ, koordynowana.nfz.gov.pl.
 36. Ottawa Charter for Health Promotion. First International Conference on Health Promotion. Ottawa, 21 November 1986–WHO/HPR/HEP/95.1.
 37. Personel medyczny w województwie śląskim w roku 2023, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, katowice.uw.gov.pl.
 38. Piotrowicz M., Cianciara D., Rola organizacji pozarządowych w życiu społecznym oraz systemie zdrowotnym, *Przegl. Epidemiol.* 2013; 67: 151-155.
 39. Poniewierka E., *Żywność w chorobach przewodu pokarmowego i zaburzeniach metabolicznych*, wyd. Cornetis Sp. z o.o., Wrocław 2010.
 40. Portal organizacji pozarządowych, Spis organizacji – Siemianowice Śląskie, spis.ngo.pl oraz dane Miasta Siemianowice Śląskie.

41. Profilaktyka i leczenie grypy, Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, Zalecane przez konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej 2006.
42. Raport o stanie miasta Siemianowice Śląskie za rok 2024, bip.msiemianowicesl.finn.pl.
43. Raport o szczepieniach przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego, ezdrowie.gov.pl (stan na 10 października 2025 r.).
44. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 [Dz.U. 2023 poz. 2480].
45. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień [Dz.U. 2019 poz. 1285 z późn. zm.]
46. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej [Tekst jedn. Dz.U. 2024 poz. 253 z późn. zm.].
47. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej [Tekst jedn. Dz.U. 2023 poz. 1427 z późn. zm.].
48. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej [Tekst jedn. Dz.U. 2022 poz. 262].
49. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej [Tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 357 z późn. zm.].
50. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej [Tekst jedn. Dz.U. 2021 poz. 265z późn. zm.].
51. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 [Dz.U. 2021 poz. 642]
52. Stacjonarna opieka zdrowotna w województwie śląskim w 2024 roku, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, katowice.uw.gov.pl.
53. Szymańska J. Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki, wyd. Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2012.
54. Uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030 [M.P. 2020 poz. 189].
55. Uchwała nr 247 Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. Narodowy Program Chorób Układu Krążenia na lata 2022-2032 [M.P. 2022 poz. 1265].
56. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym [Tekst jedn. Dz.U. 2024poz. 1670 z późn. zm.].
57. Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej [Dz.U. 1997Nr 78, poz. 483 z późn. zm.].

58. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych [Tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 913].
59. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 1461].
60. W. Kozubski, P. Liberski, Choroby układu nerwowego, PZWL, 2004.
61. Według klasyfikacji ICD-10 z wyłączeniem grupy O00-O99, P00-P99, R00-R99, V01-Y98 oraz Z00-Z99, zgodnie z informacją w metodyce badań i opracowania Strategii (rozdział 3).
62. WHO Mental Health Action Plan, apps.who.int; dostęp: 12.09.2025r.
63. Wojewódzki Plan działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa śląskiego, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, www.katowice.uw.gov.pl.
64. Woźniak-Holecka J. Cele i zadania promocji zdrowia [w:] Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna z elementami pedagogiki (red. Woźniak-Holecka J., Brackowski R.), SUM, Katowice 2014, s. 9.
65. Wskaźniki chorobowości szpitalnej podawane w całym dokumencie uwzględniają chorobowość według miejsca zamieszkania pacjenta.
66. Z. Strzelecki, J. Szymborski, Zachorowalność i umieralność na choroby układu krążenia a sytuacja demograficzna Polski, Warszawa 2015, bip.stat.gov.pl.
67. Zarządzenie Nr 61/2022/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 6 maja 2022 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna (z późn. zm.).
68. ZUS, Absencja chorobowa w 2024 roku Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa 2025.
69. ZUS, Wydatki na świadczenia z ubezpieczeń społecznych związane z niezdolnością do pracy w 2024 r., Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa 2025.